

**WILLIAM BUTLER YEATS VE YAPITLARININ
YANMETİNSELLİK YÖNTEMİYLE İNCELENMESİ:
YAPITÇEVRESİ ÇÖZÜMLEME ÖRNEĞİ**

Raşit ÇOLAK

İngiliz Kültürü ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Doktora Tezi

Prof. Dr. Ahmet BEŞE

Yrd. Doç. Dr. Kamil CİVELEK

2017

Her hakkı Saklıdır

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İNGİLİZ KÜLTÜRÜ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

Raşit ÇOLAK

WILLIAM BUTLER YEATS VE YAPITLARININ
YANMETİNSELLİK YÖNTEMİYLE İNCELENMESİ:
YAPITÇEVRESİ ÇÖZÜMLEME ÖRNEĞİ

DOKTORA TEZİ

TEZ YÖNETİCİ
Prof. Dr. Ahmet BEŞE
EŞ DANIŞMAN
Yrd. Doç. Dr. Kamil CİVELEK

ERZURUM – 2017

**T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEZ BEYAN FORMU**

...../...../2017

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

BİLDİRİM

Atatürk Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Uygulama Esaslarının ilgili maddelerine göre hazırlamış olduğum " WILLIAM BUTLER YEATS VE YAPITLARININ YANMETİNSELLİK YÖNTEMİYLE İNCELENMESİ: YAPITÇEVRESİ ÇÖZÜMLEME ÖRNEĞİ" adlı tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Uygulama Esaslarının ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

☐ Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

☐ Tezim/Raporum sadece Atatürk Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.

☒ Tezimin/Raporumun 3 yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

Raşit ÇOLAK

**T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

TEZ KABUL TUTANAĞI

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Prof. Dr. Ahmet BEŞE'nin danışmanlığında, Yrd. Doç. Dr. Kamil CİVELEK' in eş danışmanlığında, Raşit ÇOLAK tarafından hazırlanan bu çalışma 07 / 04 / 2017 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından. İngiliz Kültürü ve Edebiyatı Anabilim Dalı'nda Doktora Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Prof. Dr. Ahmet BEŞE

Jüri Üyesi: Prof. Dr. Mukadder Erkan

Jüri Üyesi : Prof. Dr. İsmail ÖĞRETİR

Jüri Üyesi : Prof. Dr. Mehmet TAKKAÇ

Jüri Üyesi : Doç. Dr. Bülent Cerciş TANRITANIR

Jüri Üyesi : Doç. Dr. Gencer ELKILIÇ

Jüri Üyesi: Yrd. Doç. Dr. Kamil Civelek

İmza:

İmza:

İmza:

İmza:

İmza:

İmza:

İmza:

Yukarıdaki imzalar adı geçen öğretim üyelerine aittir. 07 / 04 / 2017

Prof. Dr. Mehmet TÖRENEK

Enstitü Müdürü

F-84/01/21.10.2016

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	II
ABSTRACT	III
KISALTMALAR DİZİNİ	IV
TABLolar DİZİNİ	V
ÖNSÖZ.....	VI
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM YANMETİNSELLİK

1.1. YAPIT ÇEVRESİ YANMETİN UNSURU.....	25
1.1.1. Kamusal Yapıtçevresi Yanmetin Unsurları	27
1.1.1.1. Yayıncıya Ait Yapıtçevresi Yanmetin Unsuru	28
1.1.1.2. Yarı-resmi Yapıtçevresi Yanmetin Unsuru.....	28
1.1.1.3. Yazara Ait Yapıtçevresi Yanmetin Unsuru.....	29
1.1.1.3.1. Özerk Yanmetin Unsurları	29
1.1.1.3.2. Dolayımlı Yanmetin Unsurları	31
1.1.2. Yazara Ait Özel Yapıtçevresi Yanmetin Unsurları	34
1.1.2.1. Yazışmalar	34
1.1.2.2. Sözlü İfadeler	35
1.1.2.3. Günlükler	36
1.1.2.4. Önmetinler	36

İKİNCİ BÖLÜM

GAZETELERDE BULUNAN YEATS İLE İLGİLİ YAPIT ÇEVRESİ YANMETİN UNSURLARI

2.1 YEATS ÖLMEDEN ÖNCE ORTAYA ÇIKAN YANMETİN UNSURLARI ..	49
2.2. YEATS ÖLDÜKTEN SONRA ORTAYA ÇIKAN YANMETİN UNSURLARI	61
SONUÇ.....	93
KAYNAKÇA	102
EKLER.....	121
ÖZGEÇMİŞ.....	134

ÖZET

DOKTORA TEZİ

WILLIAM BUTLER YEATS VE YAPITLARININ YANMETİNSELLİK
YÖNTEMİYLE İNCELENMESİ: YAPITÇEVRESİ ÇÖZÜMLEME ÖRNEĞİ

RAŞİT ÇOLAK

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Ahmet BEŞE
Eş Danışman : Yrd. Doç. Dr. Kâmil CİVELEK

2017, 134 Sayfa

Jüri: Prof. Dr. Ahmet BEŞE
Prof. Dr. Mukadder ERKAN
Prof. Dr. İsmail ÖĞRETİR
Prof. Dr. Mehmet TAKKAÇ
Doç. Dr. Bülent Cerciş TANRITANIR
Doç. Dr. Gencer ELKILIÇ
Yrd. Doç. Dr. Kamil CİVELEK

İngiliz Edebiyatında baş şair olarak kabul edilen, oyun yazarı, Nobel Edebiyat ödüllü yazar William Butler Yeats ve eserleri edebiyattan sanata pek çok alanda başta eleştirmenler olmak üzere dikkat çekmiştir. Bu çalışmada medyanın en önemli unsurlarından birisi olan gazeteleri kullanarak Yeats ve eserlerini incelemek amaçlanmıştır. Gazetelerde Yeats hakkında bulunan tüm unsurlar Türkiye’de çok fazla kullanım örneği bulunmayan Yanmetinsellik (Paratextuality) kuramı aracılığıyla değerlendirilmiştir. Bu amaç doğrultusunda öncelikle birinci bölümde metinleri incelemek için kullanılan kuram, başta Gérard Genette olmak üzere diğer kuramcıların görüşlerine de başvurularak detaylı bir şekilde ele alınmıştır. İkinci bölümde Amerikan basınında dijital ortamda en fazla baskıya sahip olan yirmi beş gazete tespit edilmiş, bu gazetelerde 1888 - 2013 yılları arasında Yeats ile ilgili çıkan yanmetin unsurlarına ulaşılmıştır. Ulaşılan metinler Yeats’in doğum ve ölüm tarihi temel alınarak ölümünden önce ve ölümünden sonra olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Daha sonra yanmetinler türlerine, kaynak çeşitlerine, Yeats’in edebiyat ve özel hayatına, kariyerine göre sınıflandırılmıştır. Daha sonra yanmetin unsurları Genette’in kuramı temel alınarak Yeats hayatta iken ve öldükten sonra olmak üzere iki grupta incelenmiştir. Yanmetinlerin verdiği bilgiler ışığında Yeats ve eserleri okur, yazar ve yayınevi bağlamında değerlendirilmiştir. Sonuç bölümünde Yeats’in doğup büyüdüğü topraklar dışında farklı bir coğrafya ve kültürde, Amerika’da ön plana çıktığı özellikler, sosyal ve siyasal hayata, edebiyat ve sanat eserlerine yaptığı katkılar ortaya çıkarılmıştır.

Anahtar Kelimeler: William Butler Yeats, Gérard Genette, Yanmetinsellik, Yanmetin, Yapıtçevresi Yanmetin Unsurları.

ABSTRACT**Ph. D. DISSERTATION****A STUDY ON WILLIAM BUTLER YEATS AND HIS WORKS THROUGH
PARATEXTUALITY: A SAMPLE OF EPITEXTUAL ANALYSIS****Raşit ÇOLAK****Supervisor: Prof. Dr. Ahmet BEŞE
Co-Supervisor: Yrd. Doç. Dr. Kamil CİVELEK****2017, Page: 134****Jury: Prof. Dr. Ahmet BEŞE
Prof. Dr. Mukadder ERKAN
Prof. Dr. İsmail ÖĞRETİR
Prof. Dr. Mehmet TAKKAÇ
Assoc. Prof. Dr. Bülent Cerciş TANRITANIR
Assoc. Prof. Dr. Gencer ELKILI
Assist. Prof. Dr. Kamil CİVELEK**

Playwright, Nobel laureate writer, William Butler Yeats is considered as the arch-poet in English Literature. He has received great attention from literature, art and especially by the critics. In this dissertation, it was intended to evaluate Yeats from a different perspective by using numerous newspapers which are important elements of media. Every item related with Yeats in the newspapers was analysed through Paratextual methodology which is not commonly studied in Turkey. In this respect, the theory is examined in detail in the first chapter notably from Gérard Genette's point of view and from other theorists. In the second chapter, 25 American newspapers which have digital editions were determined and every item related with Yeats between 1888-2013 was evaluated. Epitexts were categorised according to their types, kind of source and private and literary life of Yeats and his career is examined. They were classified in two groups as anthumous and posthumous based on Yeats' date of birth and death. Yeats and his works were analysed under the light of information from epitexts. In conclusion, his effects on social and political life and his contributions to works of art and literature, his features with which he is known most in the USA were revealed.

Keywords: William Butler Yeats, Gérard Genette, Paratextuality, Paratext, Epitext.

KISALTMALAR DİZİNİ

A.B.D : Amerika Birleşik Devletleri

Bkz. : Bakınız

W. B. Yeats : William Butler Yeats

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1.1. Genette'in Metinsel Sınıflandırması	17
Tablo 1.2. Yazara Ait Yapıtçevresi Yanmetin Unsuru	29

ÖNSÖZ

William Butler Yeats 19. ve 20. yüzyıllara damgasını vurmuş, dünya edebiyatında klasikler arasına girmiş bir edebiyatçıdır. İngiliz Edebiyatında şiir denilince akla gelen ilk isimlerden birisi olan Yeats hakkında dünyada yapılmış birçok çalışma bulunmaktadır. Türkiye’de ise YÖK Ulusal Tez Merkezinde kayıtlı W. B. Yeats ile ilgili yüksek lisans tezleri olmasına rağmen, doktora düzeyinde yapılmış hiçbir tezin bulunmamasından dolayı ayrıca var olan eserlerden farklı bir yöntemle değerlendirme yapmak amacıyla Yeats çalışmaya karar verilmiştir. Bu aşamada beni cesaretlendiren, teşvik eden ilk danışmanım Prof. Dr. Kâmil Aydın’a teşekkür ederim. Çalışmamın yazım aşamasında ve tamamlanmasında büyük emeğe sahip olan danışmanlarım değerli hocam Prof. Dr. Ahmet Beşe’ye ve Yrd. Doç. Dr. Kamil Civelek’e en derin saygı ve teşekkürlerimi sunarım. Gerek akademik, gerek sosyal hayatta her zaman desteğini, yardımını ve hoşgörüsünü esirgemeyen saygıdeğer hocam Prof. Dr. Mukadder Erkan’a, bu yorucu süreçte olumlu görüş ve katkılarını sunan sayın Prof. Dr. Mehmet Takkaç’a, değerli hocalarım Doç. Dr. Bülent Cerciş Tanrıtanır ve Doç. Dr. Gencer Elkılıç’a çok teşekkür ederim. Doktora sürecinde değerli bilgilerinden faydalandığım sayın Prof. Dr. İsmail Öğretir’e, Yrd. Doç. Dr. Fikret Arargüç’e, bölüm hocalarım ve mesai arkadaşlarıma, çalışmanın yazımında katkılarından dolayı Öğr. Gör. Selim Demirtürk’e, zor zamanlarda maddi ve manevi desteğini benden esirgemeyen başta Babam olmak üzere değerli büyüklerime, anneme, eşime, kızım Hacer Nurhüda’ya ve tüm aileme teşekkür ederim.

Erzurum – 2017**Raşit ÇOLAK**

GİRİŞ

13 Haziran 1865'te ev hanımı olan ve toprak zengini bir aileden gelen Susan Mary Pollexfen ile avukat John Butler Yeats'in ilk çocuğu olarak Sandymount'ta doğmuştur. Ailenin Sliego'ya taşınması Yeats'in hayatının dönüm noktası olmuştur. Sliego Yeats'in İrlanda sevgisinin ve edebiyat köklerinin temellerinin atıldığı yerdir. “Şair için Sligo, ‘kalbinin ülkesidir’. Sonraları şiirlerinde sık sık anacağı, ona ilk ilhamları sağlayacak yer olur burası. Yeats sanatçı genleri taşıyan bir ailede büyür.” (Şentürk, 2010)¹. John Butler Yeats'in sanata olan merakı ailenin Londra'ya taşınmasına neden olmuştur. Bir Yahudi için Nazi Almanya'sında Yahudi olmak ne ise Yeats için İngiltere'de İrlandalı olmak aynı şeyi ifade eder. Yeats Londra'da kaldığı sürede bile hiçbir zaman asimile olmamış, köklerinden kopmamış ve gelenek ve göreneklerine her zaman bağlı kalmıştır. Burada Yeats Hammersmith'te Godolphin School'a başlar. “Parlak bir öğrenci sayılmaz Yeats, matematik ve dil dersleriyle arası pekiyi değildir. Dört yıl boyunca devam ettiği bu okuldan, aile geçim sıkıntısı nedeniyle Dublin'e dönmek zorunda kalınca ayrılır.” (Şentürk, 2010). Dublin'de Erasmus Smith High School'a devam eder. Bu arada babasına ait resim atölyesini de sürekli ziyaret etmektedir. Resim ve edebiyata olan ilgisi artmıştır. Mezun olduktan sonra Metropolitan School of Art'da mistisizm merakını kazandıran George Russell ile tanışmıştır. Yazarlığa olan merakı ve babasının tavsiyesi üzerine sanat okulunu bırakıp yazarlığa yoğunlaşmıştır. Sliego'nun folklörüne, iklimine alışkın olan Yeats Londra'dan her fırsatta kaçarak memleketine gitmiştir. 1880 yılında patlak veren Toprak Savaşı (Land War) nedeniyle Yeats ailesi topraklarına sahip çıkmak için İrlanda'ya dönmüştür. İlk şiirleri *Perilerin Şarkısı (Song of the Faeries)*, *Sesler (Voices)* ardından *Pelerin, Bot ve Ayakkabı (The Cloak, the Boat ve the Shoes)* Dublin University Review'de 1885 yılında yayınlanmıştır (Kelly, 2003). Aynı yıl Haziran ayında Dublin Hermetic Society derneğinin ilk toplantısına başkanlık etmiştir. “İlk şiir kitabı *Mosada: Dramatik Bir Şiir (Mosada: A Dramatic Poem)* 1886 yılında çıkar.” (Şentürk, 2010). 1887'de derlemiş olduğu *İrlanda Köylüsünün Peri ve Halk Öyküleri (Fairy and Folk Tales of the Irish Peasantry)* kitabını memleketinde duyduğu hikâyelerden esinlenerek yazmıştır.

¹ Milliyet gazetesinin internet ortamından ulaşılan Semiha Şentürk'e ait *Türkçesini Bekleyen Şair* başlıklı yazının sayfa numarası olmadığı için bu bilgi alıntılarda gösterilememiştir. Makale ile ilgili detaylar kaynakçada belirtilmiştir.

İrlanda'nın milli ruhunu yakalaması adına çalışmalarını sürdürmüştür. Ailesinin 1887 yılında tekrar Londra'ya dönmesi onun için bir engel olmuştur çünkü böylesine büyük bir şehirde kendisini ispatlamak ve hayatını kazanmak çok zordur onun için ancak Oscar Wilde, William Morris gibi edebiyatçılarla tanışması onu cesaretlendirmiştir. Doğal hayatı, samimi insanlarla bir arada olmayı ve onlarla vakit geçirmeyi seven Yeats şehir hayatındaki koşuşturmadan, insanların maddeye ve dünyaya olan hırslarından nefret etmiştir. Bu durum, tepki olarak önce mistisizm sonrasında Hint felsefesiyle ilgilenmesine neden olmuştur. “Yeats'in şiirinde derin düşünmenin açtığı yollardan biri belki de bu dünyanın ve gerçekliğin ötesinde, görünmeyen, mistik bir başka dünyanın varlığına yapılan göndermelerdir. Nitekim Yeats, mistisizm, okültizm, spiritüalizm ve astrolojiyle hayatı boyunca ilgilenir. Bu öğretilerin ‘büyülü dünyasını’ şiirlerine yansıtır.” (Şentürk, 2010). Bu amaçla On Upanişad İlkesi'ni İngilizceye çevirmiştir. 1889 yılında *Oisín'in Gezintileri (The Wanderings of Oisín)* yayınlanmıştır. Aynı yıl içerisinde birçok eserine ve siyasi hayatına etki eden Maud Gonne ile tanışmıştır. Aralarında Ernest Rhys, Lionel Johnson'ın da bulunduğu bir grup şair ile birlikte Rhymers Club'ı kurmuştur. Burada temelleri atılan Irish Literary Society'yi T. W. Rolleston ile 1892'de kurmuştur. Amacı milli bir İrlanda Kütüphanesi oluşturmaktır. National Publishing Şirketi'ne müdür olarak görevlendirmeyi düşündüğü Charles Gavan Duffy'nin kendisinden önce bu şirketi kurduğunu duyunca hayal kırıklığına uğrar ancak The New Irish Library'yi kurarak bu hayalini gerçekleştirir. 1900 yılında Yeats'in annesini kaybetmesinden sonra aile İrlanda'ya dönmek zorunda kalmıştır. Kardeşi Elizabeth Yeats Churctown'da bir yayınevi kurar ve W. B. Yeats'in *Baile'in İpinde (On Baile's Strand)* oyununu basar. Sanat ve edebiyatın her alanında millileşmeden yana olan Yeats, John Millington Synge ve Lady Gregory ile birlikte Irish National Theatre'ı kurmak için harekete geçer. Willie ve Frank Fay kardeşlerin desteğiyle 1902 yılında Maud Gonne ile birlikte Irish National Theatre'ı kurar. Bu esnada İngiltere'yi protesto mitinglerine katılarak siyasette boy göstermeye başlamıştır. George Moore ile birlikte *Diarmuid ve Grania (Diarmuid and Grania)* adlı oyunu yazar. Yeats 1903 yılından itibaren Amerika turlarına başlar. Yale ve Pennsylvania gibi farklı üniversitelerde bir dizi konferanslar ve dersler verir. 1904 yılında Abbey Tiyatrosu'nu açmıştır.

“Yeats hayatının sonuna kadar Abbey Tiyatrosu’nda çalışır. Yazdığı oyunlar burada sahnelenir. Yeats’in bütün çabaları İrlanda’ya ait bir kültürü ortaya çıkarmaktır. Bunun için Yeats ve kız kardeşi Elizabeth Yeats’in önce 1902’de Dun Emer Basımevi olarak kurdukları, sonradan Cuala Basımevi adını alan matbaa, Yeats’in ve İrlandalı pek çok yazarın kitaplarının basılmasını sağlar.” (Şentürk, 2010).

1909 yılında Academic Committee of Royal Society of Literature’a üye olarak seçilir. Devlet tarafından yapmış olduğu hizmetlerden dolayı Civil List maaşına bağlanır. “1913’te Yeats’i “ciddiye alınacak tek şair” olarak tanımlayan, sekreteri olan Amerikalı şair Ezra Pound biraz da onunla tanışmak için Londra’ya gelmiştir. Pound Yeats’e gereksiz sıfatlardan kurtulup şiirini gerilim kazandıracak fillerle güçlendirmesini, oyunları içinde Japonların No tiyatrosunu örnek alabileceğini gösterdi.” (William Butler Yeats, 2014: 10). Bu dönemde Yeats ülkesinin sorunlarını ihmal etmemiş ve *Yeşil Miğfer* (*The Green Helmet*, 1919), *Sorumluluklar* (*Responsibilities*, 1914), *1916 Paskalya Ayaklanması* (*Easter 1916*, 1916), *1919* (*Nineteen Hundred Nineteen*, 1919) şiirlerini bu olaylardan etkilenecek şekilde yazar. Maud Gonne’a yaptığı beşinci evlenme teklifi ardından kızı Iseult’a yaptığı teklif de reddedildikten sonra çocukları Anne ve William Michael’in anneleri George Hyde Lees ile 1917 yılında evlenir. 1922 yılında İrlanda Özgür Devleti (Irish Free State) resmen kurulduktan sonra meydana gelen olayları yatıştırmakta başrol oynar. Yeats, aynı yıl içerisinde senatör olarak seçilir, iki dönem görev yaptıktan sonra sağlık sorunları nedeniyle bu görevini bırakmak zorunda kalır. Trinity College tarafından Doctor of Literature ilan edilir. 1923 yılında Nobel Edebiyat ödülüne layık görülür. Kazandığı para ile kendisinin ve babasının borçlarını öder. “Yeats gizemle ilgilenmeye başladığı yıllardan beri şiirlerindeki simgelerin çözümünü sağlayacak bir sistem oluşturmaya çalışır. Bu oldukça karmaşık sistemi *Bir Görüş* (*A Vision*, 1925) adlı kitabında açıklamaya çalışır.” (William Butler Yeats, 2014: 11). 1927 yılında hastalığı nedeniyle İspanya’ya gider. İspanyadaki istirahat günlerini Amerikan şair ve sekreteri olarak çalışan Ezra Pound ile geçirir. 1928 yılında Senatörlük görevinden ayrılır. Her ne kadar tam olarak iyileşmese de 1930 yılında İrlanda’ya döner. Bu süreçte İrlanda’daki son durağı olan Riversdale’de yaşar. 1936 yılında *Oxford Book of Modern Verse* kitabının editörlüğünü yapmıştır. 1938 yılında Fransa’nın Menton şehrine yerleşir. Burada son oyunu *Cuchulain’in Ölümü* (*The Death of Cuchulain*) adlı eserini yazar.

“Şiirleriyle okurlarının önüne büyüğü bir dünya seren William Butler Yeats, ölümüne kadar elinden kalemi düşürmedi.” (Şentürk, 2010). Yeats 28 Ocak 1939’da, 74 yaşında Menton’da vefat etmiştir. Ölümünden on yıl sonra naaşı Sligo, Drumcliff’e taşınmıştır. “Yeats’in son yirmi yılı *Coole’un Yaban Kuğuları (The Wild Swans at Coole, 1919)*, *Michael Robartes ve Dansçı (Michael Robartes and the Dancer, 1921)*, *Kule (The Tower, 1928)* ve *Dönen Merdiven (The Winding Stair, 1933)* kitaplarının yayımlandığı en parlak dönemidir.” (William Butler Yeats, 2014: 13). Edebi hayatını kısa cümlelerle ifade etmek gerekirse “Yeats önceleri İrlanda halk edebiyatındaki cinlere, perilere, pagan dünyasının doğaüstü kahramanlarına yer verirken, olgunlaştıkça yaşadığı çağın sorunlarına, bir parçası olduğu toplumun gerçeklerine yer verdi. Bunu yaparken kişisel yaşantısını, yakınlarını ve dostlarını da olanca içtenliğiyle dile getirmekten çekinmedi.” (William Butler Yeats, 2014: 13). Köhne, unutulmuş, unutturulmuş İrlanda’yı modern dünya ile buluşturup; geçmişten alıp geleceğe taşıma noktasında çok önemli katkıları olmuştur. Taraflı tarafsız herkesin saygısını kazanmış, fikirleri ve eserleri ile dikkatleri üzerine çekerek yıllarca hatta günümüzde bile İrlanda denilince akla gelen ilk edebiyatçı olmayı başarmış birisidir. İrlanda ve İrlandalılık hakkında yapmış olduğu yerinde gözlemler ile sorunun değil çözümün bir parçası olmuştur her zaman. Eski İrlanda’nın Yeni Dünya’ya uyum sağlamsında bir köprü vazifesi görmüştür. Sadece politik açıdan değil, sosyal ve ekonomik açıdan İrlanda’ya her zaman destek olmuştur. Yerli ve yabancı okur kitlesinin desteğini de arkasında alarak olumlu bir hava yaratmıştır. İrlanda üzerine kapalı kapılar ardında yapılan sinsî planları sokağa çıkıp protesto edecek kadar cesur ve vatansever bir İrlandalıdır. Söz konusu İrlanda olduğunda kalemini ustaca kullanarak gerçekleri yazmaktan kaçınmamıştır. Hiçbir zaman çevresindeki insanları memnun etmek için yazmamıştır. Okuyan herkesin kendinden bir parça bulduğu, “Hah, İşte bu benim” diyebildiği bir edebiyatçıdır Yeats. Yazar, şair, oyun yazarı, düşünür nasıl olmalıdır sorusunun vücut bulmuş cevabıdır o. “Yeats bize insan olmanın ne demek olduğunu hatırlatır.” (Ross, 2009: XVII). A. R. Humphreys’in ifadesiyle:

1865’te doğmuş olan W. B. Yeats, 1939 da ölümünden evvel en büyük İngiliz şairi olarak tanınmıştır. Hatta bazı kimselere göre son yüz yıl içinde yaşamış en büyük İngiliz şairidir. Şair arkadaşlarına nazaran, Yeats’in duyguları daha heyecanlı, fikirleri daha tesirli ve zengindi. Yeats şiirden başka piyes; hikâye ve makaleler de yazmıştır. İrlanda’nın halk şiirlerini, Hint felsefesini araştırmış, incelemiş ve bugünkü edebiyatın

başarılarından biri olan İrlanda tiyatro hareketine şekil vermiştir. “ (Humphreys, 1943: 66).

Mezar taşında hafızalara kazınan “*Under Ben Bulben*” şiirinden şu dizeler yer almaktadır: “Soğuk bir göz at / Hayata, ölüme. / Sen geçip git at sırtındaki!” (W.B. Yeats & Finneran, 1997: 336).

Kültürel bir araştırma niteliğinde olan bu çalışmada İrlanda asıllı İngiliz şair, yazar, tiyatrocu William Butler Yeats’e, eserlerine Gérard Genette tarafından geliştirilen Yanmetinsellik (Paratextuality) kavramını kullanarak farklı bir pencereden bakmak amaçlanmıştır. Yanmetinsellik kuramcı ve eleştirmenler başta olmak üzere farklı kesimlerden insanlar tarafından tanımlanmaya çalışılmıştır. Yanmetin kelimesi metin anlamındaki ‘text’ ve yanında, yakınında anlamına gelen ‘para’ önekinden türetilmiştir. Okuma eylemi çok boyutlu bir eylemdir. Bir metni okumak ve o metni anlamak sadece var olan metine bağlı olmayabilir. Metni anlamlandırmak için metin ile birlikte okura sunulan diğer özelliklerde okura yardımcı olabilmektedir. Genette yanmetinselliği metnin anlaşılmasını, okura ulaşmasını sağlayan unsurlar olarak kabul etmiş ve yanmetnin asıl metnin ne içerisine ne de dışarısında olduğunu eşikte bir yerde olduğunu savunmuştur. Bir kitabın adı, kapağı, tasarımı, kapakta kullanılan resimleri ve simgeleri, kapak üzerinde bulunan sözleri okurun ilk anda dikkatini çeken unsurlardır. Kitabın ön veya arka kapağında bulunan meşhur bir kişiye ait sözler, varsa kitabın yazarının aldığı ödüllerden söz edilmesi veya kitabın en çok satanlar listesinde yer alması okurun kitabı almasında ve okumasına karar vermesinde etkili olabilir. Bunun yanı sıra, kitabın alt başlıkları, yazı karakteri, boyutu, sayfa düzenlemesi, bölümleri de okurların dikkatini çekebilmektedir. Bütün bu unsurlar Genette tarafından metin çevresi (peritext) yanmetin unsurları olarak kabul edilmektedir. Yanmetin denilince sadece metinler düşünülmemelidir. Yani, yanmetin yapıt hakkında yazılmış herhangi bir yazı olmak zorunda değildir. Genette yapıtla ilgili yapılan bütün çalışmaların yanmetin olarak kabul edilebileceğini, zamana ve mekâna göre yanmetni sınırlandırmanın mümkün olmadığını belirtmiştir. Bu sebeple eser hakkında televizyonda, radyoda, gazetelerde yapılan reklamlar, tanıtımlar yanmetin olarak kabul edilebilir. Örneğin, şehir içinde kullanılan halk otobüslerinin arkalarında veya yanlarında bulunan reklamlar, afişler, tanıtımlar da birer yanmetin olarak kabul edilebilir. Şehirlerarası yolculuk yapan bir kimsenin otobüsteki yolcu koltuklarında gördüğü reklamlar, koltuk televizyonları açılırken

yapılan tanıtımlar da yanmetindir. İnternet ortamında yazar ve eser hakkında paylaşılan videolar, yapılan yorumlar da yanmetindir. Yazarın Facebook, Twitter, Instagram, Periscope gibi sosyal medya ortamlarında eserleri hakkında yaptığı paylaşımlar, okurlarla yaptığı etkileşimli bağlantılar, gönderdiği iletiler de yanmetindir. Yazarın özel hayatıyla ilgili paylaştığı fotoğraflar, verdiği bilgiler, konum bildirmesi bile okurların eserleri ve onun hakkında yorumlar, anlamlar çıkarmasına neden olur. Bu yanmetin unsurları yazar, editör, yayıncı veya bunların dışında bir kişi veya kurum tarafından oluşturulmuş olabilir. Bu unsurlar ise Genette tarafından yapıtçevresi (epitext) yanmetin unsurları olarak kabul edilmektedir. Bütün bu unsurları göz önünde bulundurarak Yeats ve eserlerini ele almak, çok farklı ve bir o kadar da özgün bir çalışma ortaya çıkarabilir, çünkü günümüze kadar Yeats ile ilgili yapılan çalışmalarda, eleştirilerde, yaşamöykülerinde anlatılan Yeats'i hemen hemen tüm sanat çevreleri belirli bir çerçeveye konumlandırabilmektedirler. Bu çerçevenin dışında kalan ve kültürel çalışmaların önemli bir ayağı olan medya ile onun ilk ve en gelişmiş unsuru olarak basını işin içerisine katarak W. B. Yeats'in ABD basınında 1888-2013 yılları arasında geçen sanal gündem ya da haber konusu olmuş yanmetin unsurları mercek altına alınacaktır. Yeats yaşadığı dönemde ve sonrasında İngiliz edebiyatında kendisini kabul ettirmiş, eserleri yayınlanmış bir edebiyatçıdır. Birleşik Krallıkta meşhur olmuş hemen herkesin hakkında az çok bilgi sahibi olduğu birisidir. Yaşadığı dönemin koşulları göz önüne alındığında bir yazarın ülkesi dışındaki insanlara ulaşması ve kendini onlara kabul ettirmesi zordur. Çünkü günümüzdeki gibi internet, bilgisayar, akıllı telefon gibi teknolojik ürünler bulunmamaktadır. O dönemde tabletler, e- kitaplar, Facebook Twitter gibi sosyal medya ortamlarından söz etmek mümkün değil, yazarların insanlara ulaşabilmesinin en kolay ve hızlı yönü gazetelerdir. Bununla birlikte kendi ülkeleri dışında tanınabilmek, okunmak ve okurlarla bir araya gelmek çok zordu. ABD basınının seçilmesinin temelinde bu zor dönemde Yeats'in farklı bir coğrafya da kabul görüp görmediğini, kendi yaşadığı coğrafya ve kültür dışında nasıl tanındığını, şairlik, oyun yazarlığı gibi özelliklerinden hangisi ile ön plana çıktığı hakkında nesnel bir bilgi edinebilme düşüncesi yatmaktadır. Bu çalışmanın hem ele alınış biçimi hem de Yeats üzerine Türkiye'de doktora düzeyinde yapılmış ilk çalışma olması açısından özgün bir çalışma olduğu söylenebilir.

19. ve 20. yüzyılın önemli şahsiyetlerinden olan Yeats'in 155 yıllık süreçte medyada yer alan haberleri, kitap eleştirileri, kendi yazmış olduğu makaleleri, özel hayatı ve ailesiyle ilgili yapılan haberler ve değerlendirmeler, yayıncılar tarafından kitaplarıyla ilgili yapılan reklamlar Gérard Genette'in yanmetinsellik kavramı çerçevesinde incelenecektir. Genette eser ile ilgili yapılan bütün çalışmaların yanmetin olarak değerlendirilebileceğini ve bu yöntemin sadece edebi eserlerle sınırlandırılmadan diğer alanlarda da uygulanabileceğini ifade etmiştir. Bunun için sadece yazılı metinler değil dijital platformda yayınlanan videolar, ses kayıtları, dergiler, gazete başlıkları, makaleler, değerlendirme yazıları, bulmaca soruları gibi unsurlar ele alınacaktır. Yeats ile ilgili gazete editörüne sorulan sorular, yazılan mektuplar ve editörün bunlara verdiği cevaplar ile sosyal medya ortamında paylaşılan Yeats etkinlikleri de bu kapsamda değerlendirilecektir. Yeats'in şiirlerinden yapılan okumalar, Yeats'in doğum günü kutlamaları, Yeats ile ilgili çalışma yapan akademisyenlerin, araştırmacıların ölüm ilanları ve Yeats hakkında yaptıkları çalışmalar ile ilgili değerlendirme yazıları aynı zamanda Yeats'in meşhur sözleri de yapıtçevresi yanmetin unsurları bağlamında incelenecektir. Bununla birlikte Yeats portreleri, resimleri, yaşamöyküsü yazıları da değerlendirilecek, Yeats ile ilgili yapılmış röportajlar da mercek altına alınacaktır. Yapılan bu çalışma neticesinde Genette'in yapıt dışında zaman ve mekân sınırlandırması olmadan yapılan bütün çalışmaların yapıtçevresi yanmetin unsuru olarak kabul edilebileceği ve bu unsurların eserin anlaşılması ve tanınması açısından önemli oldukları iddiasının ne derece doğru olduğu tespit edilmeye çalışılacaktır.

Çalışmanın birinci bölümünde Julia Kristeva, Mihail Bakhtin, Roland Barthes, Michael Riffaterre, Laurent Jenny, Gérard Genette gibi birçok eleştirmen ve kuramcının görüşleri alınarak metnin ve metinlerarası ilişkilerin tanımlarına yer verilecektir. Tezimizde Yeats ve eserleri Genette'in yanmetinsellik anlayışı temel alınarak değerlendirileceği için Genette'in görüşleri detaylı bir şekilde açıklanacaktır. Birinci bölümde yöntemin değerlendirilmesi ve açıklanmasının nedeni elde edilen yazıların incelenirken temel alınan ölçütlerin tanıtılması düşüncesinden kaynaklanmaktadır.

İkinci bölüm kendi içerisinde üç alt bölüme ayrılacaktır. Bu bölümde öncelikle elde edilen yanmetin unsurlarına ulaşma şekline, bu süreçte yanmetin unsurlarının sayılarındaki değişikliklerden ve bu değişikliklerin sebeplerinden söz edilecektir.

Yanmetin unsurları yirmi beş Amerikan gazetesinden alınacaktır. Bu gazetelerin seçiminde dikkat edilen noktalar sebepleriyle açıklanacaktır. Ayrıca dijital ortamda en fazla baskıya sahip olan gazeteler sıralanacaktır. Sıralamalarda arama tarihlerine göre oluşan farklılıklar açıklanacaktır. Gazetelerle ilgili sayısal veriler ekler kısmında tablolar şeklinde verilecektir. Yanmetin unsurlarına ulaşmak için kullanılan anahtar kelimeler örneklerle açıklanacaktır. Ulaşılan yanmetin unsurları öncelikle türlerine göre sınıflandırılacaktır. Türlerine göre sınıflandırılmasında gazeteler tarafından sınıflandırma yapılmış ise bu sınıflandırmalara sadık kalınacaktır.

Bu sınıflandırma yapıldıktan sonra Yeats ile ilgili doğrudan veya dolaylı olarak yazılmış köşe yazıları var ise makaleler sınıfında değerlendirilecek, Yeats'ten doğrudan başlıkta ya da makalenin bir bölümünde dolaylı olarak bahsedilen yanmetin unsurları da bu grupta bulunacaktır.

Değerlendirme bölümünde William Butler Yeats'in yazmış olduğu kitaplar ya da onun hakkında yazılmış kitaplarla ilgili gazetelerin değerlendirme birimleri tarafından ya da bu birimlerde görevli yazarlar tarafından yazılan yazılara yer verilecektir. Radyo ve televizyonların yayın akışında Yeats'in şiirlerinden okumalar ya da oyunlarının sergilenmesi ve seslendirmeleri yer aldığından bu yazılar da değerlendirme bölümünde ele alınacaktır.

Yeats'in kendi ölümü veya arkadaşlarının, aile üyelerinin, Yeats konusunda çalışma yapmış insanların ölümü ile ilgili yanmetin unsurları ölüm ilanları başlığı altında toplanacaktır.

Gerek Yeats'in kendi eserleri gerekse başkaları tarafından Yeats hakkında yazılan eserlerle ilgili yapılan reklamlar da farklı bir grupta değerlendirilecektir.

Haberler kısmında Yeats'in sahnelenen veya sahnelenecek olan oyunlarından, Abbey Tiyatrosunu kurmasından, senatör olarak seçilmesinden ve Amerika'ya yapmış olduğu gezilerden ve Amerika'da vermiş olduğu derslerden bahseden haberler yer alacaktır.

Yeats hakkında herhangi bir konuda yazılmış blog yazıları da farklı bir kategoride değerlendirilecektir.

Hemen her alanda pek çok eser vermiş Yeats'in eserleri hakkında eleştiriler, değerlendirmeler yapılmamış olduğu düşünülemez. Farklı yazarlar tarafından ele alınan değerlendirme yazıları da eleştiri olarak tanımlanacaktır.

Yeats'in kendisiyle veya Yeats uzmanlarıyla yapılan röportajlar da farklı bir grupta değerlendirilecektir.

Yeats'in oyunlarının ön gösterimi ile ilgili çıkan yazılarda Gala başlığı altında ele alınacaktır.

Yeats'e ait fotoğrafların paylaşılması şeklinde oluşan yanmetin unsurları fotoğraflar sınıfında değerlendirilecektir.

İnsanların Yeats'in kendisi hakkında veya eserleri hakkında öğrenmek istedikleri konularda gazetenin editörüne sorulan sorular soru-cevap kısmında, Yeats ve eserleri ile ilgili bulmacalarda ve quizlerde sorular sorulması şeklinde oluşturulan yanmetin unsurları da Bulmaca ve Quiz başlığı altında toplanacaktır.

Ulaşılan yanmetin unsurlarının tamamı Yeats'ten bahsetme durumuna göre Birincil ve İkincil Kaynaklar halinde ikiye ayrılacaktır. Daha sonra Yeats'in edebi kariyeri, eserleri hakkında olan yanmetinler ile özel hayatıyla ilgili olan yanmetinler tespit edilip iki gruba ayrılacaktır. Edebi kişiliği başlığı altında toplanan yanmetin unsurları kendi içerisinde edebiyatçı, şair, tiyatrocu, yazar ve düşünür olarak gruplandırılacaktır. Gazetelerde doğrudan Yeats'in yazım biçemi, edebi kişiliği ve edebiyata yapmış olduğu katkıların yer aldığı yazılar Edebiyatçı Kişiliği olarak sınıflandırılacak, şair olarak bahsedilen veya şiirlerinden atıflara yer verilen yazılar Şairliği ve Şiirleri başlığı altında toplanacaktır. Yeats'in senato üyesi oluşuna veya siyasi görüşlerine yer veren yazılar Politikacı kimliği altında incelenecektir. Abbey Tiyatrosunun kurucusu olması, yazdığı oyunlar veya kendisiyle ilgili yazılan ve oynanan oyunlar ile sahnelediği oyunları ve seçtiği oyuncularını ele alan yazılar Tiyatrocu başlığı altında ele alınacaktır. Yazmış olduğu hikâyelerden veya makalelerden bahseden yazılar Yazar kimliği altında ele alınacaktır. Bir düşünür olarak felsefe ve özellikle eğitim konusunda belirtmiş olduğu görüşlere yer veren yazılar ise Düşünür olarak gruplandırılacaktır.

Bütün sınıflandırmalar yapıldıktan sonra öncelikle Yeats hayatta iken oluşturulan yanmetin unsurları değerlendirilerek Yeats ve eserlerine yapmış olduğu katkılar ele

alınacak, bu katkıların hangi amaçla yapıldığına, işlevine bakılarak çözümlenecektir. Genette'in kuramına göre en dikkat çekici ve farklı yanmetin unsurlarından örnekler seçilerek incelenecektir. İkinci bölümde son olarak Yeats öldükten sonra ortaya çıkan yanmetin unsurları amaç ve işlevleri doğrultusunda ele alınacak, Yeats ve eserlerine yapmış olduğu katkılar varsa değerlendirilecektir.

Sonuç bölümü yanmetin unsurlarının okur, yazar, yayıncı arasındaki ilişki açısından ne kadar önemli olduğunu ortaya koyacaktır. Bu bölümde Yeats hayatta iken ortaya çıkan yapıtçevresi yanmetin unsurları ile öldükten sonra ortaya çıkan yapıtçevresi yanmetin unsurlarının işlevleri değerlendirilerek karşılaştırma yapılacaktır, Yeats ve yapıtlarına yapmış olduğu katkılar irdelenecektir. Bu tezle birlikte Türkiye de henüz yaygın bir uygulama alanı bulunmayan yanmetinselliğin farklı yazarlara ve disiplinlere de uygulanabilmesi için araştırmacılara ilham vermesi, Yeats ve eserlerini değerlendirirken farklı bir bakış açısı kazandırması ümit edilmektedir. Yapılan bu çalışmayla birlikte Yeats hakkında yeni bir yanmetin yaratılmış olacaktır.

BİRİNCİ BÖLÜM

YANMETİNSELLİK

Başta edebiyat eleştirileri olmak üzere birçok alanda metni tanımlama ve sınırlarını belirleme çabası uzun yıllardan beri devam etmektedir. Aslında, metin çözümlemesi yapmak titizlik isteyen, dikkat gerektiren çok zor ve karmaşık bir süreçtir. Herhangi bir metni sadece metinden ibaretmiş gibi değerlendirmek bu metni yazan yazarını, okurunu, yayıncısını ve yorumlayan eleştirmenini diğer bir ifadeyle metnin ortak yapımcılarını hiçe saymak demektir. “Bir kitabın şu özelliklerden soyutlanmış olduğunu düşünün: ön yüz, içerik, başlık, baş sayfa, kapak, sayfa numarası, bölüm başlıkları, cilt, dizgi. Böyle bir kitap nasıl görünür? Bir müsveddeye, bir kâğıt yığınınına benzer.” (Smith, 2006: 10). Bir metin tanımlanırken yazarıyla, başlığıyla, kapağıyla, yayıncısıyla, okuruyla kısacası onu oluşturan tüm unsurlarıyla ele alınmalıdır. Çünkü metin sadece üzerine cümleler yazılmış bir kâğıt parçası değildir. Onu metin yapan unsurlarla birlikte değerlendirmek gerek. Bu unsurları göz ardı etmek ve hatta yokmuş gibi davranmak, metnin edebi değerini kaybetmesine ve bir kâğıt parçasına dönüşmesine neden olur. Kaldı ki, her geçen gün farklı ve bir o kadar gelişmiş iletişim araçlarının ortaya çıkması zaten metnin tek başına ele alınmasını imkânsız hale getirdiği söylenebilir (Aktulum, 2014).

Günümüz edebiyat eserlerini düşündüğümüzde diğer eserlerden ilham almamış, esinlenmemiş bir eser bulmanın neredeyse imkânsız hale geldiği ifade edilebilir. Bir metnin diğer metinlerle iletişime ve etkileşime geçmeden tek başına bağımsız bir şekilde var olması düşünülemez. Bu yüzden metinler arasındaki bu iletişimi ve etkileşimi incelemek ve çözümlemek metinlerarasılık ile mümkündür. Metinlerarasılık kavramı başta Rus biçimciler olmak üzere birçok eleştirmen tarafından tanımlanmaya ve şekillendirilmeye çalışılmıştır. İlk olarak 1960’lı yılların sonlarında Julia Kristeva tarafından ortaya atıldığı kabul edilen metinlerarasılık iki metin arasındaki alışveriş, etkileşim, iletişim olarak değerlendirilmektedir.

Metinlerarasılık kavramının Latince *intertexto* kelimesinden türetilmiş olduğu kabul edilir. Julia Kristeva *Desire in Language: A Semiotic Approach to Literature and Art* adlı eserinde metni şu şekilde tanımlamıştır: “Bir metin alıntılardan oluşmuş bir

mozaiktir; başka bir metnin özümzenmesi veya dönüştürülmesidir.” (Kristeva, 1980: 66). Kristeva özgün hiç bir metnin var olamayacağını ve daha önce söylenmemiş hiçbir şeyin bulunmadığına dikkat çeker. Bu bakış açısından hareketle metinlerin birbirleri ile mutlak bir iletişim ve etkileşim içerisinde olduğu sonucu çıkartılabilir. Graham Allen’a göre ise metinlerarasılık en çok kullanılan fakat yanlış kullanılan bir kavramdır ve metin tek başına değil birçok metinle ortak olarak ortaya çıkmıştır (Allen, 2000). John Anthony Cuddon *The Penguin Dictionary of Literary Terms and Literary Theory* adlı edebiyat terimleri sözlüğünde metinlerarasılığı şu şekilde tanımlamıştır:

Julia Kristeva tarafından 1966 yılında metinlerin birbirlerine, kendilerinden önce yazılmış olan metinlere olan bağımlılığını ifade etmek için ortaya atılmış terimdir. Edebi bir metnin yalnız başına bir algı değil, alıntılardan oluşmuş bir mozaik olduğunu ve herhangi bir metnin başka metnin özümzenmiş veya dönüştürülmüş hali olduğunu iddia eder (Cuddon, 1999: 424).

Rus biçimciler başlangıçta metni salt metin olarak ele alıp onun dış dünyadaki tüm öğelerle bağlantılarını dışlamışlardır. Zaman içerisinde yapıt konusunda benimsedikleri ilkeler ile metni sadece kendisinden ibaret olarak görmekten vazgeçerek onun diğer metinlerle olan ilişkilerini de dikkate almaya başlamışlardır (Aktulum, 2014). Nitekim Victor Şklovski bu durumu şu ifadelerle açıklamıştır:

Bir sanat yapıtı öbür sanat yapıtlarıyla kurulan bağlantıya göre ve onlarla gerçekleşen bütünleşmeler yardımıyla algılanır (...) Yalnızca pastiş değil, her sanat yapıtı herhangi bir modele koşut ve karşıt olarak yaratılır. Yeni biçim, yeni içeriği dile getirmek için değil (Veselovski bunu savunur), estetik özelliğini yitirmiş eski biçimin yerine geçmek için ortaya çıkar. (Aktaran: Aktulum, 2014: 19)

Rus Biçimcileri yapıtları değerlendirirken yazar boyutunu dikkate almazlar. Etkileşimi zaten yapıtın özünde olan bir gereklilik gibi kabul ederler. Zaman içerisinde yaptıkları çalışmalarla birlikte aslında metinlerin tam olarak anlaşılmasının önceki metinlerle karşılaştırarak mümkün olduğunu kabul ederler. Buna kanıt olarak da kullandıkları yansılama (parodi) yöntemini gösterilir. Her ne kadar metinlerin diğer metinlerle ilişkisini kabul etseler de, biçimciler bu alanı da kısıtlayarak sadece biçimlerin tarih içerisinde izlemiş olduğu gelişmeleri dikkate alırlar. Mihail Bakhtin ise kendi yaklaşımı ile metinlerarasılık kuramına katkıda bulunarak metinlerin birbirinden

bağımsız olarak var olamayacaklarını ve bunların her zaman iletişim halinde olduklarını savunur (Aktulum, 2014).

Bakhtin metinlerarasılık kavramını bir diyaloga benzetmiş fakat bu diyalogun insanlar arasında olan bir diyalog değil metinler ve yazarlar arasında gerçekleşen bir diyalog olduğunu ifade etmiştir (Bakhtin, 2010). Metinlerin tarihsel ve sosyal olaylardan etkilendiğini onlarla sürekli alışveriş halinde olduğunu savunur ve bu düşüncesiyle kendisinden sonra gelen Kristeva ve Genette ile çelişir. Bakhtin’e göre hiçbir söylem yoktur ki kendisinden öncekilerle etkileşim içerisine girmesin veya kendisinden sonra gelenleri etkilemesin. Bu yüzden Bakhtin’in ortaya attığı iddia tek seslilikten değil çokseslilikten beslenir ve çokseslilik için en uygun ortamın roman olduğunu savunur, çünkü bir romanda bir dilenciden tutun da bir devlet adamına kadar en alt seviyeden en üst seviyeye kadar birçok sesi bir arada duymak mümkündür. Bunu yaparken yazar kendi sözlerini değil gerçekten kahramanların kendi ürettiği konuşmaları ya da onların dinlediği konuşmaları aktarıyormuş gibi yapar. Bu duruma en uygun roman türleri olarak da Dostoyevski’nin romanlarını gösterir. Bu dizgeye de söyleşimcilik (dialogisme) adını verir (Aktulum, 2014).

Kristeva ve Roland Barthes yazma sürecini yaratıcılık ve yazarlık becerisinden ziyade matematiksel bir işlem olarak kabul etmişlerdir. Barthes’a göre yazmaya geleceğini vermek istiyorsak eğer, miti fırlatıp atmamız gerekir ve bu yazarın ölümü (Death of Author) ve okurun doğumu anlamına gelir (Barthes, 1977). Barthes “yazarın ölümü” ile okurun metne anlam yükleyen asıl etken olduğunu ileri sürmüş ve okur olmadan anlamın olmayacağını iddia etmiştir. Barthes yazarın ölümünü ilan ederek yazarın sınırsız bir kaynak olan kültürü kullanarak sadece aracılık ettiğini ve özgün bir eser ortaya çıkarma söz konusu olmadığı görüşünü savunur (Barthes, 1989).

Barthes, Kristeva’nın metinlerarası tanımını kabul etmekle kalmaz üzerine eklemeler yapar: “Her metin bir metinlerarasıdır; onda farklı düzeylerde az çok tanınabilecek biçimde öteki metinler yer alır: daha önce edinilen kültürlerden elde edilen metinler ile etrafımızdaki kültürden gelen metinler. Her metin eski alıntılarının yeni bir örgüsüdür.” (Aktaran: Aktulum, 2014: 46). Barthes’ın metinlerarası anlayışında yazarın etkisi yok denecek kadar azdır. Barthes bir metne yazar atfetmenin o metni sınırlandırmak, ona son bir gösterilen atamak, yazma eylemini sonlandırmak olduğunu

vurgulamıştır. Barthes, metinlerarasılık ile birlikte yazarın okur ve eser üzerindeki etkisinin neredeyse kalmadığını ifade eder. Yazarın metnin üzerindeki etkisinin ancak metnin okur ile buluşuncaya kadar olduğunu savunur.

Kristeva'nın "metinlerarasılık" adını verdiği kavramın aslında Bakhtin tarafından söyleşimcilik olarak adlandırılan sistemden kaynaklandığı iddia edilebilir. Kristeva metni belirli bir işi yapan aygıt olarak tanımlar ve görevinin gösterenleri yeniden dağıtmak olduğunu ifade eder. Bu yüzden metnin anlamını bu gösterenlerin yeniden dağılışı ve dönüşümünde aramak gerektiğini belirtir. Metnin temel ölçütü olarak metinlerarasılığı gösterir. Ona göre metinlerarasılık, metni üreten yazının, önceki metinleri bozup yeniden dağılım işleminden geçirmesidir (Aktulum, 2014).

Kristeva'nın tanımında dikkat çekici bir nokta bulunmaktadır. Tüm yazın metinlerarasılıktan oluşur. Metnin, metinlerarası olması için zorunlu olarak öykünme (pastiş), yansılama gibi somut unsurlar bulundurması gerekmez. Bir metin diğer metinlerle soyut olarak da alışveriş içerisine girer ve bu süreçte sadece kendinden önce yazılmış olan metinleri değil etrafında bulunan bütün söylemleri de kapsar. Metinlerarasılık metnin sadece çağdaşlarıyla olan ilişkisine değil kendisinden önceki metinlerle olan ilişkisini de bağlıdır. Kristeva'nın metinlerarasılık tanımında okurun doğrudan katkısı yoktur.

Michael Riffaterre de diğerleri gibi kendine göre metinlerarasılık tanımı yapmıştır. Ona göre okura çok büyük görev düşer. Metnin vermek istediği anlamı kavramak, çıkarmak okura bağlıdır. Metinlerarası ilişkiler mutlaka vardır ancak bunu tespit etmek okurun görevidir. Riffaterre, metinlerarası algılamanın iki aşamadan oluştuğunu, birincisinde sıradan algılama olduğunu, tespit edilmesi için okurun belirli bir kültürel birikime sahip olması gerektiğini belirtir; ikincisinde ise metinlerarası algılamanın zorunlu olduğunu bunun tespitinin ise okura değil metne bağlı olduğunu ifade eder (Aktulum, 2014). Riffaterre'nin tanımında okur metinde karşılaştığı herhangi bir işaretten yola çıkarak o metnin anlamını çözer veya çözmek zorundadır. Riffaterre'nin okurdan beklediği onun bu işaretlerin kökenini araştırmasıdır. Bu kökeni bulmak için ihtiyaç duyduğu malzeme ise zengin kültürel bilgidir. Bunun için sıradan ve bilgin okur olmak üzere iki tür okur vardır. Sıradan okur metindeki izi bulur ancak

kültür birikimi olmadığı için kökenini araştıramaz. Bilgin okur ise izlerin kökenini bulmak için gereken kültürel birikime fazlasıyla sahiptir.

Laurent Jenny diğer eleştirmenlerin metinlerarasılık tanımlarına karşı çıkmaz. Üstelik kavramın açısını biraz daha genişleterek bir anlamda Genette tarafından yapılan ve eleştirmenler tarafından en mantıklı, en sistemli tanımlama ve uygulama olarak kabul edilen tanımlamaya ek olarak metnin sadece diğer metinlerle ilişkilendirilmemesi gerektiğini ileri sürer. Jenny, metnin diğer metinlerle alışveriş yapmakla yetinmediğini, ayrıca farklı kültürel, toplumsal öğelerle de ilişki içerisinde olduğunu savunarak metin dışı unsurları da değerlendirmeye alır (Aktulum, 2014).

Genette, bir diğer Fransız kuramcı Philippe Lejeune'un yanmetinselliği "basılı metnin herhangi bir parçasının aslında tüm okumayı kontrol etmesi" (Genette, 1997b: 2) ifadesini temel alarak yelpazeyi çok daha geniş tutar ve metnin herhangi bir parçasını yanmetin olarak kabul ettiğini belirtir.

"Ünlü Fransız eleştirmen ve kuramcı Gérard Genette yapısalcılık, hitabet, göstergebilim, postmodern şiir, mimoloji, ötemetinsellik ve anlatı bilim alanlarında çalışmaktadır. *Johns Hopkins Guide to Literary Theory* tarafından Roland Barthes'tan sonra Fransız edebiyatının en önemli edebiyat kuramcısı olarak tanımlanır." (Sadokierski, 2010: 16). "Genette, ilk olarak *Introduction à l'architexte* (1979) ile *Palimpsestes* (1982) adlı yapıtlarında kullandığı yanmetinsellik kavramını, *Seuils* (1987) adlı kuramsal çalışmasında ötemetinsellik (transtextuality) ilişkileri bağlamında tanımlar." (Civelek & Tilbe, 2016: 36). "Genette'nin 1987 yılında Fransızcası yayınlandıktan on yıl sonra İngilizcesi yayınlanan yanmetin (paratext) kuramına olan hassasiyeti, onu bir kaynakça ve basım tarihi olmaktan çıkartıp anlamın bilinen resmi ulamlarını ve sınıflandırmalarını sorgulayan açık uçlu bir disiplin haline getirerek artırmıştır." (Tittle, 2012: 275). "Genette'in *Paratexts: Thresholds of Interpretation*'adlı kitabı bir metni kitap olarak sunmaya yarayan tüm unsurların kapsamlı incelemesidir..." (Denham, 2010: 13).

Genette'in, *Palimpsestes* adlı yapıtında metinlerarası tartışmalara açıklık getirdiği söylenebilir. Genette metinlerarasılık kavramı yerine metnin gönderenlerine vurgu yapmak için ötemetinsellik kavramını şemsiye terim olarak kullanır ve bu ana başlık altında beş tür ötemetinsellikten bahseder.

Paratexts: Thresholds of Interpretation adlı eserinde Genette, ele aldığı yanmetinsellik ile görünüşte metin dışıymış gibi algılanan aslında metnin kavranması ve anlaşılması açısından çok önemli rolleri olan başlık, alt başlık, önsöz, sonsöz, kapak resmi gibi metin öncesi unsurları ve değerlendirme, reklam, makale, eleştiri gibi daha çok medya bağlamlı metin sonrası unsurları incelemiştir. Diğer bir ifade ile yanmetinselliği somut bir çerçeve içerisinde derinlemesine ele almıştır. Kamil Civelek, “Genette’in bu unsurları, yanmetinsellik başlığı altında, metin çevresi (peritext) ve yapıtçevresi (epitext) olmak üzere iki temel alanda incelemeyi önerdiğini” (Civelek, 2015: 89) belirtir. F. William Pavlak’a göre:

İlerimetinsellik (hypertextuality), bir metnin kendinden önceki bir metin ile olan ilişkisini inceler. İlerimetinsellikte türevler arasındaki ilişkiden bahsedilir ve öykünme ile yansılama bu başlık altında incelenir. İlerimetin (hypertext) altmetnin (hypotext) değiştirilmiş, dönüştürülmüş, detaylandırılmış, devam ettirilmiş, ekleme yapılmış, uzatılmış şeklidir. Bir metnin ilerimetni dinleyiciyi anlamı daha iyi kavraması için diğer metinlere veya önmetinlere iter (Pavlak, 2004: 149).

Charles C. Moorhouse’a göre Genette okurun soyut göndergeler vasıtası ile metnin türünü kendi bilgi ve kültür birikimine dayanarak tespit etmesi gerektiğini önmetinsellik (architextuality) ile anlatmaya çalışır. Önmetinsellik, okurun metni sınıflandırmasına yardımcı olmaktadır. Okurun okuduğu metni şiir, roman, hikâye gibi türlerine ve komedi, trajedi, epik gibi tarzına göre ayırt etmesini sağlar (Moorhouse, 2014).

Üstmetinsellikte (metatextuality) bir metin ile başka bir metin arasında yoruma dayalı bir ilişki vardır ve yorum yapılan metne gönderme yapmak gibi bir zorunluluk yoktur. Üstmetinsellikte türe ilişkin yapılan yorumlarda doğrudan açık bir şekilde alıntılar kullanılmaz. Açık bir şekilde alıntı kullanılan yorumlar metinlerarasılık olarak ifade edilir. Üstmetinde başka bir metinle ilgili yorum vardır ancak bu metinden açık bir şekilde bahsedilmez. Üstmetini okuyan bir kişinin ancak yorum yapılan metin hakkında bilgisi varsa bunu fark edebilir. Genette, üstmetin yazarının bilinçli veya bilinçsiz bir şekilde yorum yaptığından bahsetmiştir. Genette ötemetinsellik ana başlığı altında analiz ettiği beş alt başlığın birbirleriyle iç içe bulunduğunu, birbirlerinden bağımsız olarak kabul edilmemesi gerektiğini belirtmiştir (Genette, 1997a).

Carlos Alberto Scolari, Genette tarafından somutlaştırılan bu kuramı tablo haline getirerek daha iyi anlaşılmasına katkıda bulunmuştur:

Tablo 1.1. Genette’in Metinsel Sınıflandırması

Ötemetinsellik	Metinlerarasılık	İki veya daha fazla metin arasındaki alıntı, anıştırma, aşırma gibi unsurlar ile kurulan ilişkidir.
	Yanmetinsellik	Metnin okura ulaşmasını sağlayan başlıklar, alt başlıklar, önsözler, sonsözler, röportajlar, demeçler gibi yapıtçevresi ve metin çevresi unsurlardır.
	Üstmetinsellik	Bir metin hakkında alıntı yapmadan yapılan yorumsal ilişkidir.
	İlerimetinsellik	Öykünme, yansılama, taklit, çeviri gibi unsurlar ile bir B metninin bir A metni ile kurduğu ilişkidir.
	Önmetinsellik	Bir metnin, türünün özelliklerine bakılarak tespit edilmesidir.

Kaynak: (Scolari, 2014: 2390)

Yanmetinsellik, Genette tarafından şu şekilde tanımlanmıştır : “ ... yanmetin ne içeridedir ne dışarıda: her ikisindedir; eşiktir; tam bu noktadadır ki biz bunu çalışmalıyız, çünkü temel olarak, belki de onun varlığı bu noktaya bağlıdır. Yanmetin bir sınır veya hat değil bir eşiktir ...” (Genette, 1997b: 1-2).

Genette tarafından önerilmiş olan yanmetin kavramları diğer eleştirmenler, edebiyatçılar tarafından yapılan tanımlardan farklıdır. Genette yanmetini her ne kadar eşikte bir yere koysa da diğer yöntemlerde karşılaşamayacağımız somut bilgiler vererek araştırmacıların, okurların, eleştirmenlerin sorularına bir nevi cevap vermiştir.

Genette’in “sadece metinle sınırlı kalarak ve bir grup yol gösterici olmadan Joyce’un “Ulysses ”adlı eserini “Ulysses” adı olmasaydı nasıl okuyacaktık” (Genette, 1997b:

2) sorusunu sorarak yanmetinselliği özetlediği söylenebilir. Lara Cain'e göre "Genette'in yanmetin tanımı bir eserin okunmasına katkı sağlayan bir bulmacanın bütün parçalarını içerir."(Cain, 2001: 159).

Genette yanmetinselliği tanımladıktan sonra her dönemde değişmeyen, sabit yanmetinsel unsurların olmadığından bahseder. Her kitapta önsözün bulunamayabileceğinden, kitabın kapağında resim ve yazarın isminin olmayabileceğinden bahsederek yanmetinselliği oluşturan unsurların belirli bir çerçeveye oturtulamayacağını belirtir. Bunun sebebi olarak bütün yazarların yeni çıkan veya çıkacak kitapları için röportaj vermeyebileceğini ya da televizyon, radyo, gazete gibi medyanın henüz gelişmediği, kitap tanıtımın ve toplu basımın mümkün olmadığı zamanların olduğunu ifade eder. Yanmetin yöntemleri ve şekilleri zamana, kültüre, türe, yazara, esere, baskıya göre sürekli değişir. Kesin belirlenmiş yanmetinsel unsurların varlığından söz etmenin mümkün olmadığını ve bu unsurların çağımızın sunduğu imkânlar, içerisinde bulunduğumuz şartlar göz önünde bulundurularak oluşturulduğunu ifade ederek okurlara, yazarlara ve yanmetinselliği yöntem olarak kullanacak olan kişilere bir uyarı da bulunmuştur. Bu bağlamda birisinin yanmetinsellik olmadan hiçbir metnin var olamayacağını iddia edebileceğini de belirtir (Genette, 1997b).

Ana metne bağlı bütün metin unsurları; baş sayfa, kapak, yazım hataları, başlıklar, önsözler, son sözler, ithaflar ve hatta eleştiriler ve reklamların tamamı yanmetindir. Okur bu metinlere bakarak kitabı okuyup okumayacağına karar verir (Ruokkeinen, 2013: 3). Yanmetin bir eserin kapak renginden tasarımına, önsözünden sonsözüne, yazı stilinden baskı formatına kısacası en küçük, detaylı, en ince ayrıntısından en görünen, en genel, en kaba unsurlarına kadar okurun konumunu belirlemeye yarayan unsurlardır.

Genette yanmetin unsurlarını uzamsal, zamansal, özdeksel, edimsel ve işlevsel olarak sınıflandırmak gerektiğini belirtir. Yani bir unsurun yeri, zamanı, nasıl oluşturulduğu, kimden kime gönderildiği ve ne yapmak için oluşturulduğu ifade edilmelidir. Genette "yanmetinsellik unsurlarını, uzamsal (nerede?), zamansal (ne zaman?), özdeksel (nasıl?), edimsel ve işlevsel (Ne yapmak için? Kimden kime?) nitelikler olarak tanımlar ve bu nitelikleri, özellikleri ve işlevleri bakımından iki ayrı alanda incelemeyi önerir: 'metin çevresi'(fr. *péritexte*) ve 'yapıtçevresi'(fr. *épitexte*)." (Civelek, 2015: 91). Yerine göre sınıflandırma yaparken metnin herhangi bir yerinde

bulunan başlık, önsöz gibi unsurlar dikkate alınmalıdır ki bunlara *metin çevresi* yanmetin unsuru adı verilir. “Kapak, tarih, başlık ve yazarla ilgili bilgiler okura metin ile ilgili bilgiler verir.”(Spencer, 2011: 36). Metinle ilgili mektuplar, günlükler ya da daha çok medya tarafından oluşturulan unsurlara da *yapıtçevresi* yanmetin unsurları adı verilir ve bu durum $yanmetin = metin\ çevresi + yapıtçevresi$ (Genette, 1997b: 4) formülü ile daha açık bir şekilde ifade edilebilir. Genette metin dışında kalan yani kitap ve içerisindeki yazılı metin dışındaki ortamlarda oluşturulan unsurların tamamının *yapıtçevresi* unsurları olarak kabul edilebileceğini ifade ederken bu unsurların yazarın ölümünden önce veya sonra oluşturulmuş olmasının hiçbir sorun teşkil etmeyeceğini belirtir (Genette, 1997b). Diğer bir ifade ile *yanmetinsellik* söz konusu olduğunda *yapıtçevresi* veya *metin çevresinden* herhangi birini göz ardı etmek imkânsız hale gelmektedir. Yanmetin, özellikle ithaflar ve önsözler, yazarlar, kitabın basımı ve tanıtımı için yapılan harcamalar, patronlar ve hedef kitle gibi yayınlanma koşulları ile ilgili önemli bilgiler verir (Pektaş, 2014).

Yanmetne temkinli yaklaşan yazarlar da bulunmaktadır. Bu yazarlardan en dikkat çekici isim ise Joshua Kopperman Ratner’dır. Ratner yanmetinlerin her zaman aşırı veya gereksiz olma tehlikesinin olduğunu ve bu yüzden artık veya döküntü gibi algılanmalarına ve metinden çıkarılmalarına neden olma durumunun uyarısında bulunur. Ayrıca yazarların sırf okurları eğitme politikası çerçevesine girerek onları yanlış bilgilendirme ve verilmek istenen mesajdan uzaklaştırma gibi hatalar da yapabilecekleri konusunda şüpheleri vardır (Ratner, 2011) ancak bu eleştiri *yapıtçevresi* yanmetinleri de dolaylı yoldan etkilediği için dikkate almakta fayda vardır. Çünkü kitabın önsözünü dikkate alarak makale yazan bir köşe yazarı olabilir. Aslında olumsuz gibi görünse de bu da *yapıtçevresi* adına bir zenginlik kaynağı oluşturur ki köşe yazarı, yazarın önsözde yapmış olduğu hata ile ilgili de bir yayın yapabilir.

Yanmetin kavramını anlamak için öncelikle asıl metnin, ana metnin, özgün metnin ne olduğunu bilmek gerekir. Özgün metinden kasıt yazarın zihninde oluşan içeriktir ve hiç bir şekle dönüşmemiştir. Yazarın zihninde oluşan bu içeriğin okurun eline bir kitap olarak geçebilmesi için öncelikle yazıya dökülmesi daha sonra yazıya dökülen sayfaların kitap halini alması gerekir. Kitap halini aldıktan sonra okur ve yazar arasında kurulan ilişki her zaman bir aracı vasıtası ile olur. İşte bu noktada aracı görevini üstlenen unsur yanmetindir. Yanmetin, metnin bir nesne olarak tutulabilmesi,

okunabilmesi için gereken destek unsurlarının tamamına verilen addır (Sadokierski, 2010).

Yanmetinsel unsurlar zamana göre sınıflandırırken ya yazara göre ya da metne göre değerlendirme yapılır. Metne göre değerlendirme yapılırken asıl metnin ortaya çıkış tarihi temel alınır. Metin ortaya çıkmadan önce onunla ilgili gazetede ve dergilerde yapılan reklamlar, röportajlar, verilen ilanlar, basılan broşürler, *öncül unsurlar (prior)*, metinle aynı zamanda oluşan yanmetinsel unsurlar, *özgün unsurlar (original)*, metinden sonra geliştirilen unsurlar ise *ardıl unsurlar (later)* veya *ertelenmiş unsur (delayed)* olarak kabul edilir. Yazarın çıkacak olan kitabına yazdığı önsöz özgün unsur olarak kabul edilir. Genette göre Zola'nın *Therese Raquin* adlı romanına dört ay sonra yazdığı önsözün geç kalmış bir yanmetin unsuru olduğunu, diğer taraftan, Chateaubriand'ın *Essai sur les révolutions* adlı esere yirmi dokuz yıl sonra yazdığı önsözün ertelenmiş yanmetin unsuru olarak değerlendirilebileceğini ifade etmiştir (Genette, 1997b). Zamansal olarak yanmetinler değerlendirilirken yazar temel alınırsa yazarın ölüm tarihine dikkat edilmesi gerekir. Yazar öldükten sonra ortaya çıkmış ise *yazar öldükten sonra ortaya çıkan (posthumous)*, eğer yazar hayatta iken ortaya çıkmış ise *yazar hayatta iken ortaya çıkan (anthumous)* yanmetin olarak kabul edilir. Bu değerlendirme sadece ertelenmiş veya gecikmiş unsurlara değil aynı zamanda özgün unsurlara da uyarlanabilir (Genette, 1997b).

Yanmetinlerin ömrü yazara, yayıncıya veya zamanın koşullarına göre oluşan dış etmenlere bağlı olarak amaçlı veya amaçsız şekilde değişebilir. Önsöz yazar tarafından güncellenebilir veya eserin yeni baskısında yazar önsöz kullanmak istemeyebilir. Bu durumda önceki yanmetnin varlığı sona ermiş olur. Yayıncı yazardan önsözü veya son sözü çıkarmasını isteyebilir, bu durumlarda da önceki yanmetinlerin varlığından söz etmek mümkün değildir (Genette, 1997b).

Genette yanmetinleri özdeksel olarak değerlendirilirken asıl metninle ilgili taşıdıkları değerlere göre *metinsel (textual)*, *olgusal (factual)*, *fiziksel (material)*, *görsel (iconic)* olarak ele alır. Aynı zamanda yanmetnin kendisi de bir metin olduğu için kendi durumuna göre de ele alınabilir. Yanmetnin kendisinin sözlü, yazılı, görsel olması da önemlidir. Yani yanmetnin şekline bakılıp değerlendirilirse kendisi bir resim olabilir, içerik olarak değerlendirilirse metnin içinde geçen resimle ilgili de olabilir. Bu

özellikler duruma göre değişkenlik gösterebilir. Başlıklar, röportajlar, önsöz ve sonsözler metinsel unsurlardır. Metin yaratılırken kullanılan yazı tipi, punto, kenar boşlukları gibi unsurlar fiziksel unsurlardır. İkonik unsurlardan kasıt ise yanmetnin görsel olması durumudur. Metnin yazarının yaşı, cinsiyeti veya metnin yazıldığı dönemle, tarihle ilgili gerçekler yanmetnin *olgusal* olmasıyla ilgilidir. Yani bu gerçekler açıkça yazılmayan, gösterilmeyen, ifade edilmeyen olgulardır ancak okurun bunları bilmesi onun metni algılamasına ve anlamlandırmasına katkı sağlayabilir. Bunlardan *daha önemsiz (more trivial)* ya da *daha temel (basic)* gerçeklerde olabilir. Mesela yazarın bir kulübe, bir derneğe üye olması veya bir edebiyat ödülü alması ile ilgili içerikler daha önemsiz olgular olarak kabul edilebilirken, metnin önemini açıklayan, vurgulayan içerikler mesela metnin yazıldığı *tarihle, metnin türüyle* veya *yazarıyla ilgili* içerikler daha temel olgular olarak değerlendirilir. Bu içerikler açıkça ifade edilmeyebilir. Yani eserin türü, yazıldığı tarih ve yazarı hakkında bilgiler veren içerikler olabilir ama bunlar açık bir şekilde gösterilmez ama bilinmesi metnin değerlendirilmesinde etkili olabilir (Genette, 1997b).

Yanmetnin edimsel yapısı metnin *gönderen (sender)* ve *alıcı (addressee)* durumuna bağlıdır. Gönderenin kimliği önemli değildir. Gönderen yazar olursa buna *yazara ait (authorial)* yanmetin denir ancak yayıncıya ait ise *yayıncıya ait (publisher's)* yanmetin olur. Eğer metin ya da yanmetin yazarın ve yayıncının yetkilendirdiği üçüncü bir şahıs tarafından yazılırsa bu *temsiliye ait (allographic)* olur. Eğer metin ya da yanmetin bir röportaj ise burada sorumluluk hem yazara hem de muhabire aittir ancak muhabir yazarın cevaplarını aktarırken dürüst davranmayabilir. Alıcı söz konusu olduğunda ise iki gruptan bahsetmek gerekir. Birinci grupta hedef kitle kamudur. Kamu içerisinde eserin başlığını okuyan sıradan bütün insanların olduğu genel bir gruptur yani bir eserin başlığını okuyan herkestir. İkinci grup ise eleştirmenlerin ve yayıncıların da dâhil edildiği gruptur yani bu gruptakiler bir eserin önsözünü okuyan gruptur. Kısacası her iki grupta *kamu (public)* olarak adlandırılır. Yazarın hususi olarak belirttiği ama herkes tarafından belirtilmeyen bir kesim hedeflenmişse bunlara da *özel (private)* yanmetinler denir. Yazarın günlük yazarken kendisine hitap ettiği, gönderdiği mesajların bulunduğu metinlere ise *kişisel (intimate)* yanmetinler denir.

Hiçbir yanmetin yazarı veya onunla ilişkili herhangi biri tarafından kabul edilmediği sürece yanmetin olamaz. Yazarın veya yayıncının açık bir şekilde

sorumluluğu kabul ettikleri metinlere *resmi (official)* yanmetinler denir. Örneğin, William Butler Yeats'in kendi eserlerine yazdığı önsözleri, makaleleri resmi yanmetinler olarak değerlendirmek mümkündür. *Yarı resmi (semiofficial)* veya *gayri resmi (unofficial)* yanmetinler ise yazarın her an inkâr edebileceği, düzeltme yapabileceği durumların olduğu yanmetinlerdir. Görüşmeler, toplantılar, mülakatlar bu tarz yanmetinlere örnek gösterilebilir. Edimsel yanmetnin son özelliği *eyleyici (illocutionary)* olmasıdır. Yazarın veya yayıncının eserle ilgili yazacağı bir başlık, bir yorum veya tanım eyleyici yanmetin olarak görülür. Bunlar eserin kapağında bulunan I. Bölüm, II. cilt gibi ifadelerdir yani metin çevresi yanmetin unsurları için geçerlidir. (Genette, 1997b: 9-11).

Günümüzde iletişim araçlarının gelmiş olduğu nokta göz önünde bulundurulduğunda Gennette tarafından belirli bir çerçeveye oturtulmaya çalışılan bu unsurların önemi daha iyi anlaşılır. Bu unsurların sadece çağımızda gelişen iletişim araçları ile var olduğu iddia edilemez çünkü her dönem kendi içerisinde yanmetinsel unsurları barındırmaktadır denilebilir. Örneğin, internetin olmadığı yıllarda televizyonda verilen demeçler, radyoda yapılan programlar, gazete ve dergilerle yapılan röportajlar, matbaanın etkin olduğu dönemde kitap ile ilgili basılmış posterler, el broşürlerinin hepsi birer yanmetin örneği olarak kabul edilebilir.

Yanmetinsellik yazar ve okur arasında metin dışında ve içinde bulunan öğeler aracılığıyla oluşturulan bir ilişkidir. “Yanmetin okuma uygulamalarına aracılık eder, özünde temel görevini yapar. Metin ile okurlar arasında aracılık yapar.” (Smith, 2006: 11). Metin dışı bu öğeler asıl metin kadar önemli kabul edilmezler ancak asıl metnin anlaşılması, yorumlanması, kabul görmesi açısından oldukça etkilidir. Çoğu eleştirmenler tarafından pek dikkate alınmasa da Genette için bunların bir anlamda asıl metni destekleyen ve anlamlandıran unsurlar oldukları söylenebilir. Michel Serres yanmetini asıl metinden beslenen bir parazit olarak kabul etmiştir. Ancak bu parazit zararlı bir parazit değildir çünkü hem metinden beslenir hem de ona hizmet eder. Yani metin yanmetne değil yanmetin metne bağımlı bir şekilde gelişir ve hayatını idame ettirir. Bir metnin parazit olmadan var olması söz konusu değildir. Metnin bünyesinde, var oluşunda parazit olarak adlandırdığı yanmetin bulunmaktadır (Serres, Schehr, & Wolfe, 2007).

Yazarın ortaya koymuş olduğu eserle ilgili yapılmış olan röportajlar, yazarın kitabı piyasaya çıkmadan önce veya çıktıktan sonra onunla ilgili vermiş olduğu demeçler ilişkiyi kuvvetlendiren öğelerdir. Kitapla ilgili yayınevi tarafından yapılan

reklamlar, yazarın yakın arkadaşları ve kitabı okumuş kimselerin yapmış olduğu yorumlar ve görüşlerin de bu ilişkinin içerisinde yer aldığı söylenebilir. Sözü edilen bu unsurlar okurun eseri daha iyi anlamasına yol açabileceği gibi olumsuz görüşlere ve duygulara kapılmasına da neden olabilir. Civelek bu durumu şöyle ifade eder:

Bu noktada yanmetinsel unsurların değeri ve önemi ortaya çıkar; okurun beklentilerine yanıt verecek şekilde yazar ya da yayıncı tarafından düzenlenmiş bir dizi özellikten yola çıkarak metnin düzenlenmesine bağlı ilgi uyandırma, baştan çıkarma, rehberlik etme, yönlendirme ve alımlamayla birlikte estetik bir izlenim bırakma işlevlerini yerine getirirler. (Civelek, 2015: 90)

Yayınevi gerek kar amaçlı gerekse tanıtım amaçlı yapmış olduğu reklamlarla, yazar kitaba yazdığı önsözle, okur sanal ve gerçek dünya da okuduğu, paylaştığı yorum ve görüşlerle, gazeteci ve televizyoncular bu üçlü sacayağından herhangi birisiyle yapmış olduğu röportaj ve yayınlarla bu ilişkinin bir parçası haline gelir.

Bu bağlamda yapıtçevresinin tamamıyla yazarın ve yayıncının performansına bağlı olduğu bir gerçektir. Yazarın sosyal çevresi ile olan ilişkileri, gazete, televizyon, dergi gibi medya organlarıyla olan iletişimi, yayıncının ulusal ve uluslararası düzeyde tanınmışlık ve kabul görmüşlük seviyesi, yapıtçevresini doğrudan etkileyen unsurlardır. Özellikle içinde bulunduğumuz bilgi çağında insanların bilgisayar ve akıllı cep telefonları aracılığıyla internet kullanım düzeyini de düşündüğümüzde bahsedilen etkenlerin ne denli önemli olduğu daha iyi anlaşılabilir.

Bir metnin diğer metinlerle ilişkisi olup olmadığını anlamak için temel prensip o metni okumaktır. Okur, yazar ve yayıncı ile birlikte en önemli unsurlardan birisi haline gelir. Bu noktada okurun merkezde olduğu bir yazın anlayışından söz edilebilir. Okurun yanmetinleri tespiti onun geldiği toplum felsefesine, yaşantısına, kültürüne, anlayışına ve eğitim seviyesine de bağlıdır. Bazen bir resim, bir şekil, bir figür yüzlerce kelimenin, cümlelerin, bir kitabın anlattıklarını hatta daha fazlasını anlatmaya yetebilir. Bu bağlamda yapıtçevresinin daha fazla önem kazandığı söylenebilir. Yapıtçevresi unsurlar bir yanmetin olarak okurun kitaba olan ilgisini artırabilir veya tepkisine neden olabilir. Okurun bir televizyon programında veya bir reklamda kitap ile ilgili olumlu eleştirileri görmesi, onun kitaba olan ilgisini çeker ve onda okuma isteği uyandırabilir. Ünlü bir edebiyatçının veya meşhur bir insanın, zengin bir işadının, devlet başkanının, siyasetçinin, dünya çapında tanınmış bir şarkıcının o kitap ile ilgili söyleyeceği en ufak

bir söz okurun tepkisine neden olabilir ya da tam tersi bir şekilde okuması için bir ilgi uyandırabilir. Okurun sinemada izlediği bir filmde veya evde televizyonda sevdiği bir dizide masa üzerinde bir kitabın bulunması, filmdeki karakterin kitap okurken ekrana reklam veya tanıtım amaçlı okuduğu o kitabın gösterilmesi olumlu ve olumsuz her şekilde okur kitlesine hitap eder. Bu etmenler okura sosyal, kültürel, dini olarak etki ediyorsa kitabı alıp okuma zorunluluğu hisseder. Ancak hoşlanmadığı bir içerik ile karşılaşır iç ve dış dünyasına hitap etse de kitabı okuma ihtiyacı duymaz.

Kitapla ilgili yayınlanan tanıtım amaçlı broşürler veya afişler kitabın anlatmak istediğini anlatabilir ve okurun kitabı alma ve okuma merakını artırdığı söylenebilir. Yanmetinsel unsurlar okurların yalnızca kitaba olan merakını, ilgisini arttırarak onları okumaya teşvik etmez aynı zamanda farklı okumalar sayesinde yeni bir kültür, yaşam tarzı, sosyal doku hakkında bilgi almalarına olanak sağlarlar. Yanmetinler bununla birlikte okurun anlamakta, çözmekte başarısız olduğu dönemlerde de okura yardımcı olarak mesajı anlamalarına, şifreleri çözmelerine yardımcı olur. “Bir faaliyet alanı olarak yanmetin okura metnin oluşturulmasında yer alma imkânı vermektedir.” (Spencer, 2011: 36).

Yayıncının veya çevirmenin, başka bir dilden yapılmış bir çeviri kitabı ise, kitabın tanıtımını yaparken kullanmak istediği resimleri yazara danışma gereği duymadan sırf daha fazla kar edebilmek adına istediği şekilde basına vermiş olabileceği ihtimali de unutulmamalıdır. Bu durum hem yazar hayatta iken hem de öldükten sonra gerçekleşmiş olabilir. Yayınevi sahibi tanıtım yaparken kendi ideolojilerine uygun olan çizgi, şekil ve resimleri kullanabilir. Medyada yayınlanacak olan röportaj ve tanıtımları da gerek maddi gerekse manevi çıkar amaçları doğrultusunda yapabilir ki böylece yanmetinlerin metin üzerinde yapacağı etkilere yön verir. Ayrıca okurun ana metin ile verilmek istenen mesajı farklı şekilde algılamasına, yorumlamasına ve kavramasına neden olarak okurun tercihlerini etkiler. Ancak, “Yanmetin metinle, metin de yanmetinle konuşur ve iletişimleri bazen karmaşık ve çözülmesi zor olsa da biz okurlar en iyi şekilde anlamak zorundayız.” (Smith, 2006: 24)

Yanmetinsellik yazar merkezli yazın anlayışından okur merkezli bir anlayışa geçişin somut ifadesidir. Bir yazar ne kadar metin üzerinde etkili ise okur da o derece önemlidir. Yazar ve okur arasındaki bu ilişkiye yayıncı da katılmıştır; her ne kadar

dışarıdan dâhil olmuş gibi görünse de günümüzde bir nevi bu ikili arasındaki ilişkiyi kuran ve metnin okura ulaşmasını sağlayan bir köprü vazifesi üstlenmiştir. “Anlamın sadece dilin öz devinimsel işlevinden meydana geldiğini iddia etmek anlamı şekillendiren diğer unsurları görmezden gelmek demektir.” (Tittle, 2012: 22). Bu yüzden yayıncı ikili arasında iletişimi sağlamakla kalmamış aynı zamanda metnin anlamlandırılmasını ve geniş kitlelere uluslaştırılmasını sağlamıştır. “Herhangi bir metin okurla buluşmadan önce -tasarım, basım, yayın ve pazarlama sürecinde- bir dizi değişikliğe uğrar ve yazarın vermiş olduğu şekilden farklı bir şekle bürünür.” (Smith, 2006: 1). Yayıncının Twitter, Facebook, Instagram da metin ile ilgili paylaşacağı bir söz, bir resim, bir alıntı ya da gazetelere vereceği bir demeç okurun algısına hitap edecek ve kitabı okurken veya daha sonraki okumalarında farklı anlamlar yüklemesine neden olabilir. Aynı şekilde yazarın yeni çıkan kitabının tanıtımını yapmak için gerçekleştirdiği herhangi bir eylem belki de okurun kendi hayatıyla yazarın hayatı arasında ilişki kurarak kendisi ile özdeşleştirmesine neden olabilir. Aynı zamanda okurun metni tamamıyla yazarın hayatı olduğunu varsayarak tekrar tekrar okumasını ve farklı anlamlar yüklemesini sağlayabilir. Yanmetinsel unsurlar metnin özü kadar önemli ve etkili olmakla birlikte her metin de bulunan olmazsa olmaz unsurlar olarak kabul edilir.

Yazarın hikâyedeki kahraman, şiirdeki imgeler ve semboller, oyundaki aksesuarlar ile ilgili vereceği bilgiler de metnin özümzenmesine, farklı anlamlar taşımaya da yol açabilir.

Yazarın yakınlarına, sevdiklerine, çağdaşlarına, yayıncısına, politikacılara, eğitimcilere yazdığı mektuplar onlarla yaptığı görüşmeler, konuşmalar da metnin anlamlandırılması noktasında önemli rol oynar. Bu mektuplar yazarlar hayatta iken yayınlanabildiği gibi öldükten sonra da varisleri ya da yayıncılar tarafından yayınlanabilir. Sophie Coolsaet’e göre “yazarın metin üzerinde etkisi olabilir; ancak öldükten sonraki etkisi onun kontrolü dışındadır.” (Coolsaet, 2012).

Yayıncı, kitap basılmadan önce yazardan bazı bölümleri çıkarmasını veya ekleme yapmasını isteyebilir. Günümüz şartlarını göz önünde bulundurduğumuzda maddi kaygılar nedeniyle yazarların bu durumla çok sık karşılaştıkları söylenebilir. Yayıncı yazardan kitabın sonraki baskılarında farklılıklar yapmasını isteyerek eserin özgün

şeklinden uzaklaşmasına da neden olabilir. Yine de okur merkezli anlayışa tamamen geçildiği ve okurun artık metnin tam merkezinde olduğu belirtmek mümkün değildir.

1.1. YAPIT ÇEVRESİ YANMETİN UNSURU

Yapıtçevresi metin çevresinden farklıdır. Genette yapıtçevresinin fiziksel ve sosyal uzam sınırı olmadığını, malzeme olarak aynı metne bağlı olmayan, döngü halinde bulunan herhangi bir yanmetin ögesi olduğunu belirtir. Ancak bu durum yapıtçevresi yanmetin unsurunun daha sonradan metin çevresi yanmetin unsuruna dönüşmeyeceği anlamına gelmez (Genette, 1997b). “Yapıtçevresi bizi metnin dışından içerisine doğru yönlendirir.” (Pavlak, 2004: 149). Kitap yayımlandıktan sonra verilen demeçler, eleştirmenlerin görüşleri, yazışmalar kitabın başka bir baskısında önsöz veya sonsöz olarak kullanılabilir. Yazar gazete, radyo, televizyon, internet, sosyal medya aracılığıyla, okur ile yazışma ve sohbet ortamı oluşturarak eser hakkında daha fazla ilgi uyandırmak, eserinin büyük kitlelere ulaşmasını sağlamak amacıyla olabilir. Bu ortamlarda yapılan tüm etkinlikleri kayıt altında tutup eserin bir sonraki baskısı için metin çevresi yanmetin unsuru olarak kullanabilir. Böylelikle zamanla ortadan kaybolma ihtimali bulunan yapıtçevresi yanmetin unsurlarını ölümsüzleştirmiş ve eserine katmış olur. Çünkü yanmetin metni değiştirir ancak metinde yanmetinsel talepleri değiştirmek için değişir (Vuaille-Barcan & Rolls, 2011).

Bununla birlikte yazarın kendi sosyal ve yakın çevresi, edebiyat dünyası, eleştirmenler ile yaptığı yazışmalar da yapıtçevresi unsurları olarak kabul edilir. Bu unsurların yazar hayata iken meydana getirilmiş olması gerekmez. Yazarın vefatından sonra da yayınlansa, ortaya çıksa yine de yapıtçevresi olma özelliğini yitirmez. Yapıtçevresi unsurları yaşanan dönemin teknolojik gelişmelerine bağlı olarak değişir. Örneğin, eskiden yazar mektuplar, telgraflar, günlükler ile sözü edilen çevresi ile iletişime geçerken günümüzde Twitter, Facebook, Instagram gibi sosyal medya aracılığıyla iletişim kurmaktadır. Her türden tartışma, içerisinde gazete makaleleri (günlük olaylar, açık mektuplar ve gazete ekleri) veya Facebook gibi mükemmel örneklerin bulunduğu bir buluşma noktası olarak kabul edilebilir. Sosyal medya yeni bir tür aracı ve metnin geçiş kapasitesinin en iyi örneği olarak anılabilir (Faaland, 2014: 16). Bu bağlamda Yeats’in eserlerini yapıtçevresi yanmetin unsurları olarak incelerken o dönemin en etkili medya ayağı olan basın temel alınmıştır. Yeats’in eserleri ile ilgili

yapılan tanıtımlar, reklamlar, makaleler, röportajlar yapıtçevresi yanmetin unsurları kapsamında değerlendirilmiştir.

Zamanına göre yapıtçevresi yanmetin unsurları, metin temel alınır, yazarın planlarıyla ilgili ve eserin kökeni ile ilgili özel veya kamuya açık şekilde *önceden* verilen demeçler (*preceeding*) olabileceği gibi kitapla *aynı anda* (*original*) ortaya çıkan yazılar, yapılan röportajlar veya verilen dersler de olabilir. Bununla birlikte yapıtçevresi yanmetin unsuru yazarın anlık ve kişisel yorumları, konuşmaları ve bilimsel toplantıları gibi *ardıl veya ertelenmiş* (*later or delayed*) yapıtçevresi yanmetin unsuru da olabilir. Yazar temel alınır, *yazar ölmeden önce* veya *yazar öldükten sonra* olarak sınıflandırılır. Gönderen çoğu zaman yazardır veya bir veya birkaç kişiden, muhataptan oluşan yazarın da içerisinde bulunduğu bir grupta olabilir. Yazar ayrıca aktaran bir aracı konumunda da bulunabilir. Aynı zamanda yayıncı veya yazar *mahlas* kullanarak *temsili üçüncü şahıs* (*pseudo-allographic apocrypha*) da gönderen olabilir. Alıcı sadece okur değil gazete okurları veya diğer medya okurları, derse katılanlar, konuşmada izleyici olarak bulunanlar bir mektubun, sözlü ifadelerin muhatabı veya kayıt defterinde olduğu gibi yazarın kendisi de dâhil olmak üzere halktan metni okumayan bir kesim de olabilir. Genette yapıtçevresi yanmetin unsurunu iki temel kategoride değerlendirir: *kamusal yapıtçevresi yanmetin unsuru* (*public epitext*) ve *özel yapıtçevresi yanmetin unsuru* (*private epitext*). Kamusal yapıtçevresi yanmetin unsurunu *yayıncıya ait yapıtçevresi yanmetin unsuru* (*publisher's epitext*), *yarı-resmi yapıtçevresi yanmetin unsuru* (*semiofficial allographic epitext*), *yazara ait yapıtçevresi yanmetin unsuru* (*authorial epitext*) olarak sınıflandırmıştır. Yazara ait unsurlarını kendi içerisinde *kamusal ve özel* olmak üzere iki gruba ayırmıştır. Yazara ait kamusal yanmetin unsurlarını *öz değerlendirme* (*auto-reviews*), *kamu tepkileri* (*public responses*), *dolayımli ifadeler* (*mediations*) ve *ertelenmiş öz yorumlar* (*delayed autocommentaries*) olarak alt birimlere ayırır. Özel yanmetin unsurunu kendi içerisinde *yazışma* (*correspondence*), *sözlü ifadeler* (*oral confidences*), *günlükler* (*diaries*) ve *önmetinler* (*pre-texts*) olarak sıralar. Metin çevresi yanmetin unsurlar hiçbir şekilde yanmetinsel işlevden ayrı düşünülemezken yapıtçevresi unsurlar yanmetinsel özelliklerinden bağımsız olabilir yani metinle ilgili herhangi bir yorum olmayabilir. Birçok konuşma yazarın eserinden daha çok onun hayatı, kökeni, ilgi duyduğu şeyler, tanıştığı ve karşılaştığı insanlar, diğer yazarlarla ilgilidir. Yani büyüteç kullanarak ancak bulunabilen küçücük

yanmetinsel ögeler olabileceği gibi sınırlarını belirlemekte zorlanabileceğimiz derecede büyük yanmetinsel ögeler de bulunabilir. Bu durumda *yanmetinsel işlevden* değil *yanmetinsel etkiden* bahsedilir. Yapıtçevresi, işlevlerinin sınırı belirli olmayan bir bütündür ve eserle ilgili yorumlar eserle dolaylı olarak ilgili olan veya ilişkisi seçilemeyecek derecede olan özyaşamöyküsel, eleştirel veya diğer söylemlerle iç içe geçmiş şekilde olabilir. Yazarın kendi hayatıyla, yaşadığı çevrenin, bulunduğu ortamın veya başkalarının çalışmalarıyla ilgili yazdığı ve söylediği her şeyin ve mahlasla yazdığı yazıların yanmetinsel özelliği bulunabilir. Eleştirmenler ve edebiyat tarihçileri yapıtçevresi yanmetin unsurlarını eserleri yorumlarken özellikle akademik eserlerin notlarında sıkça kullanırlar (Genette, 1997b).

1.1.1. Kamusal Yapıtçevresi Yanmetin Unsurları

Yazar yazım çalışmaları, profesyonel meslek hayatı gibi konularla ilgili televizyon ve radyo programlarına katılabilir, gazetelere demeç veya röportaj verebilir. Üniversitelerde konferanslar veya örnek dersler verebilir. Bu faaliyetleri yaparken de yayıncı ile mutlaka iletişim ve mutabakat halinde olması gerekir. Nitekim yayıncıdan habersiz yapılacak herhangi bir etkinlik anlaşmazlığa neden olur ve okurun olumlu veya olumsuz etkilenme ihtimalini ortaya çıkarır. Bu süreçte herkesin bir rolü ve sorumlu olduğu bir alan vardır. Bireylerin birbirlerinin alanına müdahil olması sürecin kesintiye uğramasına ve bazen tıkanmasına neden olabilmektedir. Bu yüzden kaynağına göre yapıtçevresi yanmetin unsurları yayıncıya ait unsurlar, yarı resmi unsurlar ve yazara ait unsurlar olmak üzere incelenir.

1.1.1.1. Yayıncıya Ait Yapıtçevresi Yanmetin Unsuru

Yayıncının yapıtçevresi yanmetinleri, akademik olmak bir yana daha çok kâr amacı güden ticari amaçlar için oluşturulan yanmetinlerdir. Genette, posterlerin, reklamların, basın bildirilerinin, tanıtım broşürlerinin, kitapçılar için hazırlanan süreli yayın bültenlerinin, satış temsilcilerinin kullandığı promosyon kataloglarının yapıtçevresi yanmetin unsurları olarak kabul edilebileceğini ifade eder (Genette, 1997b). Örneğin, Cumhuriyet gazetesinin vermiş olduğu kitap ekinde yeni çıkan kitapların tanıtımı bulunmaktadır bu bağlamda gazetenin verdiği kitap eki bir yanmetindir. Yapıtçevresi unsurların sadece sözünü ettiğimiz alanlarda olması zorunlu

değildir. Yaşadığımız çağın getirdiği teknolojik yeniliklerle birlikte gazete, radyo, televizyonun yanı sıra Facebook, Twitter, Instagram, web sitesi gibi internete bağlı medya unsurlarında yayıncı tarafından yapılan çalışmalar da yapıtçevresi grubuna dâhil edilebilir.

1.1.1.2. Yarı-resmi Yapıtçevresi Yanmetin Unsuru

Yazarın ve yayıncının bilgisi dâhilinde yazılan yorumlar yarı resmi yapıtçevresi yanmetin unsurları olarak kabul edilmektedir. Ancak yazar öldükten sonra yazılanlar bu duruma istisna teşkil etmektedir. Çünkü yazar öldükten sonra onun izni ve bilgisi dâhilinde yayınlar yapılması imkânsız hale gelir (Genette, 1997b). Olin Robert Bjork, Genette'in yanmetin tanımından yola çıkarak bir edebiyat eserinin bir metin veya yanmetin içermesi veya yazarın ölümünden sonra yapılan baskıların olmasının eserin hâlâ yapım aşamasında olduğunu gösterdiğini iddia eder. Bunun yanı sıra eserin artık yazara ait olmaktan da uzaklaştığını belirtir (Bjork, 2008). Buradaki amaç eserin farklı bir bakış açısı tarafından değerlendirilmesidir.

1.1.1.3. Yazara Ait Yapıtçevresi Yanmetin Unsuru

Yayıncıya ait yapıtçevresi yanmetin unsuru ve yarı resmi yapıtçevresi yanmetin unsurunda yazarın bir şekilde katkısı söz konusudur. Yazara ait yapıtçevresi kamusal yanmetin unsuru iki türlü oluşturulur: birinci tür doğrudan (*autonomous*) yazarın, makale veya ciltli kitap şeklinde kendi eseri hakkında yorum yaptığı, görüş bildirdiği yazılardır. İkinci tür olan *dolayimli* (*mediated*) yanmetinler ise bir muhabir veya muhatap gibi araçların sorularını cevaplama şeklinde oluşturulan yanmetinlerdir. Bu iki tür yanmetin zamanlamaya göre *özgün* (*original*), *gecikmiş* (*later*) ve *ertelenmiş* (*delayed*) olmak üzere üç gruba ayrılır. Genette bu durumu tablo halinde şu şekilde özetlemiştir:

Tablo 1.2. Yazara Ait Kamusal Yapıtçevresi Yanmetin Unsuru

Şeki\ Zaman	Eşzamanlı	Gecikmiş	Ertelenmiş
Özerk	1 Özdeğerlendirme	2 Kamu Tepkisi	5 Özyorumlar
Dolayimli	3 Röportaj	4 Konuşmalar Bilimsel	

		Toplantılar
--	--	-------------

Kaynak: (Genette, 1997b: 352)

1.1.1.3.1. Özerk Yanmetin Unsurları

Öz Değerlendirme

Bir gazete veya dergide yazarın kendisi tarafından kendi eseri ile ilgili yazmış olduğu görüşlerdir. Bu yüzden doğrudan yapıtçevresi yanmetin unsuru olarak kabul edilir. Yazar bu tür yanmetinlerde doğrudan kendi adını kullanmak yerine üçüncü şahıs isimleri veya mahlas ta kullanabilir. Yazarın yeni eseriyle ilgili onaylama yazısı veya bir reddiye, bir düzeltme ve açıklık getirme durumu söz konusu olabilir (Genette, 1997b).

Kamu Tepkileri

Kamu tepkileri diğer yapıtçevresi yanmetin unsurlarına göre üzerinde daha dikkatli daha hassas durulması gereken bir konudur. Çünkü yazar kendisini eleştirenlere veya övenlere karşı aşırı tepki vererek hakaret derecesine varan sözler içeren yazılar kaleme alabilir. Bunun yanı sıra kendisine yapılan övgülere karşı da aşırı derece de olumlu ifadeler bulunan yazılar yazabilir. Yazar tepkisini eleştirildiği şekilde yani makalede köşe yazısında eleştirilmişse cevabını da aynı formatta verebilir. Ancak bu durum zorunlu değildir. Yazar muhatabına mektup yazarak veya günümüzde kullanılan yaygın şekliyle basın açıklaması yaparak cevap verebilir. Yazar sadece eleştirilere cevap vermek için reddiye yazmaz aynı zamanda eseri ile ilgili yapılan yanlış yorumlara, algılamalara, anlamlara ve anlaşılmalara da açıklık getirmek için reddiye yazabilir (Genette, 1997b). Günümüzde gelişen sosyal medya ve internet araçları düşünüldüğünde yazarların bu durumla karşılaşmaları kuvvetle muhtemeldir. Bu yüzden yazarlar tepkilerinde aşağılama, hakaret etme, küçük düşürme ile eleştirme arasındaki ince çizgiyi çok iyi tespit etmek ve buna göre hareket etmek zorunda kalabilirler.

Ertelenmiş Öz Yorumlar

Bu tür yanmetin unsurlarında yazar kendi eserleriyle ilgili yorumlar yapar. Yazar, davetli konuşmacı olarak bir konferansa veya derse katılarak eserleriyle ilgili konuşur. Yazar eserini yazarken karşılaştığı zorluklardan, onu bu eseri yazmaya yönlendiren sebeplerden bahsedebilir. Yazar, bir dergiye ya da gazeteye makale yazarak

da yorumlarını okurlarla ve kamuoyu ile paylaşma isteği duyabilir. Günümüzde yayınevlerinin ticari amaçlarla yazarlardan eserleriyle ilgili yorumları, arka plandaki nedenleri kitap haline getirmelerini isteyebilirler. Diğer yapıtçevresi yanmetin unsurlarından farklı olarak bir konuda konuşmaları, yorum yapmaları konusunda buyruk verilmez yazar kendi seçtiği ve istediği bir eseri hakkında yorumlar yapar.

Diğer bir yorumlama şekli de yazarın kendi eserlerini hayranları, okurları, yakın arkadaşlarıyla toplanarak okumalar yapmasıdır. Okumalar yapılırken katılımcılara içecek ve yemek servisi yapılır özellikle de yazarın sevdiği içecek ve yemeklerden olmasına dikkat edilir. Amaç yemek yemek, parti vermek değildir. Okumalar sırasında yazarın dinlemeyi sevdiği müzikler canlı olarak veya kayıttan dinletilir. Tiyatro oyunu ise küçük sahne performansları sergilenir. Bu okumaları yaparken yazar tonlamasına, vurgusuna, kullandığı kelimelere, jest ve mimiklere çok özen gösterir. Yazar burada özgün metne bağlı kalmaz. Eklemeler, çıkarmalar yapabilir. Her ne kadar Genette bu etkinliğin 19. ve 20. yüzyılda pek yaygın olmadığını belirtse de günümüzde çok fazla başvurulan yöntemlerden biridir. Yapılan okumalar stüdyo ortamında veya canlı olarak kayıt altına alınarak Cd'ler ve albüm kapakları için bilgiler oluşturulduğunu ve bu ürünler üzerinde yer alan bilgilerin de küçük birer yanmetin unsuru olarak kabul edildiğini ifade eder (Genette, 1997b). 21. yüzyılda yani günümüzde insanlar Facebook, Twitter, Instagram, Periscope gibi sosyal medya araçlarını da kullanarak bu teknolojik etkinliği uluslararası düzeyde yaparlar. Bu yüzden katılımcı sayısı yüzbinlere, milyonlara ulaşabilirler.

1.1.1.3.2. Dolayımli Yapıtçevresi Yanmetin Unsurları

Medya, yazarların halka ulaşmak ve kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla kullandıkları en temel, en hızlı araçtır. Geçmişe bakıldığında medyanın günümüzdeki gibi bu denli ilerlememiş olması yazarların medyaya başvurmalarını engelleyememiştir. Zamana paralel olarak gelişen medya araçları yazarlar tarafından sıkça kullanılmış ve hâlâ kullanılmaktadır. Yazarlar geçmişte içinde bulundukları zamana göre radyo, televizyon, dergi ve gazeteyi kullanmışlardır. Bu yüzden yanmetinler genellikle röportaj, ses kaydı, banttan yayın, mülakat şeklinde olmuştur. Bu noktada mülakatçının, gazetecinin, muhabirin niyeti çok önemlidir. Yazarı okur karşısında küçük düşürmek, okuru yanlış yönlendirmek, kışkırtmak gibi kötü amaçlarla röportaj sorularını

hazırlayabilir. Röportaj yapıldıktan sonra kendi amaçları doğrultusunda kullanma ihtimali olabilir. Örneğin, yapılan ses kaydında amacına uygun yerleri keserek yanlış bilgi verme söz konusu olabilir. Bu durum günümüzde sıkça karşılaştığımız montajları işaret eder. Özellikle teknolojik unsurlar sayesinde yazarın hiç söylemediği bir sözü vermediği bir demeci montaj ile yapmak mümkündür. Yazarlar soruları önceden kendilerine gönderilen, güvenilir kişilerle görüşerek yayın veya basım öncesi olası yanlış algılamaların önüne geçebilirler. Bu durum günümüzde de geçerliliğini korumaktadır. Bu yüzden yazarların yardımcılarına ya da basın danışmanlarına çok büyük sorumluluk düşer. Günümüzde radyo ve televizyonun yanı sıra en hızlı, en etkin, en kolay erişilebilir medya araçları olarak bilinen Twitter, Facebook, Instagram, web sitesi, bloglar yazarların en çok kullandığı medya araçlarıdır. Yazarlar ayrıca canlı yayınlara katılmak suretiyle de yapıtçevresi yanmetin unsurları oluşturabilirler. Bu durumda da seçici davranarak ve daha önce hazırlanarak programa çıkmayı tercih edebilirler ancak canlı yayın oluşabilecek olumsuzluklardan dolayı çok tercih edilen bir yöntem değildir. Her ne kadar teknoloji yazarın sinirlenmesi veya çok heyecanlanması gibi durumlarda oluşabilecek muhtemel olumsuzluklara canlı yayında müdahale imkânı verse de jest ve mimikleri engelleme ve saklama noktasında hâlâ sorunlar ortaya çıkabilmektedir. Etkileşimli uygulamalar da yazar ile okurun buluşmasını sağlar. Muhabir görüşme öncesinde hiçbir soru hazırlamaz Twitter, Facebook, Periscope ve Instagram aracılığıyla halkın sorularını, merak ettikleri konuları yazara sorar. Aslında kendisi soru soran olmaktan çıkıp bir aracı konumuna gelir. Yazar da bu durumun bilincinde olarak yapımcıya, sunucuya değil onlar üzerinden muhatabına yani okura, dinleyiciye, izleyiciye kısacası halka hitap eder. Okur konuşma ile görüşme arasındaki farkı algılamayabileceği için profesyonel bir gazeteci gibi sorular soramaz. Genette, görüşmeyi profesyonel bir gazetecinin yazarla bir kitabının yayınlamasıyla ilgili yaptığı konuşma olarak kabul ederken, konuşmayı eserin yayınlanmasından çok sonra hatta eserle ilgili yazarın bir ödül almasından sonra genellikle yazarın yakın çevresinden kişilerle, arkadaşlarıyla yaptığı görüşme olarak nitelendirir. Röportajı yapan kişinin profesyonel gazeteci olması gerekmez yani pek çok röportaj konuşma olarak kabul edilebilir ancak birçok konuşma röportaj olarak kabul edilemez (Genette, 1997b).

Yazarların medya aracılığıyla oluşturmuş olduğu yanmetinler kendi içinde üçe ayrılır: *röportajlar (interviews)*, *konuşmalar (conversations)*, *bilimsel toplantı ve tartışmalar (colloquia and discussions)* (Genette, 1997b).

Röportajlar

Yazar başta gazete olmak üzere radyo, televizyon gibi basılı, görsel ve işitsel medya araçları vasıtasıyla röportajlar verebilir. Yazarın burada ticari kaygılar nedeniyle röportaj verdiğini düşünmek doğru olmaz. Ancak yazarın bu niyeti varsa da bunu açıkça ifade etmez. Yazarın buradaki ilk amacı eserinde bulunan karakterlere, olaylara, söylemlere açıklık getirmek, okurun merak edip sorma fırsatı bulamadığı muhtemel sorulara cevaplar vererek onlarla bir nevi iletişime geçmektir.

Genette'in ifadesine göre Roland Barthes röportajı karmaşık bir yapı olarak kabul etmiş ve röportajı sosyal bir oyunun parçası, diğer bir ifadeyle medya ve yazar arasındaki ortak bir girişim olarak açıklamıştır. Genette sosyal oyun olmasının asıl nedeninin eserle ilgili yorumdan çok bilgiye duyulan ihtiyaçtan kaynaklandığını ifade etmiştir. Röportajda muhabirin yazardan çok sorulara odaklandığı ve yazarın bu soruları cevaplarken verdiği tepkiler üzerinde durduğuna dikkat çekmiştir. Örneğin; muhabirin bir hikâye ile ilgili yazara soracağı ilk soru “Bu eser biyografik mi yoksa otobiyografik midir?” Yazarın cevabı da “evet, hayır” ya da buna benzer şekillerde verilen cevaplar olacaktır. İkinci soru “Eserinizde karakterler gerçek hayattan mı alınmıştır?” Cevap ta “hayır onları ben harmanladım.” olacaktır. Bununla birlikte “yazarken kimden etkilendiniz, karakterlerden hangisini kendiniz yakın buluyorsunuz, hikâyeyi yazmak için çok zaman harcadınız mı gibi klişeleşmiş sorular bulunabilir. Roman yazarı ile yapılan röportajda ise açık uçlu sorular sorularak yazarın karakterlerini okurla buluşturması onlara tekrar can vermesi, tekrar hatırlayarak kendisini onlarla özdeşleştirmesi sağlanır (Genette, 1997b). Okur röportajda eseri tekrar okuduğunda anlayamayacağı göremeyeceği, hissedemeyeceği duyguları, düşünceleri ve önemli noktaları yakalama, kavrama ve hissetme şansı yakalar.

Konuşmalar

Konuşmalar, röportajlara kıyasla daha detaylı ve daha profesyonel anlamda yapılır. Ticari kaygılardan uzaktır. Genette konuşmalarda “favori kitabınız hangisi, ... Karakterleriniz sizden uzaklaşıp kendi başlarına birer varlık olmuyorlar mı?” gibi

soruların olduğunu ifade eder. Muhatap kendi özel merakından dolayı sohbet havasından uzaklaşarak yazarın özel hayatıyla, metin yazarken kullandığı yerler, çevreler, zamanlar ile ilgili sorular sorarak doğrudan yapıtçevresi unsurlar yerine dolaylı unsurlar sunar. Bu yapıtçevresi yanmetin unsurlarının kayda değer olmadıkları söylenemez. Bir noktadan sonra muhatap soru sorma görevini terk edip araştırmacı konumuna girerek bir nevi, yazarın dolaylı unsurlar vermesine neden olan suç ortağı konumuna gelir. Konuşmalar, röportaj gibi kitabın yayınlanmasından hemen sonra veya önce olmayabilir. Sohbet kitaptan çok daha sonra yapılabilir (Genette, 1997b: 363-365).

Bilimsel Toplantı ve Tartışmalar

Konuşma ve tartışmalar muhabir veya muhatap olmadan herhangi bir planlanmış yayımlama arzusu gütmeyen, ses kaydı olmadan seyirci karşısında yapılır. En çok rastlanılan türü de yazarın konferanstan sonra, bir grup insanın veya akademisyenlerin önünde eseri ile ilgili tartışma veya yazarın kendisiyle ilgili yapılan konuşma şeklinde olabilir. Konferanstan veya dersten sonra yapılan konuşmalar derinlemesine olmayabilir ve zaman söz konusu olduğu için hızlı bir şekilde yapılır bu yüzden yapıtçevresi yanmetin unsuru anlamında ürün veremeyebilir. Öğrenci ve akademisyen grubu ile yapılan konuşmalar da yapıtçevresi yanmetin unsurları oluşturulabilir. Aslında günlük konuşmanın sohbetten pek te bir farkı yoktur. Temel fark sohbette soru soran bir kişi iken günlük konuşmada birden fazla soran kişi olabilir. Birden çok fazla soru soran kişinin olması konuşmayı üç şekilde etkiler. Birincisi bir konunun derinlemesine tartışılmasına engel olduğu gibi konuşmanın sürekliliği kesintiye uğrayabilir. İkinci olarak günlük konuşma da samimiyet, yakınlık yoktur bu yüzden konuşmacılar sadece bir konu üzerine odaklanmak yerine bireysel merak ettikleri soruları sorarlar. Üçüncü etki de ise akademisyenler veya öğrencilerin soru sorma maksadı tamamen kendilerini ön plan çıkarmak da olabilir (Genette, 1997b: 365-366).

1.1.2. Yazara Ait Özel Yapıtçevresi Yanmetin Unsurları

Özel yanmetin unsurunu kamusal yanmetin unsurundan ayıran temel unsur kamusal unsurlardan sonra ortaya çıkacak yayınlar veya eserler değildir. Asıl önemli olan burada hitap edilen sadece bir kişinin olmasıdır. Yazar yapıtçevresi özel yanmetin unsuru ile mektuplaştığı çok yakın, samimi bir dostunu, yakını; sırlarını paylaştığı bir sırdaşını, muhatap alarak ona mektuplar yazar, günlüklerinde ona hitap eder. Görünüşte

her ne kadar halk kendisini bu iletişimin, haberleşmenin içinde kabul etse de asıl muhatabın özel bir şahıs olduğunun farkındadır. Günlük öznel mektup ise nesneldir. Günlük tek kişilik bir konuşmadır mektup ise karşılıklı bir konuşmadır (Adams, 2011: 120). Genette yapıtçevresi özel yanmetin unsurlarının *güvenilir (confidential epitext)* *yanmetin unsuru* ve *kişisel yanmetin unsuru (intimate epitext)* olarak iki grupta inceler. Birinci grupta yazarın bir sırdaşıyla, yoldaşıyla, samimi bir dostuyla yaptığı *yazışmalar (correspondence)* ve *sözlü ifadeler (oral confidences)*, ikinci grupta ise yazarın kendisine hitap ettiği *günlükler (diaries)*, *anı defteri (journal)* ve *önmetin (pre-texts)* yer alır (Genette, 1997b: 372).

1.1.2.1. Yazışmalar

Yazarın bir yakını, eşi, dostu samimi arkadaşı, sırdaşı ile yaptığı yazışmalardır ve mektuplar biçiminde gerçekleşir. Yazılan mektubu üçüncü bir kişi okuduğu zaman bir anlam ifade etmeyebilir. Mektuplar yanmetin özelliği taşır. Bu yazışmalardan yazarın eserleri ile ilgili bilgilere ulaşmak mümkündür. Yazarın herhangi bir eserinin yazıldığı zaman, yer, yayınlanma süreci hakkında bilgi sahibi olabiliriz. Yazışmalar, sadece yayınlanmış bir eser hakkında bilgi vermez yazarın yazmayı ve yayınlamayı planladığı eserler veya yazmakta olduğu eserler ile hali hazırda yazmaya devam ettiği eser veya eserler hakkında da bilgiler verebilir. Gelecekte bu yazışmaların kendileri de bir edebiyat eseri olabilir aynı zamanda. Mektup yazıldıktan sonra değerlendirilmesi için samimi bir arkadaşına, yakın bir dostu okutulabilir veya yazar sesli okuyarak ona dinletilir. Genette, Fransız yazar Gustave Flaubert'in *Tentation* adlı eserini Louis Bouilhet ve Maxime Du Camp'a okumasını bu duruma örnek olarak göstermektedir (Genette, 1997b:376).

Yazar ile yayıncı arasında yapılan yazışmalar da yapıtçevresi yanmetin unsuru olarak kabul edilir. Yazar yayıncıya yazmak istediği kitap hakkında bilgiler verir. Yazarken de eserin giriş, gelişme, sonuç veya bölümleri hakkında bilgiler paylaşabilir. Yayıncı da eserin ne zaman basılacağı, yayına hazır hale geleceği ve yayınlanacağı tarih hakkında yazarı bilgilendirir. Eserin kapakta kullanılacak resmi, hangi sözlerin ön kapakta veya arka kapakta yazılacağını, bu sözlerin kitabın içinden seçilecek söylemlerden mi olacağı yoksa yazarın özel olarak farklı sözlerini mi ekleyeceği,

kullanılacak olan imgeleri, kapak tasarımı ile ilgili düşünceleri de bu yazışmalarda yer alabilir.

Bununla birlikte yazar eser yazıldıktan sonra değerlendirmesi için dostuna, sırdaşına mektup göndererek fikirlerini sorabilir. Eserle ilgili olumlu ve olumsuz yargılar paylaşılır. Yazar bunları dikkate alarak değişiklik yapabilir; “ tıpkı Mayıs-Haziran 1909 tarihinde Paul Claudel ve André Gide arasında yapılan yazışmalardaki gibi. Gide’in *La Porte étroite* adlı eserindeki ahlak arayışını Claudel Protestanlık olduğunu düşündüğünü belirtmiş Gide de arkadaşının bu kanaatini doğru bulduğunu belirterek memnuniyetini ifade etmiştir.” (Genette, 1997b: 381).

Yazar yine mektuplar yazarak, günümüzün koşulları dikkate alındığında Facebook, Twitter, Instagram aracılığıyla halkın eseri ile ilgili merak ettiği sorulara cevap verebilir. Yazar köşe yazarı ise köşesinde bu soruları cevaplandırabilir.

1.1.2.2. Sözlü İfadeler

Yazılı ifadelere nazaran daha az rastlanılan bir diğer yanmetin unsuru da sözlü ifadelerdir. Sözlü ifadeler yazılılara göre daha düzensiz ve dağınıktır. Genette bu gruba giren ifadelerin sadece *Derleme (Recollections)* ve *Diğer (So-and-so)* türler olduğunu söyler (Genette, 1997b: 384). Yazarın diğer insanlarla, bunlar genellikle kendi çevresinden insanlardır, konuşmaları genellikle yazarın dostuna, sırdaşına ait bir matbaada kitap olarak veya dergilerinde basılır. Bu ifadelerin basılması, eser haline getirilmesi de yaşamöyküsü yazarları tarafından yapılır. Bu tip eserlerde geçen konuşmaların mutlaka cd, ses kayıt cihazları, akıllı telefon vb. aygıtlar vasıtasıyla kaydedilmiş olması gerekir. Cihazların bozulması veya kayıtların kalitesinin düşük olması da sorun teşkil edebilir. Yazarın yazışmalardaki gibi özen göstermemiş olma ihtimali de göz önünde bulundurulmalıdır.

1.1.2.3. Günlükler

Genette yapıtçevresi yanmetin unsuru ile yazarın doğrudan veya dolaylı bir şekilde kendi geçmişi, bugünü ve geleceği ile ilgili sonradan yayınlamayı planlamadan verdiği bütün mesajlar için kullandığını belirtir. Genette bu mesaj türlerini günlük veya anı defteri ve önmetin olarak iki sınıfta incelemiştir. Kuramsal olarak ikisi arasında hiçbir fark yoktur ancak uygulama olarak birbirlerinden ayrılmazlar (Genette, 1997b:387).

Yazarlar günlüklerinde eserleriyle ilgili yapılan övgülerden veya eleştirilerden bahsederken duygularına da yer verirler. Her iki türde de yazarın eserini yazma süreciyle ilgili hiçbir bilgi bulunamaz. Genette göre bunun nedeni yazarın eserini yazarken zihnini dinlendirmek, rahatlamak amacıyla günlük yazmasıdır. İkinci neden olarak ta roman yazan hiçbir kimsenin roman yazarken aynı anda günlük tutmasının ve günlükte romanıyla ilgili ifadeler kullanmasının mümkün olmadığını söyler (Genette, 1997b: 390). Günlüklerde her olayla ilgili detaylı bilgilere yer verilmez. Önemli anlar, olaylar ile ilgili yazılan ifadeler, duygu ve düşünceler yer alır.

Bu gruba giren diğer bir türde kayıt defteridir (*logbook*). Ancak Genette tarafından yanmetinsel değeri olmadığı için önem verilmemiştir.

Anı defterinde (*journal*) yazar sadece şahit olduğu olayları not etmektedir. Bunlar yanmetin unsuru bağlamında çok fazla anlam ifade etmez. Yazar anlatmak istediklerini anlatır, hoşuna gitmeyen ve anlatmak istemediği olaylara anı defterinde yer vermez. Günümüze kadar anı özyaşamöyküsünün alt türü olarak sınıflandırılmıştır. Her ikisi de kurgusal olmayan birinci kişi tarafından anlatılan türler olmasına rağmen anı, kişi hakkında daha dar kapsamlı bilgiler verir (McLeod, 2015). Anı, eserin içeriği ve kapsamıyla birlikte okuru yazarın hayatını araştırmaya davet eder ve türü sınıflandırarak gerçekleri yansıtır (McLeod, 2015: 3).

1.1.2.4. Önmetinler

Önmetinlerde şahitlikten öte bir belgeleme söz konusudur. Anı defterinde, günlüklerde birinci şahıs anlatım varken, önmetinlerde üçüncü şahıs anlatım söz konusudur. Yani, “bugün çok iyi bir iş çıkardım” gibi bir ifadeden “bugün çok iyi bir iş çıkardı” ifadesine geçiş vardır (Genette, 1997b:395).

Genette tam anlamıyla hangi metinlerin önmetin olarak kabul edilebileceğini gösteren koşulları belirlenmiş kesin bir taslağın bulunmadığını ancak ufuk açıcı anekdotların, sözel önmetin çeşitleri, hazırlık notlarının, program taslaklarının, planların, senaryoların, hayali belgelerin, taslakların, imza veya vekâletnamelerin, daktilo yazılarının veya bilgisayar çıktılarının, prova baskılarının hem önmetin hem de son metin olabileceğini iddia eder. Ayrıca bir eserin gözden geçirilmiş veya düzeltilmiş hali de önmetin olarak kabul edilebileceğini ancak bunu yazarın bilerek veya içinden geldiği şekilde yapabileceğini belirtmiştir (Genette, 1997b: 397).

Yazar eseri yayımlandıktan sonra yeniden gözden geçirip veya düzenleme yapıp tekrar basılmasını isteyebilir bunlara son metinler (after - text) adı verilir. En son hali ile eser basıldıktan sonra bu yazar tarafından onaylanmış metin eserin son hali olarak kabul edilir ve bundan önceki yayınlanan baskıları önceki uyarlamaları olarak kabul edilir. Çok büyük bir mantık hatası, estetik hata olmadıkça bu son hali değiştirilmez. Yeni baskılar yazar hayatta iken (anthumous) yapılabildiği gibi yazar öldükten sonra (posthumous) da olabilir.

Önmetin ve son metinler bize metnin şundaki konumunu daha önce nasıl olduğunu bundan sonra ne olabileceği konusunda ipuçları verir ancak kesin olarak bir yargıya varmak mümkün değildir.

Genette yapıtçevresi yanmetin unsuru ile metin çevresi yanmetin unsuru arasındaki farkın tercih edilen kanalda olduğunu ve belirleyici unsurun büyük oranda kullanılan aracı olduğunu vurgular. Yapıtçevresi yanmetin unsurlarının ve metin çevresi yanmetin unsurlarının eninde sonunda bir şekilde kitaba dönüşeceğinden emin olduğunu söyler. Genette yapıtçevresi ve metin çevresi kavramlarını açıklarken bunu yaşadığı dönemin özelliklerine ve kendi bilgisi dâhilinde olan yani aşına olduğu Batı kültürüne göre değerlendirdiğini özellikle ifade etmiş ve ilerleyen yıllarda günümüzdekinden farklı örneklerinin de olabileceğini belirtmiştir. Çeviri, seri yayınlar ve örnekleme konularında inceleme yapmadığını da belirtmekten kaçınmamıştır. Yanmetnin, metne sadece eşlik eden bir bezek olduğunu ifade etmiştir. Yanmetni olmayan bir metni bakıcısı olmayan bir file, metni olmayan bir yanmetni de fili olmayan bir bakıcıya benzeterek, ikisinin birbirine nedenli bağımlı olduğunu çarpıcı bir örnekle izah eder ve “yanmetne dikkat” sloganıyla yanmetinselliğin önemini özetler (Genette, 1997b:402 - 410).

Yanmetinsel unsurlar ve kitabın fiziksel unsurları bilginin aktarılmasına, desteklenmesine katkıda bulunur ancak bilgi durağan ve sabit değildir (Tittle, 2012). Yanmetinler o denli önemlidir ki okurun göz aşinalığı oluştuktan sonra okuduğunu yorumlama işlemi dikkat çekici bir şekilde artar. Bu yüzden yanmetin unsurlarını ortadan kaldırmak soyutlamak imkânsızdır.

Dergi ve gazetelerin toplu şekilde basımına geçilmesi zaman içerisinde okuma yazma seviyesinin yükselmesi, görsel ve işitsel basın unsurlarının maddi ihtiyaçlarını

artırmıştır. Bu durumda reklam olarak bu ihtiyaçlarını karşılama yoluna gitmişlerdir. Reklam söz konusu olduğu zaman da görsel yani bilinçsiz bir şekilde yanmetinlerin oluşmasını sağlamışlardır denilebilir. Edebiyat eserlerini daha fazla insana ulaştırma mecburiyeti ortaya çıkmıştır. Bir el yazısı sınırlı sayıda insana hatta bir insana ulaşırken bir kitap on binlere, yüzbinlere ve hatta milyonlara ulaşabilir. “Sanal bir metinde teknolojik aletler sağlandığı müddetçe seyirci sınırlaması olmadan tüm dünyaya yayılabilir.” (Tittle, 2012: 17).

Zamanla kitapların cep baskılarının çıkması, internet uyarlamalarının pdf formatında veya e- kitap şeklinde yayınlanması, çevrimiçi okumaların, web sayfalarının, sosyal medya ortamında yapılan okumaların ve alıntılarının da etkisiyle yanmetinlerin varlığı çok hızlı gelişmiş ve çok geniş bir alana yayılmıştır. Buna bağlı olarak okurun metni anlama, yorumlama, kavrama çabası da yanmetinlere olan bağımlılığını artırmıştır denilebilir.

Görsel, işitsel, basılı medyanın henüz insan hayatına girmediği, yaygınlaşmadığı dönemlerde el yazması kitapların olması yanmetinlerin gelişme gösterememesinin nedenidir. Teknolojik gelişmeler ile birlikte yanmetinlerin hızlı bir şekilde geliştiğini söylemek mümkündür. Miles Tittle basım ve yazım tarihinin aynı zamanda yanmetin tarihi olduğunu ve zaman içerisinde iletişimde meydana gelen gelişmeler ile birlikte odak noktasının resimlerden yanmetinlere kaydığını ifade etmiş ancak basılı kitapların sunduğu yanmetinsel ve fiziksel zenginliğin elektronik ortamda asla erişilemeyeceğini belirterek bir anlamda basılı kitaplardan yana tavır almıştır (Tittle, 2012).

“Kitabın yazıldığı yazı tipi, basımı, kapak tasarımı gibi materyal unsurlar kitabın okur tarafından algılanmasına etki etmektedir.” (Adams, 2011: 24). Yaşanılan dönem içerisinde toplumun taleplerini ve çağın gereksinimlerini dikkate almak gerekir. Günümüzde cep boy kitapların çıkması, her an her yerde kitap okuma imkânı veren mobil uygulamalar, tablet pçler, e-kitaplar dikkate alınmadan eser yazılması, toplumdaki eğilimlerin hiçe sayılması bir nevi toplumun taleplerinin görmezden gelinmesi anlamına gelmektedir ki bu da eserin ulaşılabilirlik oranını düşürür. Cain’e göre:

Yayıncılar açıkça kitabı tanıtmak, popülaritesini ve satılabilirliğini artırma arzusu içerisindeyler. Kitabın ilk tanıtım toplantısının yapıp kitapçılarla ve

basınla tanıştırmamasından da yayıncılar sorumludur. Ayrıca reklamcılar ve halkla olan ilişkilerin organizasyonundan da sorumludurlar. Dahası kitap kapağı özellikle kültürel unsurları göz önünde bulundurarak tasarlamak ta yayıncıların işidir, kapak tasarımında da okurların tercihleri, tür seçenekleri, Pazar taleplerini göz önünde bulundurmamak durumundadırlar. (Cain, 2001: 247).

Daha fazla okura ulaşmak adına maliyeti düşürmek için karton kapak yerine kâğıt kapak kullanılması, eserin birinci sınıf kâğıt yerine kalitesi daha düşük kâğıtlara basılması, aynı eserin cep boylarını üreterek hem ebat olarak hem de maliyet olarak küçültülmesi kullanılan yöntemlerdendir. Örneğin, “İngiliz dergi kültürünün savaş sonrası dönemde azalması ile birlikte kısa öyküler toplu halde yayınlanmak yerine teker teker dağıtılmaya başlanmıştır.” (Adams, 2011: 3).

Yayıncılığın gerçek amacı olan insanlara bir şeyleri öğretmek, yaşadıkları dünyayı tanımalarına yardımcı olmak, onları gidip göremedikleri yerler hakkında bilgi sahibi yapmak, hayal kurmalarını ve en önemlisi okumalarını sağlamak amacından uzaklaşması ve kâr getiren bir pazar haline gelmesi yazarların da bir nevi ticarileşmesine neden olmuştur. Bunun sonucunda yayınevleri yazarlarla anlaşmalar yaparak yılın belirli dönemlerinde kitap yazmalarını talep etmişlerdir. Bu durum “kitap ticaretinin evrenselleşmesi ve çok uluslu şirketler tarafından yönlendirilmesi endüstri tutumlarında bir değişikliğe yol açmıştır: kitapları edebi bir ürün olmaktan ziyade ticari meta olarak değerlendirmek.” (Matthews & Moody, 2007: 45). Kâr amacının, daha fazla kazanma hırısının ön planda tutulduğu bir ortamda okurların yıllar sonra tekrar tekrar okuyacağı, klasikler arasında anılabilecek, yüzyıllar geçse de unutulmayacak eserlerden bahsetmek mümkün olmaz. Yapıtçevresi olarak adlandırdığımız yanmetin bağlamında ise tam tersi toplumun, okurun daha bilgili ve bilinçli olmasını sağlamış okurun eserle ilgili tüm süreçlerden haberdar olmasını sağlamıştır denilebilir. Ancak okur ilgisini çeken kitabı almak yerine televizyon, radyo, gazete, internet ortamlarında ve sosyal medyada en çok reklam yapılan, alınması istenen kitabı okumaya bir nevi zorlanmıştır. Çünkü “kitabın özellikleri ve medyada onunla ilgili yapılan değerlendirmeler okuma alışkanlıklarını şekillendirmenin en etkili yollarından biridir.” (Baverstock, 2000: 73). Yayınevlerinin “bir alana bir bedava”, “birinciye alana ikincisi %50 indirimli”, “100 TL ve üzeri alıverişinize istediğiniz kitap ücretsiz” gibi kampanyalar düzenlemesi de okur tercihlerini önemli ölçüde değiştirmiştir. Ayrıca internet ortamlarında www.kitapyurdu.com, www.idefix.com, www.pandora.com.tr,

www.dr.com.tr, www.nadirkita.com, www.abebbooks.com, www.amazon.com, www.betterworldbooks.com ve buna benzer satış yapan yayınevleri veya ticaret sitelerinin bulunması da ciddi anlamda okurun okumak istediği kitap türünü etkilemiştir. Okur almaya niyetlendiği kitabın yanında aslında hiç okumayacağı kitapları da sırf ucuz olduğu için almaya başlamıştır. Gazetelerin, tanınmış köşe yazarların kitapla ilgili demeçler yayınlaması, yayınevlerinin Türkiye Yazarlar Birliği gibi derneklerin, ülkenin seçkin kabul edilen sayılı zenginlerine ait şirketlerin veya kuruluşların yarışmalar düzenleyerek kitaplara ödül vermesi, kitap tanıtım etkinlikleri düzenlemesi bu ödüllerin yazar ve yayınevi tarafından ticari olarak kullanılması da çok ciddi anlamda okuru yönlendirmiştir. Yazar ile kitabı hakkında edebi bir söyleşi, sohbet gerçekleştirmek yerine yazarın imzası bulunan kitapları satın alma imkânının olacağı tanıtım etkinliklerini kitap fuarlarında ya da çok büyük alveriş merkezlerinde düzenlemek de okur ve edebi nitelik açısından kaliteyi ve seviyeyi düşürebilir. Okurun amacı okuduğu kitabın yazarı ile buluşup ona eserinde geçen kahramanlar veya olaylarla ilgili sorular sormak yerine, imzallattığı kitabın fotoğrafını veya yazarla ilgili yaptığı özçekimi Facebook, Twitter, Instagram veya buna benzer sosyal medya ortamlarında paylaşarak arkadaşlarına gösteriş yapma olabilir. Çevrimiçi yayıncılık aşamasına geçemeyen şirketler çağa ayak uyduramamış ve iflas etmek zorunda kalmıştır. Victoria Adams bununla birlikte edebiyat türü olarak da yayıncıların roman yerine daha ucuza satılan daha kısa zamanda okunabilen kısa öyküleri tercih ederek hem zamandan hem de paradan daha fazla kazanma şansını yakalamaya çalıştıklarını, e-kitap'ların basılı kitapların yerini almak için üretildiğini iddia etmiştir (Adams, 2011). Ayrıca Adams “kopyala- yapıştır çağında okurun eserin sonunu beğenmediğinde yayıncı kurumun Facebook veya Twitter sayfasına girerek istediği alması sonucu kendisinin seçebileceğini, karakter ismini beğenmedikleri zaman karakterlerin isimlerini değiştirebileceklerini hatta başlığı bile değiştirebileceklerini vurgulamıştır.” (Adams, 2011: 76). Bazı yayıncılar da etkileşimli uygulamalar geliştirerek okurun sevmediği, beğenmediği, istemediği bölümleri kendilerine yazma fırsatı vermektedir. Bu uygulamalar yayıncılara aynı zamanda geleceğin potansiyel yazarlarını keşfetme imkânı tanır. Yanmetinsel açıdan değerlendirildiğinde ise hem yapıtçevresi hem de metin çevresi anlamında ise araştırmacılar için eşsiz zenginlikte kaynak yaratılmıştır. Yazarın, eseri yazma aşamasında iken okurları sosyal medya üzerinden haberdar etmesi,

gelişmeler ile ilgili bilgiler vermesi hatta karakterlerin isimlerini paylaşarak onlardan geri dönüt alması ve bu geri dönütleri dikkate alarak okur ile etkileşimli bir iletişime geçmesi sosyal medyanın hem okur hem de yazar açısından günümüzde ne kadar etkili olduğunu göstermektedir. Bazen eser sahipleri eserden kısa metinler paylaşarak okurun ilgisini artırmak isterler. Sosyal medya başta olmak üzere yazarın güncel adıyla bir yerden konum bildirmesi bile yapıtçevresi olarak kabul edilebilir; hatta yazarın eseriyle ilgili sembolik bir mekânda karakterleri anımsatacak kişiler ile yemek yemesi etkinliklere katılması kitapla ilgili yanmetinsel unsur olarak kabul edilebilir. Serhat Oğuz'un Orhan Pamuk'un "Kar" romanında geçen karakterler ile ilgili gerçek hayattaki kişilerin benzerlik gösterdiğini belirttiği "Aa.. Bu kahramanları bir yerden tanıyoruz!" (Oğuz, 2002) başlıklı makalesi romanla ilgili yeni bir tartışma başlatmış ve yazarın tanınmışlığını, popüleritesini arttırmış ve yazar gündem yaratmayı başarmıştır denilebilir. Böylece okurların kitaba olan ilgisini artırdığı iddia edilebilir. "Bir metnin- ister basılı ister e-kitap ister çevrimiçi olsun kabul edilebilirliği pazarlama ve buna benzer yanmetinlere bağlıdır." (Adams, 2011: 80).

"Yanmetin bölümleri birbirine bağlayan bir kilit rolü oynarken diğer okumalara, yorumlara veya tavsiyelere yol açan aynı zamanda bir anahtar rolündedir." (Adams, 2011: 92). Eserle ilgili yanmetnin yine kendisi gibi metin olması zorunluluğu yoktur. Eserle ilgili yapılmış bir film, yazılmış, seslendirilmiş bir şarkı, bir bilgisayar oyunu veya günümüzde yaygın bir şekilde kullanılan akıllı telefon uygulaması da yanmetin olarak kabul edilmektedir. "Bir kitabın farklı baskıları ile ilgili birinci baskıdan farklı yorumlar, çıkarımlar bilgilendirmeler yapılabilir. Eserin teması, karakterleri ile ilgili akademik çevrelerden destek alınabilir." (Adams, 2011: 98).

Facebook, Twitter, Instagram vb. sosyal medya ortamlarında yapılan durum güncellemeleri, yazar veya eserin paydaşları tarafından yapılan paylaşımlar, gönderilen mailler, atılan tweetler, yüklenen resimlerin her biri birer yanmetin olarak kabul edilebilir. Gelecekte belki de eserleri roman, kısa öykü, deneme gibi türlere sınıflandırma yapılmayacaktır ve gittikçe etkisini artıran dijital platform yayıncılık, okur, eser, kitap, karakter, tema gibi kavramların kullanılmasına müsaade etmeyerek kendi jargonunu üretecektir ve dolayısıyla yanmetin kavramı ve unsurları tekrar gözden geçirilmek zorunda kalacaktır. Görüldüğü üzere yanmetinsellik basit, durağan bir olgu

değil aksine zaman içerisinde sürekli değişen, kendini yenileyen, hareketli bir yapıya sahiptir.

Diane K. McColley gibi eleştirmenler okurların sesli yanmetinleri dinlemesi, görsel yanmetinleri izlemesi durumunda asıl metni okumak istedikleri zaman hep akıllarında bu dijital uyarlamaların kalacağını ileri sürmektedir. Onun asıl korkusu eserin basılı uyarlamalarının okunmaması değil okurların asıl metni okurken hayal dünyalarını geliştirme fırsatını kaçırmış olacaklardır (Bjork, 2008: 168).

“Okurun kendi ulusal mitleri, konuşma türleri (speech genres), metin türleri, kültürel stereo tipleri ve insanların etrafındaki dünyayla iletişime geçmelerini sağlayan psikoloji yolları özellikle kültürel metinleri anlamasında etkilidir.” (Cain, 2001: 27). Okurun mensubu olduğu kültür ve kavram olarak kültürden çıkardığı sonuçlar bu tarz metinlerden çıkarım yapmasında temel etkiye sahiptir. “Okur metin ile birlikte anlamın da yaratılmasında etkin bir katılımcıdır. Okurun edebiyatla olan etkileşimi, onun kimlik oluşumunda ve kendi kültürü dışında kültürlerle ilişkileri içerisinde.” (Cain, 2001: 157).

Yazarın okurların yorumlama, anlamlandırma, öğrenme isteklerine, çabalarına arzularına ve teşebbüslerine olan tepkisi okurun gelecekteki okumalarına olumlu veya olumsuz mutlaka etki edecektir tıpkı Cain’in örneğinde olduğu gibi:

...anlam üzerinde daha fazla etkisi olan yapıtçevresi... Günümüz okurunun, yazarın kendisi, hayatı ve inançlarını öğrenme arzusu, yazarın metninde anlatmak istediğiyle ilgili bilgi sahibi olma arzusundan daha baskındır. Aslında yazarın anlam tanımını okurun yorumunu altüst edebilir ya da tam tersi yazarın eserde geçen konulardan bahsetmesi veya okura ünlü birisi olarak sıcağanlı davranması okurun kendi romanını yazmasını sağlayabilir(Cain, 2001).

Cain, Genette’in “okurun yazarla ilgili her şeyi bilmesi gerekmez ancak bilgisi olanlar metni daha farklı okuyacaklardır.” iddiasının doğruluğunu şu ifadelerle tasdik etmiştir: “Genette okurun yazarla ilgili her şeyi bilmesi gerekmediğini ancak bilgisi olanlar metni daha farklı okuyacaklarını belirtmiştir.” (Cain, 2001: 161).

Yanmetin belirli bir zümre, sınıf, okur, kesim, kitle ile sınırlandırılmamaktır. Yanmetni özel bir gruba veya şahsa ithaf etmek mümkün değildir, çünkü yanmetin tüm

kamuya yöneliktir ve kamudan ayrıştırılıp soyutlanması söz konusu değildir (Cain, 2001).

İnsanların bir eserin yazarını tanımamaları, onun hakkında en ufak bir fikir sahibi olmamaları, herhangi bir şekilde görsel, işitsel, basılı ve sosyal medyada resmini veya videosunu görmemiş olmaları çağımızda çok da mümkün görünmemektedir. Dolayısıyla kamunun nezdinde her durumda yazarın bir imajı vardır ve bu imaj okurun maruz kaldığı dijital, teknolojik ortamlar ve aygıtlar vasıtasıyla gerçekleşmektedir. Yanmetinler okurun, yazarın *güvenilirliğini (author credibility)*, *dürüstliğini (author integrity)* ve *kültürlerarası özgünlüğünü (intercultural authenticity)* ölçmesine, görmesine imkân veren en önemli unsurlardır (Cutmore, 2014). Örneğin, Türkiye’de ırkçılık yapıldığını iddia eden bir yazarın duygularında samimi ve gerçekçi olup olmadığını, anlattıklarının gerçeği yansıtıp yansıtmadığını sınamak için gerekli olan bilgiler yanmetinlerden elde edilebilir. Azınlıklardan olmayan bir kişinin sınıf ayrımının varlığından bahsetmesi okura inandırıcı gelmez ve yazar okurun gözünde güvenilirliğini ve eserinin özgünlüğünü kaybetmiş olur.

“Yazarın adı, dahası onun özel hayatını yansıtan kişiliği veya toplum içerisindeki imajı en önemli yapıtçevresi eserler olarak kabul edilmektedir.” (D’Amore, 2012: 36). Bu durumda yazarın tanınmamış bir şekilde bir köşede hayatını sürdürmesi, hiçbir etkinliğe, konferansa, davete, açılışa katılmaması düşünülemez. Bu yüzden yayıncılar ve editörler yazarı bir nevi pazarlayarak edebiyat kaygısı taşımasına müsaade etmez ve yazarı artık sadece para kazandıran bir nesne olarak değerlendirmeye başlarlar. “Medya ve yayıncılar, yazarın imajını pazarlama ve tanıtım için kullanmaktadırlar.” (Cain, 2001: 165). İşte bu yüzden okur ile iletişime geçen, temas kuran, onlardan biriymiş gibi davranan yazarlar daha çok kabul görür ve bu yazarların eserleri edebi değer taşıyıp taşımamalarına bakılmadan en çok satanlar listesinde hep üst sıralarda yerini alır. Yanmetinler vasıtasıyla okurlar yazarın arkadaş çevresi ve samimi olduğu edebiyat dünyasından diğer yazarlar, şairler, edebiyatçılar, yayınevi sahipleri, dağıtımcılar, ajans sahipleri ve siyasetçiler, müzisyenler gibi farklı meslek grupları ile olan sosyal, siyasal, finansal ilişkileri hakkında bilgi sahibi olup çıkarımlar yapabilirler (Frédette, 2014). Magazin dergileri, haberleri sayesinde yazar sosyal ortamlarında oluşan ve onu etkileyen olaylardan haberdar olabilir. Okur, bu durumun yazarın eserine yansıyıp

yansımadığını, eserinde adı geçen şahıslarla bağlantısının olup olmadığını öğrenmek maksadıyla daha dikkatli ve detaylı okuması gerektiği hissine kapılabilir.

Bütün bunlar göz önünde bulundurulduğunda okurun dışında olduğu bir edebiyat dünyası tasavvur edilemez. Okumayı bir süreç olarak kabul edersek okur bu sürecin bir parçasıdır ve olmaması imkânsızdır. Ancak okurlar kitabın ilk hali ile eline geçen son hali arasındaki farkı ayırt edemezler ve sanki kitabın yazar tarafından hazırlanmış ilk haliyle onlara ulaşmış olduğunu zannederler. “Eseri kitap yapan unsurların tamamı yanmetin olarak adlandırılabilir. Yanmetin bir metni okurlarına gösteren tüm özellikleri kapsar.” (Smith, 2006: 6). Yani okur metnin kitap olarak eline geçmesine kadar olan süreçten yanmetinler sayesinde haberdar olur.

Okur, eserde yabancı olduğu bir kültür varsa kendi dünyası dışında bir metin okuyorsa bir noktaya kadar metni anlamlandırır. Ancak eserle ilgili okuyacağı yanmetinler sayesinde eserde verilmek istenen mesajı, anlatılması hedeflenmiş olguyu daha iyi kavrayabilir. Okur konuya ne kadar aşina olursa her okuyuşunda farklı anlamlar çıkarması mümkündür. Bir gruba veya bir zümreye ithafen yazılmış olan eserleri anlayabilmek için o gruba mensup olmak gerekir. Yaşlılık hakkında yazılmış bir eseri gençlerin okuyup anlamlandırması beklenemez. Bunun için eserin hitap ettiği zümreden yani yaşlılardan olması gerekmektedir ki bu tip okurlar Terry Eagleton tarafından *ideal okur* (ideal reader) olarak tanımlanmıştır (Eagleton, 1996). Bununla birlikte eserin anlattığı toplumdan veya gruptan olmayan okurlar ise *ima edilen* (implied reader) okurlar olarak kabul edilmektedir. Bu okurların metni tam olarak anlaması beklenmez yazar, editör ve çevirmen bu gerçeğe uygun olarak hareket eder. Yazar, çevirmenler ve editörler eserin kimler tarafından okunacağını belirten ifadelerden uzak durmak zorundadır. Çünkü kimlerin eseri okuyabileceğine dair en ufak bir ipucu veremezler. Ancak yazılı, görsel, işitsel ve sosyal medya ortamında oluşturulan yanmetinler aracılığıyla okurlar aslında eserin kime hitap ettiği konusunda bilgi sahibi olurlar.

Yazarın isim yapmış, meşhur birisinin olması hem yapıtçevresi hem de metin çevresi açısından en önemli unsurlardan biri olarak görülür. Çünkü uluslararası arena da isim yapmış bir yazarın ismini kitap kapağının üzerinde görmek isteyen birçok yayıncı bulunur. Bu yayıncılar ilk defa kitap yazacak veya henüz tanınmamış bir yazarın eserini

basamak istemezler. Bir nevi meşhur isim sattırır politikası ile hareket ederler. Meşhur bir yazar ile tüm medya mensupları ilgilenir, onunla röportaj yapmak, söyleşi yapmak ya da güncel konular hakkında görüşlerini almak için bir nevi birbirleriyle yarışa girerler hatta finansal bazı teklifler sunabilir. Lois Grace Cutmore, yanmetinselliği farklı bir açıdan ele alarak bir metne ait yanmetinlerin bulunmasının veya bulunmamasının yazarın şöhretini artırabileceği gibi azaltabileceğini de ifade etmiştir. Kültürel açıdan ise yanmetinselliği okur-metin, yazar- metin, yazar- okur arasındaki iletişimi sağlamak dışında aynı zamanda kültürlerarası etkileşime, alışverişe yön veren bir unsur olarak tanımlamıştır (Cutmore, 2014).

Okurlara yazar hakkında gerçek bilgiler verecek yanmetinlerin olmaması okurların yazarla ilgili yanlış bir kimlik oluşturmalarına ve eserini yanlış yorumlamalarına, anlamalarına neden olabilir. “Okurların çok fazla bilgiye kolayca erişebildikleri dijital çağda, yanmetin bilgili seyirci için önceki yıllardan daha fazla önemlidir.” (Cutmore, 2014: 45).

İlk çıkış noktası metinler olduğundan dolayı bu tez çalışmasında W. B. Yeats’in eserleri yanmetinsel unsurlar açısından yapıtçevresi kapsamında ele alınmıştır. Türkiye’de yanmetinsellik ile ilgili yapılmış yeterli sayıda çalışma bulunmamakla birlikte yapıtçevresi hakkında yapılmış çalışmaya rastlanılmamıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

GAZETELERDE BULUNAN YEATS İLE İLGİLİ YAPIT ÇEVRESİ YANMETİN UNSURLARI

Genette bir metnin okurun önüne eser olarak çıkmasına katkı sağlayan, yardımcı olan, hazırlayan tüm unsurları yanmetin olarak kabul etmiştir (Genette, 1997b). Genette yanmetni daha anlaşılır bir şekilde ifade edebilmek için yanmetin = metin çevresi + yapıtçevresi yanmetin unsurları şeklinde bir formül geliştirmiştir (Genette, 1997b: 5). Yanmetinler okur üzerinde olumlu veya olumsuz mutlaka bir etki bırakabilir. Yanmetinlerde bir zaman sınırlaması yoktur. Eser piyasaya çıkmadan önce ve çıktıktan sonra, basıma girmeden onunla ilgili söylenmiş, yazılmış her şey yanmetin olabilmektedir. Diğer yandan Genette bu ölçütlerin tüm okurlar tarafından dikkat edilen, incelenen unsurlar olmadığı noktasında da uyarıda bulunmuştur (Genette, 1997b). Yanmetnin ortaya çıktığı alan da asla sınırlandırılmaz. Genette teknolojik gelişmelere bağlı olarak yanmetinlerin çıkma ortamlarının değişebileceğine dikkat çekerek yönteminin yanmetinsellikte ulaşılabilir son nokta olmadığını, zamanın ihtiyaç ve koşullarına göre geliştirilmeye açık olduğunu ifade etmiştir. Yeats'in yaşadığı dönem göz önünde bulundurulduğunda en zengin ve çeşitli kaynakların gazetelere ait olması nedeniyle yanmetinler gazetelerden seçilmiştir. İnsanların artık büyük çoğunluğunun basılı gazete almak yerine gazeteleri web sayfalarından takip ettiği gerçeği de göz önünde bulundurularak tirajı yüksek aynı zamanda dijital ortamda ulaşılabilen gazeteler incelemeye alınmıştır. Öncelikle Amerika'daki söz konusu gazetelerle ilgili detaylı bir zemin araştırması yapılmıştır. Amerika Birleşik Devletleri İstatistik Enstitüsü'nün web sayfası olan <http://stateofthedia.org/> sitesinden gazetelerle ilgili yayınlanan yıllık raporların sonuçlarına göre gazetelerin baskı sayısı ile ilgili listeye ulaşılmıştır. Listede bulunan yirmi beş gazete baskı sayısı en çok olandan en az olana doğru sıralanmıştır. Verilerle ilgili istatistiki bilgiler ekler bölümünde tablolar halinde verilmiştir.

İncelemeler sırasında ulaşılan rakamların Eylül 2012 yılına ait olduğu görülmüş ve web sayfasında yayınlanan listenin hemen altında kaynak olarak gösterilen, verileri sağlayan araştırma şirketinin resmi web sayfası <http://www.auditedmedia.com/> adlı sitede yapılan incelemeler sonucunda 2013 yılı Mart ayına ait yeni sıralama listesinin olduğu tespit edilmiştir. Bu yüzden araştırmanın temelini oluşturan gazeteler araştırma

tarihinde en güncel listede ismi verilen gazetelerdir. Böylelikle gazetelerde ilk tarih olarak Yeats ile ilgili ilk haberin çıktığı yıl olan 1888 son tarih olarak ta Mart 2013 seçilmiştir. Tespit edilen dönem içerisinde gazetelerin internet ortamındaki arşivlerden ulaşılan yanmetin unsurları incelenmiştir. Listede bulunan New York Times, Wall Street Journal gazetelerinin Uşak üniversitesinin üyesi olduğu ProQuest veri tabanından ulaşılabildiği tespit edilmiştir. Listenin ilk sırasında bulunan New York Times gazetesine hem Uşak Üniversitesi Kütüphanesi E-Veri tabanları bölümünden hem de gazetenin resmi web sayfası olan <http://www.nytimes.com/> internet adresinden erişim sağlanmıştır. Listenin ikinci sırasındaki Wall Street Journal gazetesine yine aynı üniversitenin ProQuest veri tabanı ile olan anlaşması bitene kadar üniversite web sitesinden erişim sağlanmıştır. Anlaşma bittikten sonra ise gazetenin resmi web sayfası olan <http://www.wsj.com.tr/> adresinden erişim sağlanarak yanmetin unsurlarına ulaşılmıştır. Bu gazetelerde 8 Mayıs 2013 tarihinde yapılan araştırmada Yeats ile ilgili çıkmış 2303 yanmetin olduğu görülmüştür. Araştırmanın daha güvenilir olması açısından kütüphanede görevli uzmanlardan ve ProQuest Türkiye sorumlusundan alınan profesyonel destek ile 29 Temmuz 2013 tarihinde yeniden arama yapılmış olup tekrar 2303 sayısına ulaşılmıştır. Daha sonra verilerin değişmiş olabileceği ihtimali göz önünde bulundurularak 10 Eylül 2013 tarihinde yeni bir arama yapılmıştır. Bu yapılan aramada 2182 adet metine ulaşılmıştır. Veri tabanının güncellenmesi ve son dönemde Yeats ile ilgili yeni haberler çıkmış olabileceği düşüncesinden hareketle son olarak 15 Nisan 2014 tarihinde yeni bir arama daha yapılmış ve yine 2182 sonucuna ulaşıldıktan sonra bu yanmetinler incelenmeye başlamıştır. Yapılan incelemeler sonucunda ortaya çıkan 2182 haberden 1437 adet haberin araştırma konusu olan şair Yeats ile alakalı olduğu görülmüştür. Araştırma konusu olan USA Today, New York Post, Denver Post, Los Angeles Times, Newark Star-Ledger, New York Daily News, Newsday, Houston Chronicle, Los Angeles Investors Business Daily, Cleveland Plain Dealer, St. Paul Pioneer Press, Detroit Free Press, Chicago Sun-Times, Minneapolis Star Tribune, Boston Globe, Honolulu Star-Advertiser, Philadelphia Inquirer, Dallas Morning News, San Francisco Chronicle, Salt Lake City Deseret News, Riverside Co. Press-Enterprise, Chicago Tribune, Miami Herald gazetelerine resmi web sayfalarından yararlanılarak ulaşılmıştır.

Gazetelerin resmi web sayfalarında önce baş harfi büyük olacak şekilde “Yeats”, sonra tüm harfler küçük yazılarak, “yeats” , konu ile ilgili arama yapılmıştır. Daha sonra sadece Butler Yeats kelimelerin baş harfleri büyük olacak şekilde, “Butler Yeats”, ve yine aynı kelimelerin küçük harflerle yazılarak, “butler yeats”, aranmıştır. Veri kaybına neden olmamak ve daha güvenilir verilere ulaşabilmek için kelimeler “William Butler Yeats” ve “william butler yeats” şeklinde arama yapılmıştır. Bununla birlikte aynı aramalar “W. B. Yeats”, “w. b. yeats” şeklinde kısaltılmış olarak büyük ve küçük harflerle de arama yapılmıştır. Son olarak bütün arama kelimelerinin tamamı “YEATS”, “BUTLER YEATS”, “WILLIAM BUTLER YEATS” şeklinde büyük harflerle yazılarak tam ve güvenilir kaynak taraması gerçekleştirilmiştir.

Üniversitede adı geçen veri tabanında arama yapılırken konu başlıklarında “W. B. Yeats”, belge başlığında “william butler Yeats” veya “w. b. Yeats”, belge metninde “William butler Yeats”, her yerde “w. b. Yeats” anahtar kelimelerini yazarak ve yayınlanma tarihi bölümüne de tüm tarihler ifadesi kullanarak arama yapılmıştır.

Bu şekilde yapılan araştırmalar sonucunda William Butler Yeats ile ilgili tüm gazetelerde toplam olarak 8973 yanmetin unsuru bulunmuştur. Ulaşılan yanmetin unsurları arasından Yeats ile alakalı olmayanlar elendikten sonra toplam 2180 unsur araştırma konumuz ile ilgili bulunmuştur.

Yanmetin unsurları öncelikle türlerine göre; makale, değerlendirme, haberler, ölüm ilanları, röportajlar, reklamlar, fotoğraflar, editöre yazılan mektuplar, ön gösterim yazıları ve blog yazıları şeklinde sınıflandırılmıştır. Yapılan sınıflandırma tablo haline getirilerek ekler bölümünde sunulmuştur. Tabloda öncelikle gazete adları çıkan yazı sayılarına göre değil, yukarıda verilen listeye bağlı kalınarak sıralanmıştır. Doğrudan Yeats ile ilgili olan yanmetin unsurları birincil kaynak, Yeats’in dolaylı bir şekilde içinde bulunduğu yanmetin unsurları ise ikincil kaynak olarak sınıflandırılmış ve veriler tablo halinde ekler bölümünde verilmiştir.

Türlerine göre sınıflandırılan unsurlar tek tek ele alınarak Yeats’in Edebi Kişiliği ve Özel Hayatı şeklinde ikiye ayrılmıştır. Edebi kişiliğine göre sınıflandırma Yeats’ten sadece şair olarak değil yazar, oyun yazarı şeklinde ya da doğrudan edebiyatçı olarak bahsediliş durumuna göre yapılmıştır. Özel hayatında ise Yeats’in yaşadığı yer, mezarı ve mezarının bulunduğu yer ve aile bireyleri hakkında yazılmış yazılar yer almaktadır.

Sınıflandırması yapılan bu yazılar rakamlar halinde en fazla baskı sayısı olan gazete sıralamasına bağlı kalınarak tablo halinde verilmiştir.

Elde edilen sonuçlar Edebi Kişiliği ve Özel Hayatı olarak ikiye ayrıldıktan sonra içeriklerine göre sınıflandırma yoluna gidilmiş, Yeats'in hangi özelliğinden bahsedildiğine bakılarak değerlendirme yapılmıştır. Bütün bu elemeler yapıldıktan sonra yanmetin unsurları Genette'in sınıflandırmasına göre Yeats'in ölümünden önce ve Yeats'in ölümünden sonra olmak üzere iki bölümde incelenmiştir. Yayınlanış durumuna göre incelenen bütün yanmetin unsurları gazetelere ait dijital platformda yayınlanmış yanmetin unsurlarıdır.

2.1. YEATS ÖLMEDEN ÖNCE ORTAYA ÇIKAN YANMETİN UNSURLARI

Okuma eylemi kitabın kapağını açmadan önce başlar. Okur kitabın adına, kapak tasarımına, resimlerine, yazarın ismine bakabilir. Varsa kapaktaki tanıtım yazılarını ve önsözü okur. Bu durumda okur kitapla ilgili bir ön bilgiye sahip olur. Kitabın başlığı, içeriği, önsözü, sonsözü, yazarın resmi, varsa imzası okur ve yazar arasında iletişimi sağlayan unsurlardır. Hatta yanmetinsel unsurlar kitabı ele almadan önce bile söz konusudur. Kitap ekleri, söyleşiler veya çeşitli medya araçlarından ve sosyal çevrelerden edinilen duyular yanmetin unsurlar kapsamına girer. Bu unsurlar aynı zamanda okurun metinde verilmek istenen mesajı anlamlandırmasına yardımcı olma işlevi görmektedir. Genette bir yandan unsurları incelemiş ve sınıflandırmış öte yandan kesin sınırların koyulmasının mümkün olmadığı konusunda araştırmacıları, akademisyenleri, edebiyatçıları ve eleştirmenleri uarmıştır. Bu unsurlar sayesinde yazarın, okur ve yayıncı arasındaki bağı kuvvetlendirdiği söylenebilir. Okur eserin yazım ve basım sürecinden haberdar olarak kitap hakkında somut verilere sahip olur. Yayıncı yanmetin unsurları ile birlikte kamuoyu yoklaması niteliğindeki bilgilere ulaşarak eserin baskı sayısından, kapak tasarımına kadar bu bilgilerden faydalanabilir. Yazar ise okurun tepkisini ve beklentilerini ölçerek kendisini ve eserini değerlendirme fırsatı yakalayabilir.

William Butler Yeats gibi dünya çapında üne sahip, eserleri milyonlarca baskı yapmış, şiirleri çeşitli dünya dillerine çevrilmiş, oyunları dünyanın hemen her yerinde uyarlamalarıyla sahnelenmiş bir edebiyatçının eserleri günümüze kadar çeşitli açılardan

ele alınmıştır. Ne var ki şimdiye kadar Fransız kuramcı Gérard Genette'in 1987 yılında yazmış olduğu *Paratexts: Thresholds of Interpretation* adlı kuramsal kitabında belirtilen ölçülere göre Yeats ve eserlerinin ele alındığı başka bir çalışma yoktur. Bu çalışmada Yeats gibi çeşitli alanlarda pek çok eserler yazmış bir edebiyatçının eserlerini farklı bir açıdan, Genette tarafından ortaya atılan yanmetinsellik yöntemi ile değerlendirmek hedeflenmiştir. O yüzden bu bölümde yer alan yanmetin unsurları yazar hayatta iken ortaya çıkan yanmetin unsurlarıdır. Gazetelerde yapılan araştırmada elde edilen yapıtçevresi yanmetin unsurlar zamansal olarak ele alındığında Yeats hayatta iken ortaya çıkan unsurların sadece New York Times gazetesinde yer aldığı tespit edilmiştir. New York'ta basılan bu gazetenin eski baskıları dijital ortamda arşive aktarılmıştır. Bu yanmetin unsurlarına internet üzerinden ulaşılmıştır.

1888 Eylül ayında ilk kez yayınlanan *İrlanda Köylüsünün Peri ve Halk Öyküleri* (*Fairy and Folk Tales of the Irish Peasantry*), Yeats'in seçtiği ve düzenlediği Londra'da Walter Scott, New York'ta Thomas Whittaker, Toronto'da W. J. Gage ve Company tarafından basılan derleme bir kitaptır. "İçerisinde İrlanda'nın başta gelen yazarları William Allingham, William Carleton ve Douglas Hyde'a ait hikâyeler yer almaktadır. " (Conner, 1998: 140). New York Times gazetesinde 26 Kasım 1888 yılında "Fairy Tales of Ireland" (Times, 1888: 3) başlığıyla yayınlanan değerlendirme yazısında kitabın tanıtımı yapılmış, içerisinde hangi yazarlara ait hikâyeler olduğu, yayınevine ait bilgiler okurlarla paylaşılmıştır. Yanmetin unsuru kitap tanıtım birimi tarafından yazılmıştır. Yazara ait olmayan bir yanmetin unsurudur. Gönderen New York Times gazetesi olarak kabul edilebilir. Alıcı olarak gazetenin okurları başta olmak üzere tüm edebiyat dünyası hedeflenmiştir. Bu yazı ile Yeats'in eserinin tanıtımı yapılarak edebiyat dünyasına yeni adım atmış birisini okurlarla tanıştırma amacı bulunmaktadır. Bu yanmetnin okurları yeni çıkan kitaptan haberdar etme, onları kitabı almaya teşvik etme, kamuya Yeats'i tanıtmaya işlevi bulunmaktadır denilebilir. New York Times gibi bir gazetede, farklı ve uzak bir coğrafyada tanıtımının yapılması sadece yirmi üç yaşında olan Yeats adına büyük bir başarı olarak kabul edilebilir.

"Quiller-Couch's Anthology" (Times, 1901: BR3)² başlıklı yanmetin unsurunda yeni çıkan seçkide yer alan en çarpıcı kişiler arasında Yeats'in de bulunduğu bilgisi

² Bazı başlıklarda BR ifadesi bulunmaktadır. Bu ifade gazetelerin dijital ortama aktarıldığı sayfa numarasını göstermektedir. Gazetenin kendi sayfa numarası değildir.

paylaşmıştır. 2 Şubat 1901’de yayınlanmıştır. Bu yazara ait olmayan bir yanmetin unsurudur. Hedef kitle olarak başta edebiyat dünyası olmak üzere tüm kamuoyu seçilmiştir, gönderen New York Times gazetesidir. Gazete önemli edebiyatçıların eserlerinden izin alınarak yapılan seçkiyi tanıtmaya amacındadır ancak yazarların hangi eserlerine seçkide yer verildiği konusunda bilgi verilmemiştir. Bu yanmetin unsurunun bir bakıma gelecekte başta İngiliz edebiyatı olmak üzere tüm dünyada adından söz ettirecek olan Yeats’i önemli yazarlar arasında kabul etme ve ilan etme işlevi olduğu söylenebilir. Bu yıllarda kimse onun bu kadar meşhur olacağını tahmin edememiş olabilir.

“NOTES AND NEWS “The Shadowy Waters,” by William Butler Yeats author of “The Wind Among The Reeds;”, “The Celtic Twilight;”, &., is being published by Dodd, Mead & Co.” (Times, 1901: BR14) başlıklı haber 13 Nisan 1901 tarihinde yayınlanmıştır. Gönderen New York Times gazetesi, hedef kitle ise öncelikle Yeats okurları olmak üzere tüm edebiyat camiasıdır. Yazara ait olmayan bir yanmetin unsurudur. Yeats’in *Gölge Sular (Shadowy Waters)* şiirinin basılmakta olduğunun haberini veren bir yanmetin unsurudur. Gazete şiirin basılmakta olduğunun haberini vermeden önce okurlara Yeats’in aynı zamanda *Sazlıklardaki Esinti (The Wind Among The Reeds)*, *Kelt Şafağı (The Celtic Twilight)* eserlerinin yazarı olduğunu hatırlatarak vurgu yapmıştır. Yeats’in Kelt Şafağı adlı eseri 1893’te yayınlanmıştır. Thomas Flanagan bu süreci şu şekilde açıklamıştır:

“Yeats, Ballylee Kalesi’ni Aşırı Nüfuslu Bölgeler Kurulu’ndan hatırı sayılır bir paraya, 35 pounda satın aldığı anda gerçekten ünlü bir şair ve dünyanın ilgisini çeken edebi bir harekette yer alan başlıca kişilerden biriydi. Çok sayıda dize yayınlamıştı. Artık karmaşık ve üç yıl sonra *The Wind Among the Reeds* eserinde bir araya getirdiği mükemmel bir şekilde düzenlenen lirikler üzerinde çalışıyordu. Muazzam sayıda makale, eleştiri, gazete yazıları yazmış ve İrlanda halk edebiyatından eserler ile İrlandalı yazarların hikâyelerini düzenlemişti (Flanagan, 1975: 44).

Yanmetin unsurunun okurlara yeni çıkacak kitabın hangi yayınevi tarafından basıldığını da haber vermektedir. Bu yüzden yanmetin unsurunun önceleme işlevi bulunmaktadır denilebilir. Yeats bu eserleri ile David Young’a göre “Kelt Şafağı tarzında şiirler yazan, gizilci ve öngörülü, meşgul olduğu işlerle dönemlerin ve

akımların ötesine geçmiş, 20. yüzyılın romantik şairi” (Young, 1987: X) olarak tanımlanır.

“NOTES OF THE STAGE” (Times, 1903: 5) başlıklı haberde İrlanda milli tiyatrosunun lideri olarak kabul edilen Yeats’ın Amerika’ya geleceği ve akşam 8.30’da Cosmopolitan binasında “Tiyatro ve Tiyatro Ne Olabilir” konulu bir konferans vereceği bildirilir. Bu haber 10 Aralık 1903’te yayınlanmıştır. Montrose J. Moses’a göre Yeats “bir tiyatro kurmaya kararlıydı. Amerika’ya İrlanda’nın Dirilişinden bahsetmek için gelmişti ve hararetle, güvenli bir şekilde bundan bahsetti. O bu yeniden doğuşun parlayan yıldızıydı ve ona göre biz bunu İrlanda halk geleneğinin zengin topraklarının heyecanına borçluyduk.” (Moses, 1924: 383). Yeats insanları düşünmeye sevk ederek diğer Avrupa ülkelerindeki tiyatrolar gibi milli bir İrlanda tiyatrosu kurmayı istemiş ancak bu şekilde ülkesine hizmet edeceğine inanmıştır. Bu yüzden bu amaç çerçevesinde oyunlar yazmıştır (Humphreys, 1945). Yeats “aynı zamanda edebiyat çevreleri kurdu, İrlanda folklorünü topladı ve düzenledi, büyüyle uğraşan Kelt topluluklarına öncülük etti, milli gazeteciliği yazdı ve kısacası, körü körüne âşık olduğu etkileyici Maud Gonne’ın etkisi altında dirilişçi siyaset ile uğraştı.” (Hutchinson & Aberbach, 1999: 503). Gönderen New York Times gazetesi, hedef kitle ise kamuoyudur. Yazara ait olmayan bir yanmetin unsurudur, Yeats’ın vereceği konferansa bir davetiye işlevi görmektedir: insanları Yeats’ın vereceği konferansa davet etme ve onlara bu konferansı duyurma amacını taşır.

10 Mart 1904’te yayınlanan “W. B. YEATS, LEAVING AMERICA, EXPRESSES ASTONISHMENT” (Times, 1904: 1) başlıklı haberde, Amerika’yı ziyaret eden Yeats’ın ziyaret hakkındaki görüş ve düşünceleri kamuoyu ile paylaşılmıştır. Yeats’ın ziyareti çok eğitici ve güzel bulduğu anlatılmıştır. Buna göre bu yanmetin unsurunun Yeats’ın bundan sonra Amerika’ya yapacağı ziyaretleri öngören bir işleve sahip olduğu iddia edilebilir. Aynı zamanda Yeats’ın “Avrupa insanı bu ülkenin insanlarını anlamadı” (Times, 1904) sözü çok dikkat çekicidir. Bu sözün haberde yer alması Amerika’nın Yeats aracılığıyla Avrupa’yı eleştirme amacını gösteriyor olabilir. New York Times gazetesi gönderen, kamuoyu ise hedef kitledir. Yazara ait olmayan bir yanmetin unsurudur. Yazarın politik ya da düşünsel/felsefi yönünü ortaya koyarak, kişiliği ve dünya görüşüne göndermelere yer verir.

Yeats hayatta iken oluşturulan yanmetin unsurlarının tamamının onu öven, ondan müthiş sözlerle bahseden unsurlar olmadığı görülmüştür. 23 Eylül 1905'te yayınlanan "IRISH PARADOXES: More of T.W.H. Crosland's Swaggering Half Truths.*" (Times, 1905: BR620) başlıklı yazıda Yeats'ten bir yazar olarak değil bir çırak olarak bahsedilmiştir. Bu haberde İngiliz yazar Thomas William Hodgson Crosland'ın İrlanda ile ilgili yazdığı kitapta Yeats'in gerçek bir İrlanda şairi olduğunu inkâr ettiğini ve onu sadece Blake'in ve Kelt ruhunun çırağı olmakla itham ettiğinden bahsedilmektedir. Gönderenin New York Times gazetesi olduğu bu yazıda hedef kitlenin başta okurlar olmak üzere edebiyat dünyası olduğu söylenebilir. Haberi okuyan okurların bazıları Crosland'ın İngiliz olduğu, Kraliyet ailesine yakın bir gazeteci olduğu için Yeats'in yükselen değerinden rahatsız olup onu eleştirmiş olabileceğinden şüphe edebilirler. Bununla birlikte Yeats'in bir İrlandalı olması da eleştirmenin bu şekilde bir değerlendirme yapmasına neden olmuş olabilir. Bu yanmetin unsurunun İngilizlerin Yeats'i tarafsız bir şekilde değerlendiremeyeceklerini gösterme amacı olduğu kabul edilebilir. Yeats "eserlerini Shakespeare, Milton, Swift, Blake ve İngiliz Romantikleri ile tanımlayan birisidir." (Young, 1987: 1). Bu yüzden bu yanmetin unsurunun Yeats'in Kelt kültüründen ve William Blake'den ilham aldığına delil olma işlevi vardır. Çünkü "Yeats İrlanda halkı arasındaki zengin- fakir, milliyetçi- birlikçi, Katolik- Protestan, İngiliz- İrlandalı çatışmasının sonlandırılmasının, herkesin kabul edeceği ortak tarafsız bir olgu etrafında toplanmalarının geçmişten gelen halk kültürüne ait hikâyelerle, bu hikâyelerde geçen kahramanlarla mümkün olduğuna inanmaktadır." (Feys, 2010).

"THE PUBLISHERS." (Times, 1906: HBN816) başlıklı haberde MacMillan yayınevinin Yeats'in iki ciltten oluşan kitabını basacağını bilgisi paylaşılmıştır. Birinci ciltte bütün lirik şiirlerinin yer alacağı ikinci ciltte ise *Kontes Cathleen* (*The Countess Cathleen*), *Gönlün Dilediği Ülke* (*The Land of Heart's Desire*), *Cathleen Ni Houlihan*, *Gölgeli Sular* (*The Shadowy Waters*), *Kral'ın Eşiği* (*The King's Threshold*), *Baile'in İpinde* (*On Baile's Strand*) adlı eserlerinin bulunduğu bilgisini vermiştir. Yeats *Kontes Cathleen* ve *Cathleen ni Houlihan* gibi oyunlarını milli duyguları harekete geçirmek için yazmıştır. *Kontes Cathleen* oyununda bir kadın açlıktan ölen insanlar için kendi ruhunu tüccar kılığındaki iki şeytana verir. Yeats insanın gerektiğinde inandığı bütün değerlerden ve iançlardan vazgeçerek ülkesi için canını feda edebilmesi gerektiğini anlatmak istemiştir. *Cathleen ni Houlihan* oyununda Cathleen'e âşık olan adam İrlanda

ayaklanmasına katılarak hayatını ülkesi için harcamayı göze alır. Burada kadının Maud Gonne'ı, genç adamın da Yeats'i temsil ettiği düşüncesi öne sürülebilir. Yeats de tıpkı bu genç adam gibi âşık olduğu kadına ulaşmak için ülkenin bağımsızlığına kavuşması gerektiğini düşünür ve bu uğurda mücadele eder. Yeats milli kimliği oluşturmak için oyunlarında eski isimleri kullanır. Cathleen ve Cuchulain gibi isimler buna en güzel örneklerdir. Milli kimliği oluşturmak için Yeats halkına zengin bir tarihi geçmişe ve kültürel mirasa sahip olduklarını, İngilizlerin boyunduruğu altında yaşamak zorunda olmayan, onların çizdiği İrlandalı görüntüsünden tamamen bağımsız İrlandalılar olduklarını hatırlatmaya çalışmıştır. Yeats edebiyatı İrlanda kültürel milliyetçiliğinin kurtuluş sebebi olarak kabul etmiş ve oyunlarında şairlerin politikadaki ve toplumdaki etkisine dikkat çekmiştir. Şairin kaderine karşı çıkıp mücadele ettiğinde ve bu mücadelesini sanat aracılığıyla yaptığında ölümsüzleşeceğine inanmıştır. Yeats'e göre oyun yazarı sadece oyun yazmakla uğraşmalıdır ve oyunlarını seyircinin anlayacağı şekilde yazmalıdır. Yeats, *Kral'ın Eşiği* adlı oyununda da şair Seanchan aracılığıyla sanatın ve sanatçının her şeyin üzerinde olduğunu ve bunların yok olmasının ya da susturulmasının toplumun ve devletin hastalanmasına, yok olmasına neden olabileceğini anlatmaya çalışmıştır. Bu yanmetin unsurunun tanıtım amacı vardır. 30 Kasım 1906 yılında yayınlanan haberde gönderen gazete, hedef kitle ise okurlardır. Okurlarda merak uyandırma, ilgilerini çekme işlevi olduğu söylenebilir. Yazara ait olmayan yanmetin unsurudur.

30 Ekim 1909'da "NEW YORK BOOK ANNOUNCEMENTS: Dante and Beatrice in Fiction -- Explorations in China -- Holiday Gift Books and Books of Travel. " (Times, 1909: BR684) başlığıyla yayınlanan yanmetin unsurunda *Gönlün Dilediği Ülke* adlı oyun yılbaşı ve tatilde okunması için tavsiye edilen kitaplar listesine eklenmiştir. Gönderen New York Times gazetesi, hedef kitle ise okurlar başta olmak üzere tüm kamuoyudur. Yazara ait olmayan bir yanmetin unsurudur. Bu oyunun listede yer alması Yeats'in eserlerinin seyahat ederken, tatile çıkarken bile okunacak derecede kaliteli olduğunu göstermektedir, okurlara bir nevi rehberlik etme, onlara tavsiyede bulunma işlevi bulunmaktadır denilebilir.

"THE REPERTORY THEATRE": An Interesting Retrospect of Certain Experiments in Great Britain and Ireland. " (Times, 1911: BR351) başlıklı haber 4 Haziran 1911 tarihinde yayınlanmıştır. Bu haberde Abbey tiyatrosunun başarısından söz

edilirken tiyatronun Synge ve Yeats gibi ünlü oyun yazarlarının oyunlarının sahnelediği bir tiyatro olduğu bilgisine yer verilmiştir. Abbey Tiyatrosu Yeats'ın başta İrlanda olmak üzere dünya edebiyatına sunduğu en güze hediyelerden bir tanesidir. Yeats Abbey Tiyatrosu'nun düşüncelerin özgürce ifade edildiği yer olarak kabul etmiş ve aslında siyasete girmekle bir nevi hata yaptığını şu cümlelerle dile getirmiştir:

“İnanarak söylüyorum ki savaş sırasında Dublin Abbey Tiyatrosu özgürce konuşmanın yapıldığı tek yerdi. Ama şimdi savaş bitti ve enerjimin çoğu ne yazık ki politik kanallara kaydı. Bence Abbey halk tiyatrosu Amerika'nın anlayamayacağı şekilde bir halk tiyatrosudur. Amerikan ve Avrupa sahneleri varlıklı ve eğitilmiş sınıflara hitap etmektedir. Ama İrlanda artık misafir odasından çıktı. Düşündüm de halk tiyatrosunun zenginliği köylüsünün olup olmadığına bağlıdır (Moses, 1924: 386).

Yeats her zaman sanata ve kültüre önem vermiş ve siyasetin hiçbir zaman kültür ve sanatın önüne geçmesine izin vermemiştir. “Hâlbuki bu yaklaşım kültürü politikalarına alet eden bazı siyasetçilere terstir.” (McKenna, 2010: 403). Humphreys'e göre Yeats'ın tiyatroya yaptığı en büyük katkı 1899 yılında Synge'in Paris'ten İrlanda'ya gelip oyun yazmaya ikna etmesi olmuştur. “Beş yıl sonra Dublin'de tanınmış Abbey tiyatrosunun kurulması İrlanda dram hareketine büyük bir hız verdi ve Synge, Lady Gregory, Lennox Robinson, Sean O'Casey ve başka yazarların piyesleri önce burada görüldü.” (Humphreys, 1945: 530). Bu yanmetin unsurunda gönderen New York Times gazetesi, hedef kitle ise başta tiyatro severler olmak üzere tüm edebiyat camiasıdır. Yanmetin unsurunun tiyatroyu övmek, izleyici potansiyelini artırmak gibi bir amacı olabilir. Abbey tiyatrosunu tanıtmaya işlevi vardır ve yazara ait olmayan bir yanmetin unsurudur.

“NOBEL PRIZE AWARDED TO WILLIAM B. YEATS” (Times, 1923: 11) başlıklı haber Yeats Nobel Edebiyat ödülünü aldığı gün 15 Kasım 1923 tarihinde New York Times gazetesi tarafından yapılmıştır. Yeats ödül almadan önce yaşadığı süreci şöyle anlatır:

Kasım ayın başında bir gazeteci bana gelerek Nobel Edebiyat Ödülünün Herr Mann'a ya da bana verileceğini söyledi. Herr Mann pek çok okuru olan bir roman yazarıydı bense edebiyatçı kafasıyla yazdığı oyunlar oyuncular tarafından birkaç akşam oynanan ki ben onları birçok kez değiştirmiştım, bir oyun yazarıydım. Şiirlerime daha çok güveniyordum. (W. O'donnell, Archibald, & Yeats, 2010: 391).

Yeats şiirlerine daha çok güveniyordu ancak oyunları sayesinde bu ödüle layık görülmüştü. Yeats edebiyat ödülünü aldıktan sonra bir konuşma yapmıştır. Bu konuşmasında “Yeats *İrlanda Tiyatro Hareketi’nden (Irish Dramatic Movement)* bahsetmiştir. Yeats İrlandalıların çoğunun siyasi konuşmalara alışkın olduğunu ve çok az okuduğunu belirtir bu nedenle İrlandalılar en başından beri kendi tiyatroları olması gerektiğini düşünüyorlardı.” (Elbir, 1992: 5). Bu uğurda Yeats 1901’den başlayarak 1906’ya kadar yedi sayı Samhain dergisini çıkartmıştır. Derginin son sayı 1908’de çıkmıştır. Eleştirmenlere göre bu dergi İrlanda Tiyatro Hareketi’nin önemli bir parçasıdır çünkü Yeats İrlanda dilindeki olumsuz kalıpları düzeltmek ve seyirciyi daha asil ve kaliteli bir hale getirmek için kullanmıştır (McKenna, 2010). Yeats’in tiyatro oyunlarını maddi sıkıntılardan kurtulmak için ticari kaygılardan dolayı yazdığını ve oyunların sahnelenmesinin kitaplarda yazmaktan daha etkili olduğunu *Theatre Arts Magazine* adlı dergide Ocak 1919 tarihinde yayınlanan kendi makalesinde gerçek anlamda itiraf etmiş olduğu söylenebilir. Yeats *Kral’ın Eşiği* oyunu sahnelenirken sıkılmış bir adamı görür ve düşüncelerini şöyle ifade eder:

Tam sinirlenmeye başlamıştım ama müziğin çok iyi müzik kulağım olmadığı halde beni de sıkıldığını fark ettim. Adamın karısı perde kapanıp alkış başladığında şunu söyledi ‘Asla kaçırmam.’ Tahminime göre bu kadın diğerlerini oyunuma gelmeye ikna etmiş ve oyun sahnelenince kelimelerde ve konuşmalarda öyle bir uyum gördü ki bu uyumu kitap ona vermedi. Ve en kötüsü eğer ışıklandırmaları, şiir ve edebiyat zevki olmayanları oyunlarıma çekemediğim sürece oyuncularına, terziye, bina sahibine ödeme yapamam (W. B. Yeats, 1919: 35).

“Yeats Nobel edebiyat ödülünü aldıktan sonra kitaplarının satışları artmış ve ödülünden kazandığı parayla hem kendisinin hem de babasının borçlarını ödemiştir.” (William Butler Yeats, 2014). Haber başlığının altında İrlandalı seçkin şair ve oyun yazarı Yeats ifadesine yer verilmiştir. Gönderen New York Times gazetesi, hedef kitle ise tüm dünyadır. Yazara ait olmayan yanmetin unsurunun duyurma, ilan etme işlevi vardır. Gazetenin amacı insanlara Yeats’in Nobel edebiyat ödülünü aldığını haber vermektir.

Ünlü yazarların hayatları her zaman kamuoyunu meraklandırır. Onların sosyal hayatları, gittikleri yerler, üye oldukları dernek ve kuruluşlar hatta aşk hayatları bile halkın ilgisini çeker. Bu insanların giyim tarzları, fiziksel özellikleri ve değişimleri bile

çok önemlidir. Sıradan bir vatandaşın saç uzatması, giyim tarzını değiştirmesi ya da buna benzer fiziki değişimleri normal olarak hiç kimseyi meraklandırmaz ancak Yeats gibi bir yazarın yaptığı her hareket kamuoyu tarafından takip edilir. Bunun nedeni ise onun çok zengin olması ya da çok yakışıklı olması değil eserleridir. Gazetelerden elde edilen yanmetin unsurlarında Yeats hiçbir şekilde olumsuz tasvir edilmezken edebiyat çevrelerinde Yeats hakkında yapılan tüm tasvirler olumlu değildir. “İyi görmüyordu, bir gözü neredeyse kördü ve sürekli bir göz ağrısı vardı.” (Greening, 2005: 1) şeklinde ifadeler rastlamak mümkündür. “Arthur Waugh onu “uzun, soluk benizli, siyah saçlı genç, canavar dişli, titrek sesli” olarak tanımlamıştır. “Berbat bir hafızası vardı isimleri doğru söyleyemezdi (Örneğin, Mussolini’ye Mussolomghi derdi.) ve o kadar kötü bir hafızası vardı ki alıntıları doğru yapamazdı.” (Greening, 2005: 1-3). Montrose J. Moses Yeats’i “uzun boylu, atılgan bir delikanlı edasında coşkulu birisiydi. Düz çerçeveli gözlüklerinin arkasında sürekli araştıran kaşları vardı. Âna değil geçmişin gizemli olaylarına hassas bir şair yüzü vardı.” (Moses, 1924: 383) şeklinde tarif etmiştir. İncelenen yanmetin unsurlarında ise Yeats’in fiziksel görünümü ile ilgili sadece bir haber olduğu görülmüştür. 6 Nisan 1930 tarihli ve “Yeats's Beard Surprises.” (PALMER, 1930) başlıklı makale M. G. Palmer tarafından yazılmıştır. Bu yanmetin unsurunda İrlanda’nın Yeats’in Nobel edebiyat ödülünü almasıyla bile bu kadar ilgilenmediği yazılmıştır. Diğer taraftan Yeats’in İtalya’da geçirdiği rahatsızlık sonrasında sakal bıraktığı açıklanmıştır. Yeats’in sakal bırakması insanlar arasında şaşkınlıkla karşılanır. Amaç Yeats’in sakal bırakmasını göstermek değil, insanların onun hastalığından, edebiyatçı kimliğinden çok fiziksel görünümü ile ilgilendiklerini göstermektir. Yanmetin unsurunun bir anlamda İrlanda’ya yapılmış bir eleştiri işlevi olduğu söylenebilir. Gönderen New York Times gazetesi aracılığıyla Palmer, hedef kitle ise kamuoyudur. Yazara ait olmayan bir yanmetin unsurudur.

Yanmetin unsurları her zaman üçüncü şahıslar tarafından oluşturulmaz. Yazarın kendisi de eserleri ile ilgili medya aracılığıyla açıklamalar yapabilir. Yazarlar bu açıklamaları yaşadıkları dönemin içerisindeki imkânlar ölçüsünde gerçekleştirir. Günümüzde yazarlar resmi açıklamalarını genellikle sosyal medya üzerinden yapmaktadırlar. Açıklamalar için kullanılan araçlar çağın getirdiği kolaylıklar neticesinde gerçekleşir. Yeats’in yaşadığı dönemde de en yaygın toplu iletişim aracı gazeteler olduğu için Yeats de bu medya araçlarını kullanarak açıklamalar yapmıştır.

Yeats'in New York Times gazetesinin editörüne gönderdiği mektup 9 Ağustos 1911 tarihinde yayınlanmıştır. "THE IRISH PLAYERS: Mr. W.B. Yeats Says Their Plays Are Not Mystical or Obscure." (Times, 1911: 8) başlıklı yanmetin unsurunda Yeats, tiyatro oyuncularının Amerika'ya gerçekleştirecekleri turneden önce gazetede yayınlanan bir makalede oyunlarının sinsice hazırlanmış gizemli, nüktedan ve belirsizlik içerisindeki oyunlar olduklarının iddia edilmesinin yanlış anlaşılmalara yol açabileceğini belirtmiştir. Yeats yazısının devamında kendisinin tiyatronun genel yönetmeni olmasından dolayı oyunlarına bu yakıştırmayı yapmanın doğru olmadığını, oyuncuları arasında toplumun her kesiminden insanların olduğunu ve onların da bu durumu kabul etmeyeceklerini ifade etmiştir. Bu yazı yazara ait kamusal yanmetin unsuru olup kamu tepkisidir. Yazar toplumda oluşabilecek yanlış bir algıyı ortadan kaldırmak amacındadır. Kamu tepkisinin başta New York Times gazetesi olmak üzere kamuoyuna yapılmış bir uyarı işlevinde olduğu söylenebilir.

"JAMES STEPHENS GIVES NEWS OF IRELAND: The Poet-Philosopher Looks at the Weather-Vanes of His Country and Also Scans the American Horizon" (MINNIGERODE, 1930: SM7.) başlıklı makale 22 Haziran 1930'da yayınlanmıştır. İrlanda ile ilgili haberlerin paylaşıldığı makale Fitzhugh L. Minnigerode tarafından yazılmıştır. Makalede yazar Yeats'in Kule (The Tower), şiirlerinin yayınlandığını, onun şiirde kullandığı teknik ve içerik sayesinde kendi kuşağının en iyi şairi olduğunu ileri sürmüştür. "Yeats'in Kule şiirlerinde görülen kule, kuğu, kutsal şehir, sanat cenneti, düşünen ve öngörülü şair, altın imgesi, periler korusu Yeats'in İngiliz Edebiyat geleneğine olan bağlılığını ifade etmektedir." (Young, 1987: 2). Gönderen gazete aracılığıyla Minnigerode, hedef kitle ise okurlardır. Yazara ait olmayan bir yanmetin unsurudur.

Bazı yanmetin unsurlarında diğer yanmetin unsurlarından farklı olarak Yeats'in fotoğraflarına da yer verilmiştir. Örneğin; Horace Reynolds, 1 Eylül 1935 tarihli ve "That Dream-Made World of Yeats the Dramatist: In His "Collected Plays" We Have the Fruits of a Flaming Effort to Restore a Nation's Consciousness THE COLLECTED PLAYS OF W.B. YEATS. 617 pp. New York: The Macmillan Company. \$ 3.50. The World of Yeats the Dramatist" (Reynolds, 1935: BR2) başlıklı yazısında Yeats'in gençlik yıllarına ait bir resmini paylaşmıştır. Macmillan tarafından 1934 yılında basılan *Yeats'in Toplanmış Oyunları* "The Collected Plays Of W.B. Yeats" adlı kitabın tanıtımı

yapılmıştır. Reynolds gönderen New York Times gazetesi aracı konumundadır. Hedef kitle olarak öncelikle Yeats'in okurları sonrasında ise tüm okurlar seçilmiştir. Amaç kitabın tanıtımını yapmaktır denilebilir. Aynı zamanda Yeats'in bu oyunlarının ulus bilincine yapmış olduğu katkıdan da söz edilmiştir. Yanmetin unsuru İrlandalıların çok şikâyetçi oldukları milli tiyatro konusunda Yeats'in diğer edebiyatçıların aksine çalışmalar yaptığını hatırlatma işlevini görmektedir.

2 Şubat 1936'da yapılan haberde Yeats'in geçirdiği kalp krizi nedeniyle hala hasta bir şekilde yatmakta olduğu bildirilmiştir. Haber "W.B. Yeats Remains in Bed. " (Times, 1936: 3) başlığı ile yayınlanmıştır. Haberde Yeats'i ziyaret eden tek kişinin Hintli bir Swami olduğu da belirtilmiştir. Yanmetin unsuru Yeats'in durumu hakkında bilgi verme, okurlarını haberdar etme işlevi görmektedir. Ayrıca bazı okurlar Yeats'in Maud Gonne gibi dostları ve pek çok tanınmış yazar arkadaşları olmasına rağmen ziyaretine izin verdiği tek kişinin Hintli bir Swami olmasından onun Hint felsefesine çok önem verdiğini iddia edebilirler. Gerçekten de "Hayatı boyunca şiirlerle olduğu kadar Hinduizmle, okültizmle, astrolojiyle ilgilenip 'başka dünyalara olan inancını gösteren William Butler Yeats, şiirleriyle okurlarının önüne büyümlü bir dünya serdi, onları sözcükler aracılığıyla başka bir dünyaya götürdü." (Şentürk, 2010). Yanmetin unsurunun amacının kamuoyunu Yeats'in sağlık durumu hakkında bilgilendirmek olduğu söylenebilir. Gönderen New York Times gazetesi, hedef kitle ise kamuoyudur. Yazara ait olmayan bir yanmetin unsurudur.

7 Eylül 1937'de "Books Published Today" (Times, 1937: 19) başlıklı yazıda Yeats'in__on Upanişad³ kuralını İngilizceye çevirdiği kitabın yayınlandığı anlatılmaktadır. "Yeats'in Hint felsefesine olan hayranlığı ve artan ilgisi ayrıca *Meru*'da yazdığı ifadelere bakılırsa onun Upanişadlardan ve onların gerçeği gösterme şekillerinden etkilenmiş olduğunu çıkarabiliriz." (Marsh, Winter 2005: 17). *Meru*, Yeats'in *Doğüstü Şarkılar*'ı içerisinde geçen on iki şiirden birisidir. Bu şiirde Yeats medeniyetin çöküşünü, insanlığın gerçeği arayışını anlatır. Gazete gönderen, hedef kitle başta Yeats okurları olmak üzere edebiyat dünyasıdır. Bu yanmetin unsurunun yeni çıkan kitabı tanıtmak amacı bulunmaktadır. Yanmetin unsuru Yeats'in Upanişadlara olan ilgisinin basit düzeyde bir ilgi olmadığını, gelip geçici bir heves olarak Yeats'in bu

³ Upanişadlar Hinduizm felsefesini, gizemini anlatan, ustalar tarafından öğrencilerine öğretmek için yazılmış diyalog şeklindeki özlü sözler, uyarılardır.

kurallardan etkilenmediğini anlatma işlevi görmektedir. Yeats Hinduizm'den çok etkilenmiştir. Hinduizm'de de Tanrı'nın yeryüzüne inip kötülüğü yok edip iyiliği hâkim kılacağına olan inanç olduğu için Yeats bu felsefeyle çok yakından ilgilenmiş ve Upanişadları İngilizceye çevirmiştir. Bu yanmetinde Yeats'in farklı bir özelliği bulunduğu göze çarpmaktadır çünkü Yeats'in eserlerini yazarken ilham aldığı bir inanişaya sahip çıktığı ve oyun yazarlığı ve şairliği dışında çevirmenlik özelliğinin de bulunduğu görülmektedir.

Yeats'in *Bir Görüş (A Vision)* adlı eseri T. Werner Laurie tarafından 1926'da 600 adet basıldı. Bu sonuçtan memnun olmayan Yeats hemen kitabı gözden geçirme çalışmalarına başladı. Aslında Macmillan Edition de Luxe of Yeats adlı tasarımın bir parçası olarak basılması hedefleniyordu ancak proje iptal edildi ve *Bir Görüş* gözden geçirilmiş haliyle en sonunda 1937'de yayımlandı (Nally, 2010). 13 Mart 1938'de yayınlanan "W. B. Yeats Expounds His "Heavenly Geometry": In "A Vision" He Sets Forth a System of Enormous Complexity and Range" (Reynolds, 1938: 88) başlıklı makalede Horace Reynolds, Yeats'in *Bir Görüş* adlı eserinde karmaşık bir dizge geliştirdiğini belirtmektedir. Reynolds gönderen, New York Times gazetesi aracı, okurlar ve edebiyat dünyası ise hedef kitledir. Amaç *Bir Görüş*'ün çok karmaşık olduğunu, anlaşılmasının biraz zor olabileceğini bu yüzden okurların anlayabilmeleri için çok çaba sarf etmeleri gerekebileceğini bildirmektir. Bu yanmetin unsuru bir bakıma okurlara önceden bilgi vererek uyarma işlevi görmektedir. Yeats'in bu eserde ve son dönemdeki oyunlarında arasında bir ilişki vardır. Oyunları anlamak için bu eseri, bu eserini anlamak için oyunlarını anlamak gerekir ki bu Yeats'in ne kadar zeki birisi olduğunu göstermektedir. Yeats'in bu eserinin siyasi konularla da ilişkili olduğu iddia edilebilir. 19. yüzyılda hâkim olan akıl ve bilimin insanlığın sorununu çözeceği düşüncesi insana bir ruh sahibi olduğunu unutturmuştur. Ruhunu unutan insan özünü kaybetmiş, vicdanını yitirmiştir. Karşılaştığı her sorunu akılla çözebileceğine inandırılmış olan insan hayal kırıklığına uğramış ve başarısız olmuştur. İnsanda oluşan bu manevi boşluğu doldurmak için ortada tam anlamıyla da bir din kalmadığı için Yeats'in kendi tecrübeleri üzerinden yola çıkarak insan ruhunu tanımlamaya ve onun sorunlarını çözmeye çalıştığı söylenebilir. Joan S. Carberg, Yeats'in bütün inançları takip çıkarabilen maskeler olarak kabul ettiğini iddia eder. Ayrıca günümüz insanının medyanın ve kendi hayatının da etkisiyle bilinçsiz bir şekilde birbirinde tutarsız düşünce

ve hareketler sergilediğini böylece inanmasa da geleneklerden, ayinlerden ve törenlerden etkilenerek her ortamda farklı bir maske kullandığını şöyle ifade eder: “Günümüzde bir gencin sırayla en renkli ve en uç maskeleri takması tuhaf karşılanmıyor bile. Bu genç önce radikal bir protestocuyken sonra inşaat işçisi oluyor. Daha sonra doğuda dini bir tarikata katılıyor ve en sonunda da işletme okuyor.” (Carberg, 1974: 155). Diğer bir ifadeyle Yeats’in çocukluğundan beri kendi dinini, inanışını yaratmaya çalıştığı söylenebilir. Yeats bu arayışını şu sözlerle açıklamıştır:

Sadece bir noktada yaşıtlarımdan ayrılıyordum. Çok dindardım ve nefret ettiğim Huxley and Tyndall beni çocukluğumun basit zihniyetli dininden uzaklaştırdı; şairler ve ressamlar sayesinde felsefeci ve din adamlarının da yardımıyla özgün halleriyle nesilden nesile aktarılacak şiir geleneği, hikâye bohçası, önemli karakterler ve duyguların kilisesini, yeni bir dini yaratmışım. Daima bu geleneği sadece resimlerde ve şiirlerde değil bacaların tuğlalarında, askılarda keşfedebileceğim bir dünyanın hayali içerisindeydim (W. O'donnell et al., 2010: 115).

Yeats bu eserinde inancını bir mitolojiye dönüştürme şeklini ve insanın yaşadığı sorunlarının çözümünde nasıl işe yaradığını dizgeli bir şekilde anlatmıştır. Yeats, ruhun mücadelesinin, dünyadaki mücadeleleri hatta en önemlisi olan iyi ve kötü arasındaki mücadeleyi ele almasının gerektiğini savunmuştur (Watkins, 2009).

“DR. PHELPS LISTS 41 BOOKS OF YEAR: In Annual Lecture, He Places 'Dawn ... “ (Times, 1938: 11) başlıklı yazı elde edilen yanmetin unsurları arasında Yeats hayatta iken çıkan son yazıdır. 29 Ağustos 1938’de yayınlanmıştır. Bu yazıda editör Dr. Phelps’in seçtiği yılın en iyi kitaplarının listesi verilmiştir. Bu listede genel edebiyat başlığı altında Yeats’in *Özyaşamöyküleri (Autobiographies)* adlı kitabı yer almaktadır. Bu yanmetin unsurunun Yeats’in hayatının okurlar tarafından artık merak edilecek kadar değerli olduğunu gösterme amacı olduğu düşünülebilir. Dr. Phelps gazete aracılığıyla okurlara kendi tercihlerine göre en iyi kitapları seçip paylaşmıştır. Hedef kitlenin Yeats okurları başta olmak üzere tüm edebiyat dünyası olduğu söylenebilir. Bir nevi Yeats’in kendi hayatını anlatan kitabın okunması gerektiğine dair tavsiye işlevinde bir yanmetin unsurudur.

2.2 YEATS ÖLDÜKTEN SONRA ORTAYA ÇIKAN YANMETİN UNSURLARI

28 Ocak 1939'da Yeats ölmüştür. Bu bölümde Yeats öldükten sonra oluşturulan yanmetin unsurları incelenecektir. “THE GREATNESS OF W.B. YEATS: With His Passing Goes the Foremost Poet of His Time The Greatness of...” (Colum, 1939: 93) başlıklı makale, Padraic Colum tarafından yazılmış ve 12 Şubat 1939'da yayınlanmıştır. Colum makalesinde Yeats'in ölümünün tüm dünya için büyük bir kayıp olduğunu, büyük bir şair olmanın yanı sıra müthiş bir zekâya ve bilgiye sahip olduğunu, her konuda söyleyecek bir sözü olduğunu ifade etmiştir. Yazarın makalesinde Yeats'in siyasi görüşünden, felsefi anlayışına, şairliğinden oyun yazarlığına kadar hayatını kısaca özetlemiş olduğu söylenebilir. Gönderen New York Times gazetesi aracılığıyla Colum, hedef kitle ise kamuoyudur. Yanmetin unsuru ile yazarın Yeats'in ne kadar önemli bir edebiyatçı olduğunu, sadece yazarlığı ve şairliği ile değil siyasi hayatıyla da ön planda olduğunu anlatarak ne kadar önemli birisi olduğunu ve ölümünden duyduğu üzüntüyü ifade etme amacıyla olduğu söylenebilir. Yanmetin unsurunun Yeats'i yâd etme, onun için yazılmış bir ağıt niteliğinde olma durumunun olduğu kabul edilebilir ayrıca Yeats okumayan insanların bile Yeats eserlerini okumaya yönlendirme işlevi olduğu da söylenebilir. Yazara ait olmayan bir yanmetin unsurudur.

Seamus Heaney tarafından yazılan “A New and Surprising Yeats” başlıklı makale 18 Mart 1984 tarihinde New York Times gazetesinde yayınlanmıştır. Heaney makalesinde, Richard J. Finneran tarafından yeniden derlenen Yeats şiirleri kitabının 1950 yılından bu yana basılan kitaplardan farklı olduğunu ifade eder. Yeats öldükten sonra yayınlanan kitapların düzenlemesi eşi ve Macmillan yayınevindeki editör tarafından yapılmıştır ancak Heaney'nin iddiasına göre son çıkan kitap o dönemde Tulane üniversitesinde profesör olan Finneran tarafından hazırlanmış ve içerisindeki şiirler tam olarak Yeats'in istediği şekilde sıralanmıştır. Kitabın yeniden düzenlenmesinin yanı sıra editör tarafından açıklama notları da eklendiğini belirtmiştir. “Richard J. Finneran tarafından derlenen Yeats'in *Şiirleri* yazarın düzenleme ile ilgili bazı düşüncelerini açıklama ve yanlışları düzeltme noktasında övgüyü hak eden bir eserdir...” (Young, 1987: XII). Yanmetin unsurunun göndereni New York Times gazetesi aracılığıyla Seamus Heaney, hedef kitle ise başta Yeats hayranları gibi görünse de edebiyat dünyası ve kamuoyudur. Bu yazara ait olmayan yanmetin unsuru ile

kamuoyunu yeni çıkan Yeats kitabı ile haberdar etme amaçlandığı söylenebilir. Ayrıca bu yanmetin unsurunun yeni çıkan kitabın diğer kitaplardan farklı olduğunu belirterek dikkat çekme ve ilgi uyandırma işlevi vardır.

“Nobel award: Obama's no Fridtjof Nansen” (Mulshine, 2009) başlıklı makale Paul Mulshine tarafından yazılmış ve 9 Ekim 2009’da yayınlanmıştır. Yazar Amerikan eski başkanı Barrack Obama’nın Nobel Barış ödülünü almasını eleştirmiş onu Fridtjof Nansen kadar çalışma yapmadığı için bu ödülü almaya layık olmadığını iddia etmiştir. Yazar okurlara yazısının sonunda barış ödülünü alan İrlanda Cumhuriyet Ordusu üyesinin kim olduğunu sormuştur. İpucu olarak ta annesinin bir şairin ilham perisi olduğunu söylemiştir. Bu ödülü alan kişi Maud Gonne’nın oğlu Sean MacBride’dir. Gonne’nın Yeats’in şiirlerine ilham kaynağı olduğu belirtilmiştir. Gönderen Newark Star-Ledger gazetesi aracılığıyla Mulshine, hedef kitle ise gazete okurlarıdır. Yeats’ten doğrudan bahsedilmemiştir ve Yeats’in dışında bir kişi tarafından oluşturulduğu için yazara ait olmayan yanmetin unsurudur. Maud Gonne’nın sıradan birisi olmadığını göstermek, Yeats gibi ünlü bir şairin hayatına etki eden bir kişi olduğunu anlatmak amacı olduğu söylenebilir. Aslında burada Maud Gonne’nın tanıtılırken Yeats’in adının kullanılması Yeats ve Gonne arasındaki sıkı ilişkinin bir göstergesidir çünkü Yeats’in “1889’da tanıştığı sıkı bir İrlanda milliyetçisi olan Maud Gonne, Yeats’in şiirini en az mistisizm kadar etkiler.” (Şentürk, 2010).

“On buckets, fires and education” (ZORN, 2011) başlığı ile 22 Eylül 2011 tarihinde yayınlanan makale Eric Zorn tarafından yazılmıştır. “*Eğitim ateşi yakmaktır, kovaya su doldurmak değildir*” sözünün Yeats’e ait olup olmadığının kesin olarak bilinmediği söylenmiştir. Yazara ait olmayan yanmetin unsurudur. Gönderen Zorn, hedef kitle ise gazete okurlarıdır. Bu söz farklı çevrelerde sıkça kullanılan bir sözdür ancak kime ait olduğu noktasında pek çok tartışma vardır. Bu yanmetin unsurunun sözün Yeats’e ait olup olmadığı hakkında kesin bir delil olmadığını göstermek amacı vardır. Bu sözün kime ait olduğu konusunda tartışmalar devam eder ancak şu var ki İrlanda’daki ortaokullarda verilen eğitimi gösterişten ibaret olduğunu söyledikten sonra eleştirisini şu sözlerle sürdürür; “Gençler yazarların tarihlerini öğrenirler, yazmalarla ilgili gerçekleri öğrenirler ancak hayat tarzı ve duyguyla ilgili hiçbir şey öğrenmezler. Bu okullardan mezun olup ta orada öğrendiği edebiyat ve edebiyat tarihinden zarar görmeyen bir gence rastlamadım.” (W. O'donnell et al., 2010: 369).

Proust and the Squid: The Story and Science of the Reading Brain, In the Mind's Eye: Creative Visual Thinkers, Gifted Dyslexics, and the Rise of Visual Technologies, The Human Side of Dyslexia: 142 Interviews with Real People Telling Real Stories, My Dyslexia adlı yeni çıkan dört kitabın tanıtıldığı “Four books look at dyslexia” (Whittemore, 2012) adlı yazı Katharine Whittemore tarafından yazılmış ve 8 Ocak 2012 tarihinde yayınlanmıştır. Bu kitaplar disleksi hastalığı ile ilgilidir. Bu hastalıktan müzdarip olanlar arasında bir şair olarak Yeats'ten bahsedilmiştir. Bunun dışında detaylı bilgi verilmemiştir. Yeats hastalığının adını bilmesede zor öğrenen bir öğrenci olduğunu, amcalarının ve halalarının ona okumayı öğretmek için çok uğraştığını ama başaramadıklarını daha sonra bazı yetilerinin olmadığını fark ettiğini Özyaşamöyküleri adlı kitabında itiraf etmiştir (W. O'donnell et al., 2010).

Tom Fitzpatrick “Reflection for the Day” (Fitzpatrick, 2012a) adlı köşesinde her gün meşhurların sözlerini kullanmaktadır. Fitzpatrick Yeats'ten farklı zamanlarda üç alıntı yapmıştır. Birincisi 16 Mart 2012 tarihinde oluşturulmuştur. Yeats'in 1919 (*Nineteen Hundred And Nineteen*) şiirinde geçen “İnsan âşıktır ve yok olanı sever. / Bundan başka söylenecek bir şey var mı?” (W.B. Yeats & Finneran, 1997: 211) dizesini günün sözü olarak seçmiştir. Nicholas Grene bu şiirin aslında 1921 de yazıldığını ayrıca Yeats'in 1919 şiirini rakamlarla değil yazıyla yazmasının arkasındaki neden olarak okurlarının bu tarihi 1999 gibi algılamalarını istemesinden kaynaklandığını iddia eder (Grene, 2008). Bu şiirle Yeats savaş sonrası yıkımı anlatmıştır denilebilir. Bir anlamda temel konu dış dünyadaki şiddetin içe yansıtılmasıydı (Bell, 2006). İkinci yanmetin 3 Ekim 2012'de oluşturulmuştur (Fitzpatrick, 2012b). Yazar, Yeats'e ait *Seçim* (*The Choice*) şiirinde geçen “İnsan zekâsı zorlanır seçmesi için / Mükemmel bir hayatı ya da mükemmel bir eseri” (W.B. Yeats & Finneran, 1997: 251) dizesini kullanmıştır. Yeats hayatı ve sanatı arasında her zaman seçim yapmak zorunda kalmış birisi olarak bu duyguları vermeye çalışmıştır bu şiirde. Üçüncüsü ise 15 Ocak 2013 tarihinde yayınlanmıştır (Fitzpatrick, 2013). Yeats'in İçmek İçin Şarkı (Drinking Song) şiirinden “Şarap ağızdan, / Aşk gözlerden girer. “ (W.B. Yeats & Finneran, 1997: 92) dizesini kullanmıştır. Her üç yanmetinde yazara ait olmayan yanmetin unsurudur. Hedef kitle gazete okurları, gönderen The Boston Globe gazetesi aracılığıyla Tom Fitzpatrick'tir. Yanmetin unsurlarının Yeats'in şiirlerini hatırlatmak işlevi olduğu, yazarın bu şiirleri kullanarak Yeats'i anma amacıyla olduğu iddia edilebilir. 2012 yılında bile hala

şiiirlerinin hatırlanması demek Yeats'in etkisini yitirmemiş olduğunu ve eserlerinin özellikle şiiirlerinin hala okunduğunu göstermektedir.

26 Nisan 2012'de "Louis le Brocquy, at age 95; Irish expressionist painter" (Pogatchnik, 2012) başlığıyla birlikte İrlandalı ekspresyonist ressam Louis le Brocquy'un ölümü haber yapılmıştır. Louis le Brocquy Yeats'i yaptığı resimlerde özne olarak kullandığı meşhur yazarlardan birisidir. Haberde Shawn Pogatchnik gönderen konumundadır hedef kitle ise Louis le Brocquy'nun hayranlarıdır. Yeats'inbu resimlerde kullanılmasının nedeni fiziksel olarak çok yakışıklı, karizmatik olduğundan değil Yeats'i Yeats yapan eserlerinin olmasıdır. Yani Yeats'in yazmış olduğu şiiirler, oyunlar, eserler olmasaydı Yeats'in resimlerde figür olarak kullanılması mümkün değildir. Yazarı dolaylı olarak gündeme getiren ikincil düzeyde bir yanmetin unsurudur.

23 Ağustos 2012 tarihinde Amy Sutherland'in şarkıcı ve söz yazarı Josh Ritter ile yaptığı röportaj "For singer-songwriter turned novelist, a cure for writer's block" (Sutherland, 2012a) başlığı ile yayınlanmıştır. Bu yanmetin unsuru bir röportajdır. Southerland'in "Daha sonra keşfettiğiniz yazarlar hangileridir" sorusuna Ritter: "Bana en büyük katkı yapan iki yazar var. Sanırım en önemlisi Yeats, diğeri ise Ezra Pound" (Sutherland, 2012a) diyerek en çok etkilendiğı yazar ismi olarak Yeats'i vermiştir. Aynı röportaj 23 Mayıs 2012 sabah 07.37'de ve 4 Eylül 2012'de "SINGER-SONGWRITER for singer-songwriter turned novelist, a cure for writer's block" (Sutherland, 2011, 2012b) başlığıyla tekrar yayınlanmıştır. Yazara ait olmayan bir yanmetin unsurudur. Günümüzde yaşayan şarkıcıların Yeats'ten etkilendiğini göstermek amacı vardır.

11 Kasım 2011 tarihinde Star Tribune gazetesinde yayınlanan makalede gazetenin kitap editörü Laurie Hertz el şair Ethna McKiernan ile yaptığı söyleşi de onun sorulara verdiğı cevapları yayınlamıştır. Makale "Ten questions for an author: Ethna McKiernan" (Hertz el, 2011) başlığıyla yayınlanmıştır. Şair hangi yazarlar size ilham verdi sorusuna "Shakespeare, Hopkins, Dickinson, Yeats..." (Hertz el, 2011) cevabını vererek etkilendiğı büyük yazarlar arasında Yeats'ten de bahsetmiştir. Hedef kitle Ethna hayranları başta olmak üzere edebiyat camiası, gönderen ise Star Tribune gazetesi aracılığıyla Hertz el denilebilir. Yazara ait olmayan bir yanmetin unsurudur.

Lauren Chattman "Dublin: unexpected delights and deals" (CHATTMAN, 2012) başlıklı yazısında Dublin'de akşam yemeğı yediğı The Winding Stair adlı restoranın

adını Yeats'in *Dönen Merdiven (The Winding Stair)* adlı şiirinden aldığını belirtmiştir. Gezi yazısı niteliğinde olan bu yazı 14 Eylül 2012 tarihinde yayınlanmıştır. Gönderen Newsday gazetesi aracılığıyla Chattman, hedef kitle öncelikle gezi meraklıları olmak üzere, edebiyat camiasıdır. Yazarın öncelikli amacı İrlanda'nın başkenti Dublin'e yaptığı geziden edindiği izlenimleri okurlarına aktarmaktır. Bununla birlikte yazarın şehirde Yeats'in şiirlerinin farklı yerlerde sıkça karşılaşılabileceğini gösterme amacında olduğu düşünülebilir. Bu yanmetin unsurunun Yeats'in İrlanda üzerinde ne kadar büyük bir etki bıraktığını gösterme işlevi olduğu ifade edilebilir. Yazara ait olmayan bir yanmetin unsurudur.

Carl Rollyson'un Sylvia Plath'ın son günlerini anlattığı "The last days of Sylvia Plath" (Rollyson, 2013) başlıklı makale 20 Ocak 2013 tarihinde yayınlanmıştır. Makalede yazar, Plath'ın oturduğu evin kapısında asılı levhada Yeats'in bir zamanlar o evde oturduğunu fark ettikten sonra gidip Yeats'in *Toplanmış Oyunları* adlı kitabını alıp okumaya başladığından ve Yeats'in ona güç verdiğini hissettiğinden bahsetmiştir. Bu yazıyı okuyan birisi Plath'ın o evde oturmayı tercih etmesindeki nedenin Yeats olduğunu ileri sürebilir. Bu yanmetin unsuru Yeats'in ölmeden önce yaratmaya çalıştığı dünya hayalinin ölümünden sonra gerçekleştiğini göstermektedir. Yeats her zaman yaşlılarından ve çağdaşlarından farklı olmuştur ve bu durumu kendi özyaşamöyküsünde şöyle açıklamıştır:

Sadece bir noktada yaşlılarımdan ayrılıyordum. Çok dindardım ve nefret ettiğim Huxley and Tyndall çocukluğumun basit zihniyetli dininden uzaklaştırdı; şairler ve ressamlar sayesinde felsefeci ve din adamlarının da yardımıyla özgün halleriyle nesilden nesile aktarılacak şiir geleneği, hikâye bohçası, önemli karakterler ve duyguların kilisesini, yeni bir dini yaratmışım. Daima bu geleneği sadece resimlerde ve şiirlerde değil bacaların tuğlalarında, askılarda keşfedebileceğim bir dünyanın hayali içerisindeydim (W. O'donnell et al., 2010: 115).

Gönderen The Boston Globe gazetesi aracılığıyla Rollyson, hedef kitle ise okurlardır. Rollyson yıllar sonra bile Yeats'in bir şekilde insanları etkilediğini ve hayatın hemen her alanında Yeats ile karşılaşmanın mümkün olduğunu gösterme amacında olabilir. Yeats'in kendinden sonra gelen büyük edebiyatçıları da etkilediğini ve onlara ilham verdiğini gösterme işlevi bulunmaktadır. Ayrıca bu yanmetin unsurunun Plath ile birlikte Yeats'i anarak onun oyunlarını hatırlatma işlevi olduğu da söylenebilir.

“La Danse: The Paris Opera Ballet” (SCOTT, 2010) başlıklı makale 28 Ocak 2010’da Dallas Morning News gazetesinde yayınlanmıştır. A. O. Scott tarafından yazılmıştır. Makalede Frederick Wiseman tarafından çekilen dans belgeseli değerlendirilmiştir. Wiseman belgeselinde Yeats’ın *Okul Çocukları Arasında (Among School Children)* şiirinden “Nasıl ayırt edeceğiz dansı / Dans eden kişiden” (William Butler Yeats, 2014: 67) sorusunun cevabını aramaktadır. Aslında Yeats bu şiirinde “kargaşa ortamındaki dünyada yeniden düzenin sağlanmasının ancak yinelenme ve yenilenmeden geçtiği mesajını vermek istemiştir.” (Young, 1987: 85). Yeats’ın şiirlerinin dans gibi sanatsal faaliyetlerinde kullanılması Yeats’ın sadece belirli çevrelere değil tüm sanat alanlarına da etki ettiğinin bir göstergesidir. Gönderen Dallas Morning News gazetesi aracılığıyla A. O. Scott, hedef kitle ise Wiseman hayranları ve dans meraklılarıdır. Yazara ait olmayan bir yanmetin unsurudur.

31 Ekim 1965’te New York Times gazetesinde “Display Ad 546 -- No Title” (Times, 1965: BR70) başlığıyla yayınlanan görsel reklamda yeni çıkan *The Classic Noh Theatre Of Japan* adlı kitabın tanıtımı yapılırken giriş bölümünün Yeats tarafından yazıldığı belirtilmiştir. Yeats örnek aldığı Japon tiyatrosuna nasıl karar verdiğini şu şekilde anlatmıştır: “Artık oyunlarımın provalarına şiirin merkezi olan Dublin de bile katılmak istemiyordum. Yine de tiyatroya ihtiyacım var. Tiyatrocu olacağıma inanıyorum. İlk modelimi bulmuştum- ve edebiyatta sonradan görmüş gibi olmasın ama bir modelimiz olmalı- modelimiz Japon soylu tiyatrosu “Noh”.” (W. B. Yeats, 1919: 36). Yeats kariyeri boyunca farklı tiyatro türleri denemiş ve dans oyunları akıllarda en çok kalan oyunları olmuştur. Bu dans oyunları Japon No oyunları ile benzerlik göstermektedir. “Yeats, Japon tiyatro oyunlarını benimsedi çünkü bu oyunlar kendi denemelerine temel oluşturabilecek köklü bir gelenektir. Bu bakımdan Yeats’ın oyun yazarlığının gelişmesinde bu oyunlar sanıldığından çok daha az etkili oldu.” (Martin, 2010: XIII). Yanmetin unsurunun Yeats’ın Japon No tiyatrosundan etkilenmiş olduğunu gösterme işlevi bulunduğu iddia edilebilir. Bu yanmetin unsurunda Yeats’ın adının kullanılmasındaki amacın kitap satışlarını artırmak olduğu iddia edilebilir çünkü No tiyatrosu ile ilgilenmeyen birisi bu kitabı alma gereği duymaz ancak Yeats okuyan birisi onun giriş bölümünü yazdığını görünce kitabı alıp No tiyatrosuyla ilgili kısmı okumasa da giriş bölümünü okuyabileceği düşünülür.

Yeats gibi büyük edebiyatçılar kendilerinden sonrakileri her zaman etkilemeyi başarmış, bir anlamda onlara yol göstermiştir. Gerek üslup ile gerek kullandıkları simgelerle ve benzetmelerle gerekse etkilendikleri akım veya olaylarla kendilerinden sonra gelen nesillerde bir anlamda soru işareti bırakmışlardır. W. H. Auden “*Yeats As An Example*” başlıklı makalesinde Yeats şiirlerindeki unsurlar hakkında daha bilinçli ve daha eleştirel düşünülmesi gerektiğini ifade etmiştir (Auden, 1948). Auden, Yeats’ın başlangıçta Kelt mitolojisine daha sonra büyüye inanmasının nedeni olarak modern insanın toplumda geleneklerinden kopmuş bir şekilde yaşamasından kaynaklandığını göstermiştir (Auden, 1948). Yani bireyin geleneklerinden kopmasından doğan boşluğu mitoloji ve büyü gibi daha çok akla ve mantığa kabul ettirmesi zor oluşumlarla doldurmaya çalışmıştır. Bu arayış büyük şairlerin işidir ve onlar bunu yaparken kendileri için yapmazlar. Yeats gibi edebiyatçılar bunu hem kendi zamanın insanını hem de kendisinden sonra gelenlerin sorunu olduğu için çözmeye çalışırlar.

“1958 yılında Nijeryalı roman yazarı Chinua Achebe “Nesneler Dağılır” ifadesini romanın başlığı olarak kullandı ve bugün bile hala bu ifade dünyanın sonunun yaklaştığını anlatmak için kullanılmaktadır.” (Fakia, 2009: 47). David Holdeman yazarın Igbo kültürünün yok olmasına ağıt yakmak için bu ifadeyi kullandığını iddia etmiştir. (Holdeman, 2006) “Agent: Author Chinua Achebe dies at 82” (Italie, 2012) başlıklı haber en çok bulunan yanmetin unsurudur. Yeats’ın *İkinci Geliş* şiirinde geçen meşhur “nesneler dağılır; / merkez tutunamaz” (W.B. Yeats & Finneran, 1997: 189) dizesini romanın başlığında kullanan, Afrika edebiyatının babası kabul edilen Chinua Achebe’nin ölümü haber yapılmıştır. On üç farklı yanmetin unsurunda Achebe’nin ölümü haber konusu olmuştur. Yeats gönderen ya da aktarıcı konumunda değildir. Yeats doğrudan haber konusu yapılmamıştır. Haberde hedef kitle başta Achebe’nin okurları gibi görünse de tüm edebiyat dünyası ve kamuoyudur. Yanmetin unsurunun toplumda ve siyasette ortaya çıkan anlaşmazlıklarda bu dizinin kullanılabileceğini gösterme amacı olduğu söylenebilir. Ayrıca bu yanmetin unsurunun dizinin sloganı olarak kullanılabileceğini gösterme işlevi olduğu söylenebilir.

“Dick Polman: Now begins the spin” (Inquirer, 2010) başlığıyla 6 Kasım 2010 tarihinde Philedelphia Inquirer gazetesinde baş yazı olarak yayınlanan haberde Demokratlar ve Cumhuriyetçilerin belirli konularda ortak paydada buluşamamaları halinde ortaya çıkacak olan durumu anlatmak için Yeats’e ait İkinci Geliş adlı şiirde

geçen meşhur “ Gitgide genişleyen girdapta, / Nesneler dağılır; / Merkez tutunamaz;” (W.B. Yeats & Finneran, 1997: 189) dizesi alıntı yapılmıştır. Hedef Kitle Amerikan seçmenidir ve gönderen konumunda Philedelphia Inquirer gazetesi bulunmaktadır. Amerikan halkını birleştirmek için kullanılan bir propaganda işlevi olduğu iddia edilebilir. Gazete bu dizeleri yayınlarak Amerikan halkının seçimlerde ayrışmamaları, seçimlerin sona ereceğini ancak Amerikan vatandaşlığının, birlikte yaşama zorunluluklarının devam edeceğini hatırlatma amacıyla olabilir.

İkinci Geliş Yeats’in en önemli şiirlerinden birisidir. Bu şiirde Yeats kıyametin yaklaştığını, insanların artık birbirlerine güveninin kalmadığını, ülkede düzenin bozulduğunu, her yere kötülüğün hâkim olduğunu iddia etmektedir. İnsanlar içine düştükleri kötü durumlardan kurtulmak için hep bu şiire sığınmışlardır tıpkı Kevin Canfield gibi. 16 Haziran 2012’de Canfield tarafından yazılan makale Matthew Batt’in yazdığı “*Sugarhouse*” adlı yeni kitabını değerlendirme yazısıdır. Makale “MEMOIR: “*Sugarhouse*,” by Matthew Batt” (CANFIELD, 2012) başlığıyla yayınlanmıştır. Batt kitabında kendi içinde bulunduğu durumu ifade etmek için Yeats’in *İkinci Geliş* adlı şiirinde geçen meşhur “her şey dağılır” (W.B. Yeats & Finneran, 1997: 189) sözüne atıfta bulunmuştur. Hedef kitle Matt’in okurları, gönderen Star Tribune gazetesi vasıtasıyla Kevin Canfield’dır.

24 Mart 2012 tarihinde “FICTION: “Force of Nature,” by C.J. Box” (BARROWMAN, 2012) başlıklı makalesinde Carole E. Barrowman Joe Pickett’in yazdığı yeni romanı “Force of Nature” ı değerlendirmiştir. Kitapta çizilen şahin ve şahinci portresi Yeats’in “*İkinci Geliş*” şiirinde geçen meşhur “Gitgide genişleyen girdapta;... / artık şahinciye duyamaz... / nesneler dağılır; / merkez tutunamaz;” (W.B. Yeats & Finneran, 1997: 189) dizesinden esinlenilerek çizilmiştir. Gönderen Star Tribune gazetesi aracılığıyla Barrowman, hedef kitle ise başta Pickett olmak üzere edebiyat dünyasıdır. Chehboub Fakia *İkinci Geliş*’i modern şiirin en önemli örneği olarak kabul eder. Şiir 1919’da yazılmıştır ancak ilk olarak 1920’de *The Dial* dergisinde yayınlanmıştır ve 1921 yılında *Michael Robartes ve Dansçı (Michael Robartes and the Dancer)* şiir kitabında yer almıştır. Yeats bu şiirinde kıyamet ve ikinci geliş gibi Hristiyan simgelerini kullanarak, savaş sonrası Avrupa’daki ortamı tasvir eder (Fakia, 2009).

6 Mart 2013'te "Political partisanship mirrors public" (Page, 2013) başlığıyla yayınlanan haber Susan Page tarafından yapılmıştır. Amerikan halkının partizanlık düzeyinin ele alındığı haberde Cumhuriyetçilerin eski Senato üyesi Trent Lott, siyasilerin çok bölünmesi durumunda Yeats'in "The Second Coming şiirinde uyardığı gibi "...merkezin tutunamayacağını..." belirtmiştir (W.B. Yeats & Finneran, 1997: 189). "Bugün hiçbir kimse inandırıcılığı ve fanatik duyguları eksik olan bir siyasetçinin bu ifadeye gönderme yapmadığı bir gazete bulamaz." (Holdeman, 2006: 77). Gönderen Page, hedef kitle ise Amerikan halkıdır. Birleştirici, bütünleştirici etkisi olduğu söylenebilir.

Susan Kelly 10 Mayıs 2006 tarihinde yayınlanan makalesinde "Beauty is found in 'Stolen Child'" (Kelly, 2006) başlığını kullanmıştır. Keith Donohue yeni yazdığı kitabının ismini Yeats'in *Kayıp Çocuk (The Stolen Child)* şiirinden esinlenerek koymuştur. *Kayıp Çocuk*'ta Yeats periler tarafından kandırılarak kaçırılan bir çocuğun hikâyesini anlatır. Yazar kitabın eleştirisini yaparken Yeats'i özellikle vurgulayarak okunmasını sağlamak amacıyla olabilir. Yanmetin unsurunun Yeats'in şiirini hatırlatma işlevi olduğu söylenebilir. Gönderen USA Today gazetesi aracılığıyla Susan Kelly, hedef kitle başta Donoughe hayranları olmak üzere kamuoyudur.

Yayınevi tarafından oluşturulan yapıtçevresi yanmetinlere dikkat edilmesi gerekir çünkü eser hakkında yazarın haberi olmadan, izni olmadan, sırf reklam amaçlı, onun tasvip etmeyeceği yorumlar ya da sloganlar kullanılabilir. Bu durum günümüzde sıkça rastlanılan bir sorun haline gelmiştir. Yeats'in yaşadığı dönem koşulları göz önünde bulundurulduğunda yanmetin unsurlarının daha çok tanıtım amaçlı yanmetin unsurlar olduğu söylenebilir. New York Times gazetesinin görsel reklamlar bölümünde "Display Ad 26 -- No Title" (Times, 1959: 25) başlığıyla ilan edilen reklam 28 Temmuz 1959 yılında yayınlanmıştır. Reklamda Yeats'in MacMillan tarafından basılan *Mitolojiler (Mythologies)* kitabının tanıtımı yapılmıştır. "Yeats'in kısa öyküleri İrlanda mitolojisine ve tarihine dayanır. Hikâyelerinde ne Protestanları ne de Katolikleri ele alır. Bunun yerine teosofi, mistisizm, spiritüalizm ve Kabala üzerinde yoğunlaşır." (Kıvrak, 2011: 28). Bu kitapta da *Kelt Şafağı, Saklı Gül (The Secret Rose), Rosa Alchemica (Rosa Alchemica)* gibi hikâyeler vardır. "Gül Yeats için İrlanda'dır, tamamıyla dişiliktir, Maud Gonne'dır, güzellik ve bilgeliktir, acı çekmektir, Rozikrusyen (Gül Haçlılar) felsefesidir, Blake'in *Deneyim Şarkısıdır (Song of Experience)* ve daha fazlasıdır."

(Greening, 2005: 12). Gül ve Haç Yeats'in eserlerinde sıkça kullandığı sembollerdir. Gül onun için sevgiliyi, aşkı ve İrlanda'yı temsil etmektedir. *Saklı Gül*, *Savaşın Gülü* (*the Rose of Battle*), *Barışın Gülü* (*The Rose of Peace*), *Dünyanın Gülü* (*The Rose of the World*) şiirleri bunun en güzel örnekleridir. Yayınevine ait yanmetin unsurudur. Gönderen New York Times gazetesi aracılığıyla Macmillan yayınevi, hedef kitle ise başta Yeats okurları olmak üzere kamuoyudur. Yanmetin unsurunun Yeats okurlarını ve halkı yeni çıkan kitaptan haberdar etme, kitabın çıktığını ilan etme işlevi vardır. Ayrıca aradan geçen onca yıla rağmen halen Yeats'in eserlerinin hala yayınevleri tarafından basıldığını göstermektedir. Yayınevinin bir kitabı tekrar tekrar basması demek okurların halen o kitabı talep ettikleri anlamına gelir. Yayınevinin amacı kitabın çıktığını duyurmak ve reklam yapmak ta olabilir.

Robert Cremins "Doyle gets back to his storytelling roots" (Cremins, 2011) başlığıyla 6 Mayıs 2011'de yayınladığı makalesinde Roddy Doyle'un yeni çıkan kitabını tanıtmak için Yeats'in *Sirk Hayvanlarının Kaçışı* (*The Circus Animals' Desertion*) adlı şiirinden "Kalbin o köhne eskici dükkânında / Serilip yatmam gerek merdivenin dibine." (William Butler Yeats, 2014: 95) beyitini alıntı yapmıştır. Gönderen Star Tribune gazetesi aracılığıyla Cremins, hedef kitle ise Doyle okurları başta olmak üzere kamuoyudur.

13 Temmuz 2012'de Dallas Morning News gazetesinde, Bob Hoover tarafından "'A Ship Without a Sail: The Life of Lorenz Hart,' by Gary Marmorstein stays on the lighthearted side" (Hoover, 2012) başlıklı bir makale yayınlanmıştır. Makalede Hoover müzisyen Lorenz Hart'ın hayatını anlatan "*A Ship Without a Sail The Life of Lorenz Hart*" adlı kitabın tanıtımını yapmıştır. Kitap Gary Marmorstein tarafından yazılmıştır. Marmorstein, Amerikalı besteci ve söz yazarı Lorenz Milton Hart'ın bazı şarkıları yazarken Yeats'ten ilham aldığını iddia etmektedir. Gönderen Dallas Morning News gazetesi aracılığıyla Bob Hoover, hedef kitle öncelikli olarak Hart hayranları sonra ise kamuoyudur. Yanmetin unsurun kitabın tanıtım işlevini görmektedir. Yazar besteci ve söz yazarlarının da Yeats'ten etkilendiklerini göstermek amacındadır.

"James Joyce'by Gordon Bowker based on many new sources" (Redman, 2012) başlığıyla yayınlanan makale Tim Redman tarafından kaleme alınmış olup 15 Temmuz 2012'de yayınlanmıştır. Makalede Redman, Bowker tarafından yazılmış İrlandalı yazar

Joyce'un hayatını anlatan kitabı değerlendirmiştir. Kitabın yazarı Bowker bir edebiyat profesörüdür. Yeats ve Joyce gibi İrlandalı edebiyatçılar üzerine ders verdiği için Yeats ismi bu makalede yer almıştır. Amaç kitap eleştirisi yapan profesörün Yeats ve Joyce konusunda uzman olduğunu göstermektir. Gönderen Dallas Morning News gazetesi vasıtasıyla Redman, hedef kitle ise başta Bowker hayranları olmak üzere, tüm okurlarıdır denilebilir. Yanmetin unsurun kitap tanıtım, reklam işlevi olduğu söylenebilir.

Köşe yazarı Lynn O'Rourke Hayes "Family travel five: Ireland" (Hayes, 2012) başlıklı köşe yazısında İrlanda'da gezilecek beş yerden bahsetmiştir. Trinity College İrlanda'da gezilmesi gereken yerler arasındadır ve Trinity College denilince akla gelen isimlerden bir tanesi Yeats'tir. Yazı 9 Mart 2012 tarihinde yayınlanmıştır. Gönderen Hayes, hedef kitle ise seyahat etmek isteyen herkeştir. Yazar İrlanda seyahatinden edindiği izlenimleri aktararak insanları buralara gitmesi konusunda uyarma amacındadır. Gönderen Dallas Morning News gazetesi vasıtasıyla Lynn O'Rourke Hayes, hedef kitle ise gezi severlerdir şeklinde söylenebilir. İrlanda'yı tanıtmak, insanların ilgisini Trinity Koleji'ne çekmek işlevi olduğu söylenebilir.

"European libraries aren't just for scholars" (Fabrikant, 2011) başlığıyla yayınlanan bir diğer seyahat yazısında ise Geraldine Fabrikant, önemli şehirlerde bulunan kütüphaneleri tanıtmıştır. Dublin'de bulunan Trinity College kütüphanesinde önemli Yeats eserleri bulunduğu için görülmesi gereken kütüphanelerden biridir. Makale 16 Eylül 2011 yılında yayınlanmıştır. Gönderen Dallas Morning News gazetesi vasıtasıyla Fabrikant, alıcı ise başta gezi severler olmak üzere tüm okurlardır. Yazara ait olmayan bir yanmetin unsurudur. Yazarın amacı Dublin'i gitmek isteyen insanlara önceden bilgi vererek onları yönlendirme amacı olduğu düşünülebilir. Yanmetin unsurunun önceden bilgi verme, haber verme gibi işlevleri olabilir.

Sanat eleştirmeni Scott Cantrell'in katılmış olduğu "Silence and Time" adlı sergiyle ilgili izlenimlerini Dallas Morning News gazetesinde yazdığı makale ile okurlarıyla paylaşmıştır. Makale 6 Haziran 2011 tarihinde, "Art review: DMA's 'Silence and Time' explores passings, transformations" (Cantrell, 2011) başlığıyla yayınlanmıştır. Cantrell sessizlik ve zaman temasını anlatmak için Yeats'in *Bizansa Yolculuk (Sailing to Byzantium)* şiirine atıfta bulunmuştur. Yeats'e göre:

“Orası yaşlıların memleketi değildir. / Orada birbirinin kollarında gençler, ağaçlardaki kuşlar, şarkılarına dalmış olan o ölümlü nesiller ve onlarla beraber Somon sürüleri ve uskumru dolu denizler, balık, et ve av kuşları, bütün yaz boyunca doğup ölen her şeyin methiyesini yaparlar. / Bu şehvî musikiye kapılan herkes aklın yaşlanmayan anıtlarını ihmal eder. / Bir ihtiyarın ne değeri olabilir! / Bastona yaslanmış, üstü başı yırtık bir bunak! / Meğerki ruh el çırpıp şarkı söylesin ve ölümlü elbisesinin her yırtık parçası için sesini yükseltsin. / Bir şarkı mektebi yok, fakat onun kendi büyüklüğünü gösteren anıtları incelemek var. / İşte bunun için denizleri aşip kutsal Bizans geldim. “ “Bir duvarın altın mozaikleri içinde imiş gibi Allah'ın kutsal ateşinde duran Ey yüce bilgiler! / Kutsal ateşten çıkıp bir daireyi dönün ve gelin ruhuma şarkı hocası olun. / Kalbimi tüketin: O arzu ateşiyle yanıyor ve ne olduğunu bilmediği, ölmek üzere olan bir hayvana takılmıştır. Onu yok edin ve sanatta bana ebedî bir varlık verin. (Humphreys, 1943: 67-68).

Yeats zaman temasını şiirlerinde çokça kullanmıştır. Ahmet E. Uysal’a göre:

İnsanın tekrar tekrar doğduğuna inanan Yeats, sanatı ebediyete ulaşmak için bir vasıta saymaktadır. *Bizans’a Yolculuk* şiiri bu ana fikir üzerine kurulmuş gibi görünmektedir. Hakiki sanat içinde eriyen kimse zamandan ve devri değişmeden kurtulur, ebediyete ulaşır. Bu görüşe göre ebediyete ulaşan kimse her şeyi görür ve bilir; çünkü zaman ortadan kalkmaktadır (E. Uysal, 1964b: 76).

Yanmetin unsurunda gönderen Cantrell, hedef kitle ise sanatseverlerdir. Yazarın Yeats’in şiirinden alıntı yapmasındaki amaç serginin temasını daha iyi açıklayabilmektir denilebilir. Yazara ait olmayan yanmetin unsurunun sergiye davet işlevi olduğu söylenebilir.

Lade Obemehinti, Trinity College’da bir öğrencidir. Öğrencinin Dallas Morning News gazetesine yazdığı mektup başyazı olarak “Lade Obamehinti of Euless: Heroes in caps and gowns” (Obemehinti, 2010) başlığı ile 16 Mayıs 2010’da yayınlanmıştır. Makalede öğrenci eğitimle ilgili düşüncesini bazıları tarafından Yeats tarafından söylendiği kabul edilen ancak ona ait olup olmadığı konusunda tartışmaların devam ettiği “*Eğitim, ateşi yakmaktır, kovaya su doldurmak değildir*” sözünü kullanmıştır. Yapılan araştırmalarda bu sözün Plutarch’a ait olduğuna dair görüşler de bulunmaktadır. Yeats’e göre “Demokrasinin ihtiyacı olan şey yalnızca mükemmel okul müdürleri değildir, aynı zamanda mükemmel bir eğitim dizgesidir, sadece büyük sanatçılar değildir, aynı zamanda büyük bir sanat dizgesidir. Genel prensiplere inanmamalıyız ve kendimize göre bir manevi temelimiz olmalı.” (Moses, 1924: 388). Bu yanmetin unsurunda gönderen Dallas Morning News gazetesi vasıtasıyla Obemehinti, hedef kitle ise eğitim camiası olarak kabul edilebilir. Yazar Yeats’in sözlerini kullanarak var olan

eğitim dizgesini eleştirme amacıyla olabilir. Eleştiri, uyarı işlevi olan bir yanmetin unsurudur.

“Adolphus Hotel, ‘grand old lady’ of downtown Dallas, turns 100” (Kaul, 2012) başlıklı makale Greta Kaul tarafından yazılmış ve 5 Ekim 2012’de yayınlanmıştır. Bir zamanlar Yeats’in de kaldığı otel Adolphus oteli yüzüncü yılını kutlamaktadır. Yeats’in de içinde olduğu pek çok ünlü bu otelde konaklamıştır. Yazarın amacı otelde kalan ünlülerin isimlerini de vererek müşteri çekmek olabilir. Yanmetin unsurunun reklam işlevi vardır. Gönderen Dallas Morning News gazetesi aracılığıyla Kaul, hedef kitle ise kamuoyudur.

““The Sadness of the Samurai’ by Victor Del Arbol is above and beyond a thriller” (Cheuse, 2012) başlıklı makale 20 Temmuz 2012’de yayınlanmıştır. Yazarı Alan Cheuse’dir. Victor Del Arbol tarafından yazılan “the Sadness of The Samurai” kitabının değerlendirmesi yapılmıştır. Tanıtım için yazar Yeats’in *Sirk Hayvanlarının Kaçışı* adlı şirinden “ Kalbin o köhne eskici dükkânında...” (William Butler Yeats, 2014: 95) dizesini alıntı yapmıştır. Gönderen Dallas Morning News gazetesi aracılığıyla Cheuse, hedef kitle ise Arbol’un okurlarıdır. Yazar kitabı tanıtmak amaçındadır. Yazara ait olmayan bu yanmetin unsurunun tanıtım ve reklam işlevi olabilir.

Michael Granberry’nin 21 Haziran 2011’de “Kerrville New Folk winner Grace Pettis ready to grace Uncle Calvin’s” (Granberry, 2011) başlıklı bir makalesi yayınlanmıştır. Granberry şarkıcı ve söz yazar Pierce Pettis’in kendisi gibi şarkıcı olan kızını bir kulüpte dinlemeye gitmiştir. Pierce Pettis’ten bahsederken eşinin Yeats üzerine çalışan bir akademisyen olduğundan bahsetmiştir. Yazar Pettis’in eşinin Yeats hakkında çalışmalar yaptığını belirterek ona daha fazla dikkat çekmek amacıyla olabilir. Gönderen Dallas Morning News gazetesi aracılığıyla Granberry, hedef kitle ise Grace Pettis’in hayranları ve müzikseverlerdir. Yeats’e ait olmayan yanmetin unsurunun Yeats adını kullanarak sanatçıyı daha çok önplana çıkarma işlevi olduğu iddia edilebilir.

Michael Granberry’nin “Robert F. Kennedy Jr. creates a story with ‘legs’ by offering pro-conspiracy views on his uncle’s 1963 assassination in Dealey Plaza” (Granberry, 2013) başlıklı bir diğer makalesi 14 Ocak 2013’te yayınlanmıştır. Granberry Robert F. Kennedy ile Amerika’nın eski başkanı John Ford Kennedy’nin ölümü üzerine konuşurken Robert abisinin, Keats ve Yeats gibi şairlerin şiirlerini

okuduğunu söylemiştir. J. F. Kennedy tüm dünyanın tanıdığı Amerikan başkanlarından birisidir. Yazar onun Yeats okuduğunu belirterek edebiyattan uzak birisi olmadığını göstermek amacı vardır. Yeats'e ait olmayan bu yanmetin unsurunda gönderen Dallas Morning News gazetesi aracılığıyla Graberry, hedef kitle ise başta gazete okurları olmak üzere tüm dünya kamuoyu olduğu söylenebilir. Ayrıca yanmetin unsurunun Kennedy'i anma, hatırlatma işlevi olduğu da söylenebilir.

“Chicagoland book club: South Loop book babes” (Tribune, 2010) başlıklı makale 2 Nisan 2010'da yayınlanmıştır. Chicagoland kitap kulübünün özellikleri anlatılırken burada eserleri okunan şairler arasında Yeats'in de olduğu belirtilmiştir. Bu şekilde Yeats'in adının kullanılarak kitap kulübünün adının duyulmasını sağlamak amacıyla olduğu iddia edilebilir. Reklam ve tanıtım işlevi vardır. Yazara ait olmayan yanmetin unsurunda Gönderen Chicago Tribune gazetesi, hedef kitle ise edebiyatseverlerdir.

Yeats'in *Dünya Yaratılmadan Önce (Before The World Was Made)* şiirini sergisine ad olarak veren Adam Lerner, Kyle MacMillian tarafından yazılan ve 29 Nisan 2010'da yayınlanan “Adam Lerner, MCA's new director, brings vision to life in new exhibit” (Macmillian, 2010) başlıklı makaleye konu olmuştur. Yeats dışında bir kişi tarafından oluşturulduğu için yazara ait olmayan yanmetin unsurudur. Yazar sergiye bu ismin verildiğini belirterek daha fazla dikkat çekmek amacıyla olabilir. Yanmetin unsurunun insanları sergiye davet etme, onları meraklandırma işlevi olduğu iddia edilebilir. Gönderen Denver Post gazetesi vasıtasıyla MacMillian hedef kitle ise onun hayranları başta olmak üzere tüm sanatseverlerdir.

John Broening, Denver Post gazetesinde kitap eleştirmeni olarak yazılar yazmaktadır. Yazmış olduğu dört makalede Yeats'ten söz etmiştir. “Book review: "Essays in Biography" by Joseph Epstein telling about subjects and author” (Broening, 2012) başlıklı makalesi 4 Ekim 2012'de yayınlanmıştır. Joseph Epstein'in yazmış olduğu *Essays in Biography* kitabının tanıtıldığı yazıda Epstein, kitabını özetlemek için Yeats'e ait *Seçim* şiirinde geçen “İnsan zekâsı zorlanır seçmesi için / Mükemmel bir hayatı ya da mükemmel bir eseri” (W.B. Yeats & Finneran, 1997: 251) dizesini kullanmıştır. Gönderen Denver Post gazetesi aracılığıyla Broening, hedef kitle ise Epstein okurlarıdır. Yazar “Book review: Exploring the benefits of the absence of

sound” (Broening, 2010a) başlıklı bir diğer makalesinde James Prochnik tarafından yazılan "In Pursuit of Silence" adlı kitabı değerlendirmiştir. Broening kitap tanıtımına geçmeden önce kendisinin sessizlik ile ilgili tecrübesini anlatmak için Yeats'in *Uzun Bacaklı Sinek (Long-legged Fly)* şiirinden “Akarsuyun üzerindeki uzun bacaklı sinek gibi / Zihni sessizlik üzerinde hayatını sürdürmekteydi.” (W.B. Yeats & Finneran, 1997: 347) dizesini alıntı yapmıştır. Yeats bu şiirinde sonsuzluğun sessiz ve sakin olduğunu anlatmaya çalışmıştır. Gönderen Denver Post gazetesi vasıtasıyla Broening, hedef kitle ise Prochnik okurlarıdır. Makale 30 Temmuz 2010 tarihinde yayınlanmıştır.

Broening'in “Updike's elegy” (Broening, 2009) başlıklı makalesi 14 Haziran 2009'da yayınlanmıştır. Yazar bu yazısında John Updike'in *My Father's Tears* adlı eserini incelemiştir. Gelecekte eleştirmenlerin Updike'ı Yeats gibi büyücülükle ilgilenmiş olduğunu iddia edeceklerini belirtmiştir çünkü Yeats tiyatroya büyüü getiren edebiyatçılar arasında gösterilmektedir (Humphreys, 1945). Gönderen Denver Post gazetesi aracılığıyla Broening, hedef kitle ise başta Updike okurları olmak üzere edebiyat dünyasıdır. Diğer bir makalesinde ise yazar Cynthia Ozick'in yazdığı son roman *Foreign Bodies*'i ele almıştır. Yazı “Cynicism of "Bodies" is best left buried” (Broening, 2010b) başlığıyla 31 Ekim 2010'da yayınlanmıştır. Broening, Theodor Adorno tarafından yapılan yaşlı yazarların olgunluk dönemi eserlerinin genç yazarlarınkinden farklı olduğu tespitinden yola çıkarak Ozick'in de Yeats gibi yaşlı olmasına rağmen eserler yazmaya devam ettiğini ifade etmiştir. Yeats'in ilk yıllarındaki eserleri İrlanda miti, efsanesi, folklör ve köy hikâyeleri üzerine kuruludur. İrlanda her zaman Yeats'in şiirlerinin kaynağı olmuştur. “Modern karmaşık şiiri yaratmak için İrlanda folklörünü ve mitini keşfetmiştir. O her zaman özel hayatı, şiir sanatı ve büyücülük ile ilgili ilgi alanlarını sosyal ve politik ilgileriyle şiirlerine aktarmaya çalışmıştır.” (Fakia, 2009: 34). Yeats Büyük Britanya'ya karşı İrlanda'nın bağımsızlığının kazanılmasının silahlı güçlerle savaşıarak, kavga ederek mümkün olmayacağını anlamıştır. İlk başlarda tanıştığı ve âşık olduğu Maud Gonne ile birlikte pek çok eyleme katılmış olsa da bağımsızlığa giden yolun en başta İrlanda ruhunu harekete geçirmekten, topluma İrlandalılık kimliğini tekrar kazandırmaktan geçtiğini düşünerek harekete geçmiş ve bunun da ulusal edebiyat, sanat ve folklör ile kültürel mirasa sahip çıkarak başarılabileceğine inanmıştır. Eserlerinde bu duyguları sık sık harekete geçiren temaları seçmiştir. “Yeats kendisi dâhil yazarların ancak İrlanda folklörüne

dönerek hemşerilerine İrlandalı olma hissinin verilebileceğini ve sahip oldukları mirasla gurur duymalarını sağlamanın mümkün olduğunu hissetmiştir.” (Krajewski, 2002: 93). *Kule* koleksiyonu ile birlikte ülkedeki siyasi çekişmelere, ayaklanmalara, bağımsızlık mücadelesine yer vermiştir. Olgunluk döneminde ise mistisizm, büyücülük, ruhlarla iletişim, ruhun ölümsüzlüğü, farklı âlemlerdeki hayatlar, insanın içindeki iyilik ve kötülük mücadelesi ve ölüm gibi temaları işlemiştir. Çocukluk yıllarında İrlanda’nın tahrip edilmemiş doğasından, insanların doğallığından ve sade yaşam tarzından, gelenek ve göreneklere olan düşkünlüğünden dolayı şiirlerinde folklör ve mit ile efsanevi kahramanlar eserlerinde yer almıştır. Maud Gonne’a âşık olmasıyla birlikte var olan milliyetçilik duygularının dışı vurumu ile bağımsızlık yolunda etkin rol almıştır. Güç ve kuvvet kullanarak mücadelenin mümkün olmayacağını anladıktan sonra tamamen kültür milliyetçiliği ve aidiyet duygusunu hareket geçirmek için eserlerinde milli duygu ve düşüncelere, kimlik sorununa değinmiştir. Yeats’in farklı âlemlerin varlığına inanarak ruh ve beden bütünlüğüne önem vermesi, mistisizm ve büyücülükle ilgilenmesi ve eşi Lady Gregory’nin diğer âlemden haber aldığını iddia etmesi eserlerine konu olmuş ve onu gerçek sanat arayışı içerisine sokmuştur. Gönderen Denver Post gazetesi aracılığıyla Broening, hedef kitle ise onun okurları başta olmak üzere edebiyat dünyasıdır. Bahsedilen makaleler yazara ait olmayan yanmetin unsuruna örnektir. Broening’in tanıtımını yaptığı kitapların ortak noktası Yeats’tir. Yazarın farklı örnekler vererek Yeats’in sadece belirli yazarlara ilham evren, sadece sınırlı sayıda edebiyatçılar tarafından eserleri kullanılan ve okunan bir yazar olmadığını gösterme amacında olabilir. Yanmetin unsurlarının Yeats ile ilgili ilişkilerinin verilmesi kitapların satışını artırmak işlevi olduğu iddiasını ortaya çıkarabilir.

Dünyada görülmesi gereken 5 edebiyat şehrinin tanıtıldığı “Top 5 literary destinations in the World” (Post, 2008) başlıklı gezi yazı 14 Aralık 2008’de Denver Post gazetesinde yayınlanmıştır. Bu beş şehir arasında Yeats’in başkenti olarak Dublin de yerini almıştır. Yazar Yeats’in adını kullanarak Dublin’e dikkat çekmeyi amaçlamıştır denilebilir. Ayrıca James Joyce, Oscar Wilde gibi birçok İrlandalı yazar olmasına rağmen Yeats’in isminin tanıtımlarda kullanılması onun diğerlerinden bir adım daha ileride olduğu düşüncesini doğrular. Yeats’in *Kule* şiirinin okunması gereken en önemli eserlerden birisi olarak tanıtıldığı yazı 24 Haziran 2007’de “Foreword” (Post, 2007) başlığıyla yayınlanmıştır. Bu yazara ait olmayan yanmetin

unsurlarında tanıtım ve tavsiye işlevi vardır ve gönderen Denver Post gazetesi, hedef kitle ise hem seyahat severler hem de tüm okurlardır.

Denver Post gazetesindeki bir diğer eleştirmen Lisa Kennedy'dir. Yazarın üç makalesi Yeats ile ilgilidir. Kennedy, 28 Aralık 2007'de, "Suggestion/reference '07's deftly written films a stark contrast to scribeless times" (Kennedy, 2007) başlığıyla yayınlanan birinci makalesinde Coen kardeşlere ait "No Country for Old Men" filmini değerlendirmiş ve filmin adını Yeats'in Bizans'a Yolculuk şiirinin "Yaşlılara göre değil bu ülke" (William Butler Yeats, 2014: 49) mısrasından aldığını vurgulamıştır. Film Türkçeye İhtiyarlara Yer Yok şeklinde çevrilmiştir. David Younga göre:

Bizans'a Yolculuk şiiri Yeats'in mücadele ettiği çeşitli yakınmaları yansıtmakta ve bütün kitabı kaplayan temaları ve düşünce ve deneyim ritimlerini tanıtmaktadır. Okur çok geçmeden bu şiirin sanatçı ve sanat eseri arasındaki bir ilişki olduğunu düşünmelidir. Sanat eseri mükemmeldir ve değişmez ancak sanatçı zamanla yeteneğini kaybeder ve ölür (Young, 1987: 14-15).

Yanmetin unsurunda Gönderen Denver Post gazetesi aracılığıyla Kennedy hedef kitle ise sinemaseverlerdir. İkinci makale 2 Mayıs 2012'de "Theater review: "The Joy Luck Club" christens Vintage Theatre's Aurora home" (Kennedy, 2012b) başlığı ile yayınlanmıştır. Bu makalesinde eleştirmen, yakında gösterime girecek olan tiyatro oyunlarını değerlendirmiştir. Bu oyunlar arasında John Logan'ın yazdığı "Red" oyununun da tanıtımını yapmış, oyunda Yeats'e yapılan göndermelere sıkça rastlanıldığından bahsetmiştir. Burada sadece özel bir oyundan bahsetmemiş ve gösterime girecek olan tüm oyunların tanıtımını yapmıştır. Gönderen Denver Post gazetesi aracılığıyla Kennedy, hedef kitle ise tiyatro severlerdir. Üçüncü makale 27 Aralık 2012'de "Denver Post theater critic Lisa Kennedy picks 9 highlights from Colorado's 2012 theater scene" (Kennedy, 2012a) başlığı ile yayınlanmıştır. Eleştirmen, Colorado tiyatrosunda oynanan oyunlardan dokuz sahneyi değerlendirmiştir. 9 Circles filmi tiyatroya uyarlanmış ve film yönetmeni Mike Nichols dikkat çekmek için Yeats'in *Okul Çocukları Arasında* şiirinin "Nasıl ayırt edeceğiz dansı dans eden kişiden" (William Butler Yeats, 2014: 67) dizesini kullanmıştır Dokuz farklı sahne ile ilgili değerlendirmelerin bulunduğu makalede Yeats'ten söz edilen yer birinci bölümdür. Gönderen Denver Post gazetesi aracılığıyla Kennedy, hedef kitle ise tiyatro severlerdir.

Bu makaleler Yeats'in dışında bir kişi tarafından oluşturulduğu için yazara ait olmayan yanmetin unsurlarıdır.

Denver Post gazetesinde Woody Paige'e ait "Irishman puts stamp on Open" (Paige, 2008) ve "Tiger tracks are pointing to major feat" başlıklı iki makale bulunmuştur. Birinci makale de Paige, posta pullarının üzerine resimleri basılan edebiyatçılar arasında Yeats'in de bulunduğunu belirtmiştir. Bu makale 2 Şubat 2008'de yayınlanmıştır. Gönderen Denver Post gazetesi aracılığıyla Paige, hedef kitle ise başta pul meraklıları olmak üzere okurlarıdır. Yeats'in sosyal hayata etkisini gösterme işlevi olduğu söylenebilir. Yazar pul koleksiyoncularının ve Yeats hayranlarının dikkatini çekmeyi amaçlamış olabilir. İkinci makalede Paige, meşhur golf oyuncusu Tiger Woods'un İrlanda'da katılacağı turnuvadan bahsetmektedir. Yazar İrlanda kırlarında Liffey ırmağının tıpkı Yeats'in soneleri gibi süzülerek aktığını ifade etmiştir. Böylece İrlanda denilince akla gelen ilk şairin Yeats olduğunu iddia etmiştir denilebilir. Gönderen Denver Post gazetesi aracılığıyla Paige, hedef kitle ise başta golf severler olmak üzere gazete okurlarıdır. Yazar golf turnuvasına dikkat çekmek amacıyla Yeats'in ismini kullanmış olabilir. Bu yanmetin unsurunun turnuvayı tanıtmaya işlevi olduğu iddia edilebilir. Bu makaleler yazara ait olmayan yanmetin unsurlarına örnek olarak gösterilebilir.

Newark Star-Ledger gazetesinde en fazla makalesi bulunan kişi televizyon eleştirmeni Alan Sepinwall'dur. 21 Mayıs 2007'de "Sopranos Rewind: The Second Coming" (Sepinwall, 2007c) başlığıyla yayınlanan yazısında *The Sopranos* dizisinin yedinci sezon yedinci bölümünde karakterlerden birinin Yeats'in *İkinci Geliş* adlı şiirde geçen meşhur "...nesneler dağılır..." (W.B. Yeats & Finneran, 1997: 189) bölümünün okuduğunu bu yüzden bu bölüme bu şiirin adının verildiğini ifade etmiştir. Sepinwall "The Sopranos" Top 10 hits" (Sepinwall, 2007b) başlıklı ikinci makalesinde "The Sopranos" dizisinde en etkileyici on sahneyi değerlendirmiştir. Bu sahneler arasında bir karakterin durumunu açıklamak için Yeats'e ait *İkinci Geliş* şiirinden yaptığı "...nesneler dağılır..." (W.B. Yeats & Finneran, 1997: 189) sözünün kullanıldığı yedinci sezon yedinci bölümü göstermiştir. Yazarın bu yazısı 6 Haziran 2007'de yayınlanmıştır. Bu bölümü bir önceki yazısında özel olarak değerlendirmiştir. Sepinwall 28 Aralık 2007'de "Best of 2007: Top 10 (or 11) shows" (Sepinwall, 2007a) başlığıyla yayınlanan makalesinde ise 2007 yılında en beğendiği on diziyi ilan etmiştir.

Bu diziler arasında “*The Sopranos*” dizisi de vardır ve yine Yeats’in sözünün kullanıldığı bölümü anlatmıştır. Sepinwall’un son yazısı “Sepinwall on TV: ‘Heroes’ season three review” (Sepinwall, 2008) başlığıyla 22 Eylül 2008’de yayınlanmıştır. Bu yazısında Sepinwall “*Heroes*” dizisinin üçüncü sezonuna Yeats’in *İkinci Geliş* şiirinin adının verildiğini belirtmiştir. Makalelerde gönderen Newark Star-Ledger gazetesi vasıtasıyla Sepinwall, hedef kitle ise dizinin izleyicileridir. Sepinwall’un makaleleri yazara ait olmayan yanmetin unsuruna örnektir. Yanmetin unsurlarında yazarın amacının Yeats’in adını kullanarak bu dizilerin izleyici sayısını artırmak ve reytingleri yükseltmek olduğunu iddia edenler olabilir. Bunun yanı sıra yanmetin unsurunun şiirle ilgisi olmayanların bile bu diziler aracılığıyla Yeats eserlerini okumaya teşvik etme ve yönlendirme işlevi olabilir.

Newark Star-Ledger gazetesi Independent Press’i kaynak göstererek üç haber yapmıştır. Bu haberler, 12 Ocak 2013’te yayınlanan “Harmonium Choral Society of Morristown invites high school students to enter contest” (Star-Ledger, 2013c), 22 Şubat 2013’te yayınlanan “Harmonium Choral Society of Morristown extends deadline for choral composition contest” (Star-Ledger, 2013b) ve 3 Şubat 2013’te yayınlanan “Chatham High School freshmen participate in poetry competition” (Star-Ledger, 2013a) başlıklı haberlerdir. İlk iki haberde Harmonium Choral Society adlı sivil toplum kuruluşu tarafından düzenlenen yarışmaların haberi yapılmıştır. Birinci haberde öğrenciler için düzenlenen kompozisyon yarışması vardır. Yarışmada öğrencilere Percy Bysshe Shelley ve Yeats gibi edebiyatçılara ait metinler verilerek belirli bir süre içerisinde kompozisyon yazmaları istenmektedir. İkinci haberde aynı yarışma için son başvuru tarihi ilan edilmiştir. Üçüncü haberde ise Chatham High School tarafından yapılan şiir okuma yarışması ile ilgili bilgiler yer almaktadır. Öğrencilerden birisi Yeats’in *Innisfree Göl Adacığı* (*The Lake Isle of Innisfree*) şiirini okumuştur. Bu şiir Yeats’in doğaya, doğal yaşama, memleketi Sligo’ya olan özelmmini, sevgisini ve hasretini anlatmaktadır. İlk iki haberde gönderen Newark Star-Ledger gazetesi, hedef kitle ise başta eğitim camiası olmak üzere tüm kamuoyudur. Üçüncü makalede ise gönderen Newark Star-Ledger gazetesi, hedef kitle ise öncelikle eğitim camiası olmak üzere tüm kamuoyudur. Haberler yazara ait olmayan yanmetin unsurlarıdır.

Donald Rosenberg “Maureen Fleming dances with elusive grace” (Rosenberg, 2009) başlıklı değerlendirme yazısında koreograf ve dansçı Maureen Fleming’in kendi

dans gösterisinin temasının Yeats'ten esinlenerek hazırlandığını belirtmiştir. Makale 27 Şubat 2009'da yayınlanmıştır. Fleming'in gösterisi gazetenin sanat ekibi tarafından hazırlanan "CLEVELAND ENTERTAINMENT" (Dealer, 2009) başlıklı metin ile de değerlendirilmiş ve bu metin 2 Mart 2009'da yayınlanmıştır. Her iki yanmetin unsurunda da gönderen Cleveland Plain Dealer gazetesi, hedef kitle ise Fleming hayranlarıdır. Yazara ait olmayan yanmetin unsurlarıdır. Amaç dans gösterisiyle Yeats'in ilişkisini anlatarak bu dans gösterisinin izlenmeye değer olduğunu göstermek olabilir. Tanıtım ve davet işlevi olduğu da söylenemez çünkü gösteri yapıldıktan sonra oluşturulmuş yanmetin unsurlarıdır ancak bir sonraki gösteriyi insanların kaçırmaması gerektiğini belirten bir uyarı işlevi görebilir.

"Romney, Obama observe 9/11 truce, pull ads, mute partisan attacks" (Dealer, 2012) başlıklı haber Amerikan haber ajansı Associated Press'ten alınmıştır. Haberde 11 Eylül saldırısında ölenleri anmak için düzenlenen programla ilgilidir. Amerikan başkan yardımcısı Joe Biden burada yaptığı konuşmada Yeats'in *Kayıp Çocuk* şiirinde geçen "Senin anlayabileceğinden daha fazla gözyaşı ile dolu olan dünya" (W.B. Yeats & Finneran, 1997: 16) ifadesini "Her yıl ağlamaktan daha çok şarkı söyleyebilmeniz" için dua ediyorum şeklinde uyarlamıştır. Haber 11 Eylül 2012'de yayınlanmıştır. Gönderen Cleveland Plain Dealer gazetesi, hedef kitle ise Amerikan halkıdır. Yeats' ten doğrudan bahsedilmemiştir ve Yeats'in dışında bir kişi tarafından oluşturulduğu için yazara ait olmayan bir yanmetin unsurudur. Amerikan halkının bilinçaltına 11 Eylül'ün tekrar yaşanmaması için devletin bütün gayreti gösterdiği mesajını vermek amacı olduğu iddia edilebilir. Aynı zamanda ülkenin böyle durumlarda birlik içinde olmaları gerektiğini anlatma işlevi olduğu da söylenebilir.

Shawn Levy Portland tarafından yazılan değerlendirme yazısı "Woody Allen, Clint Eastwood defy Hollywood's youth bias" (Portland, 2011) 3 Temmuz 2011'de yayınlanmıştır. Portland Yeats'in *Bizans'a Yolculuk* şiirinin ilk mısraında geçen "Yaşlılara göre değil bu ülke" (William Butler Yeats, 2014: 49) ifadesinin aslında tam da Hollywood yönetmenleri için söylenmiş bir söz olduğunu ifade etmiştir. Yazarların yaşlansa bile eser yazmaya devam ettiğini, sporcuların emekli olsalar da yorumcu olarak çalıştıklarını ancak film çekmek için enerji ve güç gerektiren yönetmenliği meslek olarak seçenlerin böyle bir şanslarının olmadığını belirtmiştir. Gönderen Cleveland Plain Dealer gazetesi aracılığıyla Portland, hedef kitle ise başta Woody Allen, Clint

Eastwood olmak üzere Hollywood'un yaşı yönetmenleridir. Yeats'in dışında bir kişi tarafından oluşturulduğu için yazara ait olmayan yanmetin unsurudur. Yaşı yönetmenlere tavsiye ve uyarı işlevi vardır. Yazarın, Yeats şiirinden alıntı yaparak yaşı yönetmenlerin artık çalışmamaları gerektiğini ifade etme amacında olduğu söylenebilir.

“Your St. Patrick's Day Party Guide: Celebrate the green all day long at Cleveland-area pubs” (Petkovic, 2010) başlıklı makale John Petkovic tarafından yazılmış ve 17 Mart 2010'da yayınlanmıştır. İrlandalılar için kutsal sayılan 17 Mart tüm İrlandalılar tarafından çeşitli etkinliklerle kutlanmaktadır. Bu yazıda o gün insanların eğlenmek için yakabilecekleri alternatifler hakkında bilgi verilmiştir. Birahanelerden birinde Yeats şiirlerinin okunduğu bilgisi paylaşılmıştır. Gönderen Cleveland Plain Dealer gazetesi aracılığıyla Petkovic, hedef kitle ise Cleveland'da yaşayan İrlandalılar ve bugünü kutlamak isteyen diğer vatandaşlardır. Bu konuda yazılmış “As the old song goes: St. Patrick was a gentleman: Terence Sheridan” (Sheridan, 2013) başlıklı bir makale de Terence Sheridan tarafından kaleme alınmış ve 16 Mart 2013'te yayınlanmıştır. Sheridan makalesinde Sırbistan'ın başkenti Belgrad'ın yeşil görüntüsünde dolayı bugünü kutlamak için çok ideal bir yer ve İrlanda'nın Wilde, Yeats gibi edebiyatçılara sahip şanslı bir ülke olduğunu ifade etmiştir. Gönderen Cleveland Plain Dealer gazetesi aracılığıyla Sheridan, hedef kitle ise başta İrlandalılar olmak üzere bugünü kutlamak isteyen vatandaşlardır. Michael Heaton tarafından “St. Patrick's Day quiz: How much fun did you have? ” (Heaton, 2013) başlıklı bir anket 18 Mart 2013'te yayınlanmıştır. Bu anket de İrlandalıların bugünde neler yaptıkları ve ne okudukları sorulmuştur. İncil, Joyce gibi seçenekler arasına Yeats'ten şiirler seçeneği de koyulmuştur. Heaton 16 Mart 2012'de yayınlanan “How Irish notables in Cleveland spend St. Patrick's Day” (Heaton, 2012) başlıklı bir diğer makalesinde ise ünlü bir kişinin St. Patrick gününü nasıl kutladığını merak etmiş ve farklı kesimlerden insanlardan örnekler vermiştir. John Carroll Üniversitesi Fen- Edebiyat Fakültesi Dekanı Jeanne Colleran, St. Patrick gününün olduğu hafta okulda Yeats eserlerini okuttuğunu belirtmiştir. Bu iki makalede de gönderen Cleveland Plain Dealer gazetesi aracılığıyla Heaton, hedef kitle ise başta İrlandalılar olmak üzere tüm vatandaşlardır. St. Patrick günü anısına makale yazan bir diğer yazar da Laura DeMarco'dur. “Irish writings from James Joyce to Tana French to get you in the St. Patrick's Day mood” (DeMarco, 2013) başlıklı makalesinde DeMarco okurlarına St. Patrick gününde

okumaları için bir kitap listesi vermiştir. Bu listede Yeats'in 1916 *Paskalya Ayaklanması* şiiri de bulunmaktadır. "Paskalya Ayaklanması Yeats'in şiirinde işleme için Robert Gregory'nin ölümünden daha elverişli bir temaydı. Çünkü ayaklanmada söz konusu dava, şehitlerin canlarını vermeye değer bir davaydı. Bu dava Yeats'e göre İrlanda'nın özgürlüğünü kazanmasından çok İrlandalıların özgürlük hayali kurmalarıydı." (Bell, 2006: 89). Yeats için sevgi ve aşk sadece karşı cinse duyulan bir his olmamıştır. Aşkın ve sevginin vatan, millet, özgürlük için asıl unsurlar olduğunu bu şiirinde göstermiştir. Makale 12 Mart 2013'te yayınlanmıştır. Gönderen Cleveland Plain Dealer gazetesi aracılığıyla DeMarco, hedef kitle ise tüm vatandaşlardır. "Horror lit lives again: Vampires, ghosts and zombies claw their way back in books" (DeMarco, 2010) başlıklı makalesinde ise DeMarco, korku hikâyelerinin tekrar edebiyat gündeminde olduğunu ve korku edebiyatı yazarlarından birisi olan John Harwood'ın da Yeats üzerine yazıları bulunduğunu belirtmiştir. Gönderen Cleveland Plain Dealer gazetesi aracılığıyla DeMarco, hedef kitle ise Harwood hayranları başta olmak üzere tüm okurlardır. St. Patrick Day ile ilgili bu yanmetin unsurlarının ortak amacı Yeats okunmadan bugünün kutlanamayacağı mesajını vermektir denilebilir. Hatırlatma, anma işlevleri bulunmaktadır. Yeats'in dışında bir kişi tarafından oluşturuldukları için yazara ait olmayan yanmetin unsuruna örneklerdir.

Zachary Lewis'in bir sanat ve edebiyat eleştirmeni olarak Cleveland Plain Dealer gazetesinde dört makalesi yayınlanmıştır. Birinci makale "MUSIC AND DANCE" (Lewis, 2009) başlığıyla 22 Şubat 2009'da, ikinci makale "Listen to this: noted music critic Alex Ross coming to Cleveland" (Lewis, 2010) başlığıyla 24 Ekim 2010 tarihinde yayınlanmıştır. "World premiere of "Night Pieces" shines spotlight on Cleveland Orchestra trumpeter Michael Sachs" (Lewis, 2012b) başlıklı makalesi 11 Mart 2012'de, "Cleveland Orchestra invites host of extra-musical associations with program of Beethoven, Respighi and Hersch" (Lewis, 2012a) başlıklı makalesi de 16 Mart 2012'de yayınlanmıştır. Birinci makalede yakın zamanda gerçekleşecek olan sanat faaliyetleri hakkında bilgiler vermiş ve değerlendirmelerde bulunmuştur. Maureen Fleming'in dans gösterisini Yeats'ten esinlenerek hazırladığını belirtmiştir. Gönderen Cleveland Plain Dealer gazetesi aracılığıyla Lewis, hedef kitle dans severler başta olmak üzere sanat dünyasıdır. İkinci makalede Lewis, müzik eleştirmeni Alex Ross'un Cleveland'a geldiğini ve Yeats okumayı seven birisi olduğu bilgisini paylaşmıştır.

Gönderen Cleveland Plain Dealer gazetesi aracılığıyla Lewis, hedef kitle Ross hayranları başta olmak üzere sanat dünyasıdır. Lewis üçüncü makalesinde ise Cleveland orkestrasının vermiş olduğu konserde melodilerin Yeats şiirlerinden esinlenilerek hazırlandığını ve trampetçi Michael Sachs'ın öne çıkan isim olduğunu belirtmiştir. Gönderen Cleveland Plain Dealer gazetesi aracılığıyla Lewis, hedef kitle ise müzikseverlerdir. Son makalede ise Lewis yine aynı orkestranın "*Night Pieces*" adlı eseri seslendirirken Yeats'ten ilham aldıklarını belirtmiştir. Gönderen Cleveland Plain Dealer gazetesi aracılığıyla Lewis, hedef kitle ise müzikseverlerdir. Makalelerde Yeats'ten doğrudan bahsedilmemiştir ve Yeats'in kendisi tarafından oluşturulmadığı için yazara ait olmayan yanmetin unsurlardır. Yanmetin unsurlarındaki amaç Yeats'in danstan, müziğe hemen her alanda insanları etkileyen bir edebiyatçı olduğunu belirtmek olarak kabul edilebilir. Sanatseverlere, müzisyenlere yapacakları çalışmalarda Yeats'i kaynak olarak kullanabileceklerini işaret etme işlevi olduğu iddia edilebilir.

"Carla Bruni is no first lady of song" (Farber, 2008) başlıklı makalede Fransa eski Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy'nin eşi Carla Bruni'nin çıkarmış olduğu müzik albümü ile artık First Lady olarak değil, Yeats'in şiirlerinden esinlenerek şarkı söyleyen Carla Bruni olarak anılacağı belirtilmiştir. Makalenin yayınlandığı dönemde Bruni'nin eşi Sarkozy halen görevde olan bir cumhurbaşkanıdır. Jim Farber tarafından yazılan makale 18 Şubat 2008'de yayınlanmıştır. Gönderen New York Daily News gazetesi aracılığıyla Farber, hedef kitle ise onun hayranlarıdır. Ayrıca asıl hedef kitlenin Fransız halkı olduğu da söylenebilir. Bu makalede yazarın Bruni gibi meşhur birisinin ismini Yeats ile birlikte kullanmasındaki amacın onun sahip olduğu ününün sadece eşinden kaynaklanmadığını göstermek için olduğu düşünülebilir. Bu yanmetin unsurunun Yeats'in sadece Amerikan sanatçılar tarafından değil farklı milletlere mensup insanlar tarafından da ilham kaynağı olarak görüldüğünü gösterme işlevine sahip olduğu düşünülebilir. Yazıda Yeats'ten doğrudan bahsedilmemiştir ve Yeats'in dışında bir kişi tarafından oluşturulduğu için yazara ait olmayan yanmetin unsurudur.

Papa Benedict'in Amerika'ya yapacağı ziyaretle ilgili bilgilerin paylaşıldığı "Pope Benedict brings a powerful message to America" (Neuhaus, 2008) başlıklı yazıda Papa'nın varlığının sona ermesi halinde Hristiyan dünyasının içine düşeceği durum Yeats'in *İkinci Geliş* şiirinden "...merkez tutunamaz..." (W.B. Yeats & Finneran, 1997: 189) sözüyle ifade edilmiştir. Yazı 13 Nisan 2008'de yayınlanmış, Richard John

Neuhaus tarafından kaleme alınmıştır. Gönderen New York Daily News gazetesi aracılığıyla Neuhaus, hedef kitle ise başta Katolik dünyası olmak üzere tüm Hristiyan âlemidir. Amaç Hristiyanların bir arada bulunmaları gerektiğini anlatmaktır denilebilir. Yanmetin unsurunun uyarı işlevi olduğu düşünülebilir. Yeats'in dışında bir kişi tarafından oluşturulduğu için yazara ait olmayan yanmetin unsurudur.

“A PLACE FOR GOOD YEATS” (O'Haire, 1998) başlıklı makale Patricia O'Haire tarafından yazılmış ve 26 Ocak 1998'de yayınlanmıştır. New York Yeats Topluluğu (The Yeats Society of New York) tarafından her yıl bir gece düzenlenmektedir. Organize edilen gecenin amacı Yeats'in şiirlerinden bölümler okuyarak, oyunlarından belirli kesitleri canlı olarak sahneleyerek Yeats'i hatırlatmaktır. Bu gösterinin kendisi de bir yanmetin unsurudur. “Canlı performansta yanmetnin birçok işlevi olabilir. Bu çoğu zaman bir motif, davranış veya belirli göndermeler veya yorumlar ile ilgili bilgi verme işlevi görmektedir.” (Novak, 2011: 141). Gönderen O'Haire New York Daily News gazetesi vasıtasıyla O'haire, hedef kitle ise Yeats hayranları ve edebiyat dünyasıdır. Yazara ait olmayan yanmetin unsuruna örnektir. Amaç Yeats'i anmak, hatırlamak ve hatırlatmaktır. Aynı zamanda duyuru işlevi bulunmaktadır.

“A look at some books about football” (Whittemore, 2013) başlıklı makale Katharine Whittemore tarafından yazılmıştır. 2 Şubat 2013 yılında yayınlanan yazıda Yeats'e ait İkinci Geliş adlı şiirde geçen meşhur “...nesneler dağılır; / Merkez tutunamaz” (W.B. Yeats & Finneran, 1997: 189) sözü futboldaki taktiksel anlayışı ortaya koymak için kullanılmıştır. Gönderen The Boston Globe gazetesi aracılığıyla Whittemore, hedef kitle ise futbolseverlerdir. Yazarın futbola ait teknik bir bilgiyi Yeats'in şiirini kullanarak daha iyi anlatma amacında olduğu, yanmetin unsurunun da bilgi verme işlevine sahip olduğu söylenebilir.

19 Mart 2013 tarihinde The Boston Globe gazetesinin başyazarı tarafından kaleme alınan “Iraq war's failures breed rising sense of isolationism” (Globe, 2013) başlıklı başyazıda Irakta devam eden siyasi durumu anlatmak için Yeats'in *İkinci Geliş* şiirinde geçen meşhur “Merkez tutunamaz” (W.B. Yeats & Finneran, 1997: 189) sözü kullanılmıştır. Bu söz din, spor, siyaset alanlarında Yeats'in en çok alıntı yapılan sözüdür. Amerikan yönetimine uyarı işlevinde olabilecek bu yanmetin unsuru yazara ait

değildir. Gönderen The Boston Globe gazetesi, hedef kitle Amerikan yönetimi ve halkıdır.

Charles P. Pierce “Team Wilfork” (Pierce, 2010) başlıklı makalesinde Yeats’in 1916 *Paskalya Ayaklanması* şiirinde geçen “Durmadan özünden vermek / Taşa çevirebilir yüreği” (William Butler Yeats, 2014: 43) sözlerinin tam olarak gerçeği yansıtmadığını ifade etmiştir. Yazar Wilfork ailesinin katlandığı zorluklar sayesinde taştan daha güçlü olduğunu belirtmiştir. Diğer yanmetin unsurlarında Yeats ve eserlerine göndermeler yapılarak iddia edilen görüş savunulurken, bu yanmetin unsurunda yazar Yeats’in görüşünün doğru olmadığını ispatlamaya çalışmıştır. Aslında Yeats’in bu şiiri “İrlanda’nın İngiltere’ye karşı verilen bağımsızlık mücadelesinin kazanıldığı 1922 yılına kadar geçen süreçte yazdığı şiirlerden birisidir. Yeats bu şiirde şehit olanları över, onlar için ağıtlar yazar.” (Fakia, 2009: 49). Şehitler için duyulan acının dayanılmaz olduğunu söyler. Wilfork ailesi ise yaşadıkları acılara dayanarak bir anlamda isyan etmezler. Yanmetin unsurunda gönderen konumunda The Boston Globe gazetesi aracılığıyla Charles P. Pierce bulunmaktadır, hedef kitle ise gazete okurlarıdır. Yazar yaşanan zorluklara sabrederek insanın kalbinin taşa dönüşmeyeceğini aksine sonunda mutluluğa ulaşacağını anlatmak amacındadır bunun için de Yeats’in sözünün tam olarak doğru olmadığını iddia eder. Yazara ait olamayan bu yanmetin unsurunun insanlara Yeats’ten okudukları her şeyin doğru olamayabileceğini düşündürme işlevi olabilir.

Julia M. Klein 24 Kasım 2012 tarihinde James Wood’un yazmış olduğu kitap *The Fun Stuff* için “The Fun Stuff: And Other Essays’by James Wood” (Klein, 2012) adlı bir makale yazmıştır. Makalesinde, Wood’un Thomas Hardy’i Yeats’in Soğuk bir göz at / Hayata, ölüme. / Sen geçip git at sırtındaki! (W.B. Yeats & Finneran, 1997: 336) dizesinden ilham alarak “sınıf ve sosyal hareketliliğe şöyle bir göz atar” şeklinde tanımladığını iddia etmiştir. Gönderen The Boston Globe gazetesi aracılığıyla Klein, hedef kitle ise Wood hayranlarıdır.

Yeats’in şiirlerinden şarkılar yapılması bir tesadüften öte Yeats’in hayal ettiği göze değil kulağa hitap eden eserler yazma çabasının bir sonucudur. “Bütün hayatımı göze hitap eden ifadeler kullanmaktan kaçıp kulağa hitap eden anlamları getirmeye çalıştım. Bence bir halk müziği sanatçısı veya aktör seyirci karşısına çıktığı anda

anlaşılabilirsiniz.” (W.B. Yeats, 1961: 529) diyerek Yeats bu özlemini dile getirmiştir. “Yeats İrlanda halk müziğinin ve şarkılarının efsanelerini ve geleneklerini şiirini yazmak için hem konu hem de araç olarak kullanmıştır.” (Wagner, 1994: 1). Kültürel milliyetçiliğin bir parçası olarak müzik bilincini yerleştirmek adına çocuk yaştan itibaren dinlediği İrlanda halk müziğinin örneklerinden ilham alarak eserlerini yazmıştır. Ne var ki Yeats hayatta iken bu duruma şahit olduğunu gösteren bir yanmetin unsuruna rastlanılmamıştır. Yeats öldükten sonra eserlerinden besteler yapılmaya ve söylenmeye başladığını gösteren yanmetin unsurları bulunmaktadır. Nitekim 1983 yılında kurulan Waterboys adlı müzik grubu *An Appointment with Mr. Yeats* adlı albümünün tamamında Yeats’in şiirlerinden besteledikleri şarkıları seslendirmişlerdir. John Greening bu albüme kullanılan şiirlerden birisinin *Kayıp Çocuk* şiiri olduğunu belirtmiştir (Greening, 2005). Bu durum yanmetin unsurlarına da yansımıştır. Michael Eck San Francisco Chronicle gazetesinde “Waterboys wow crowd at The Linda” (Eck, 2013) başlıklı makalesinde müzik gurubunun Albany’de vereceği konseri tanıtmıştır. Makalede albümün kapak resmi de okurlarla paylaşılmıştır. Kapakta grubun kurucusu Mike Scott ve Yeats’in fotoğrafı verilmiştir. Yazara ait olmayan yanmetin unsuru Waterboys grubunun vereceği konsere davetiye işlevi görmektedir. Yazarın amacı Yeats ve Waterboys hayranlarını bu konserden haberdar etmektir denilebilir. Gönderen San Francisco Chronicle gazetesi aracılığıyla Eck, hedef kitle ise başta Yeats ve Waterboys hayranları olmak üzere kamuoyudur. Yeats öngörüsünü konuşturarak adeta bu durumun yaşanacağını şu sözlerle önceden tahmin etmiş bu yüzden hayal kırıklığı yaşamamıştır denilebilir: “Bayan Gregory ağaç dikeyor, bir yıldan fazla zamanı aldı bu ağaçları dikmek. Kesilebilir hale gelinceye kadar torunu elli yaşında olur. Biz sanatçılarda böyle değil miyiz, ağaçlar dikeriz ama kırk yıl sonra kıymetimiz bilinir.” (Wagner, 1994: 57).

Müzik eleştirmeni Dan DeLuca’nın “Jolie Jolie” (DeLuca, 2011) ve “A pair of lyric luminaries teaches songwriting at Princeton” (DeLuca, 2013) başlıklarıyla Philadelphia Inquirer gazetesinde iki makalesi yayınlanmıştır. İlk makalesi ise 5 Şubat 2011 tarihinde yayınlanmıştır. Bu makalesinde DeLuca şarkıcı ve söz yazarı Jolie Holland’ın Yeats’ten etkilendiğinden bahseden *Loosening The Grip* başlıklı bir makalesinin Poetry dergisinde yayınlandığından bahsetmiştir. Gönderen kısmında Philadelphia Inquirer gazetesi aracılığıyla Dan DeLuca bulunmaktadır, hedef kitle ise gazete okurları ve müzikseverlerdir. Yeats’e ait olmayan yanmetin unsurunda yazar

DeLuca Holland'a ilham veren edebiyatçının Yeats olduğun kamuoyu ile paylaşma amacındadır ayrıca merak edilen bir konuyu ilan etme işlevi olduğu söylenebilir. İkinci makalesi ise 13 Mart 2013 tarihinde yayınlanmıştır. Bu makalesinde Princeton Üniversitesinde devam eden şarkı yazma dersleri hakkında bilgi vermektedir. Meşhur Kuzey İrlandalı şair Paul Muldoon ve İngiliz söz yazarı John Wesley Harding öğrencilere her hafta farklı duygu durumları vererek şarkı yazmayı öğretmektedirler. Muldoon kadın erkek arasındaki aşk ilişkisini kısa, öz ve etkili bir şekilde öğrencilerine anlatmak için “Bildığınız gibi Yeats eğlendirmek için sadece iki öznenin olduğunu söylemiştir: erkek ve kadın: seks ve ölüm” diyerek Yeats'ın sözünü kullanmıştır. Yeats'e ait olmayan yanmetin unsurunda gönderen Philadelphia Inquirer gazetesi aracılığıyla Dan DeLuca, hedef kitle ise kamuoyudur.

“Dance: 'Lunar Parables' By Pearson Company” (Kisselgoff, 1985: 31) başlığıyla 1 Haziran 1985'te yayınlanan makale Anna Kisselgoff'a aittir. Bu makalede Sarah ve Jerry Pearson tarafından hazırlanan dans gösterisinin Riverside kilisesinde yapılacağını bilgisi verilmiştir. Bu gösterinin özelliği ise dansçıların Yeats'ın gizeme, Kelt sembolizmine ve sanat anlayışını yansıtan şiirlerinden seçilecek bölümleri sergileyecek olmalarıdır. Aynı zamanda dansçılar sahnedeysen, bu bölümler ekrana yansıtılacak ve Niall Toibin tarafından okunacaktır. Yeats Hristiyanlık ve benzeri dinlerden, ideolojilerden uzak durarak büyücük ve gizemle uğraşmıştır. Yeats, düşünceleri ve ideolojileri eklektik olarak seçti ve işledi. “Gizemli dinler ve Platonizm, Neo Platonizm, Hinduizm, Budizm, Kabala, okültizm, Hristiyanlık ve İrlanda mitolojisi kültürü gibi birbiriyle çok ortak yönü bulunmayan inanışlar ilgisini çekiyordu.” (Bell, 2006: 3) çünkü Yeats yaşadığı dönemin gitgide makineleşmesinden, basitleşmesinden ve her şeyi bilimle açıklama çabasından memnun değildi. Hatta kendi sözleriyle dönemi şu şekilde eleştirmiştir; “Sanayi toplumunun bilinçaltına işlemeyen bir makineleşme şekli kullandığına inanıyorum. Bu makineleşme bir tür tatminsizlik yaratıyor. Sürekli değişiyor, on yıl önce kullanılan bir şey on yıl sonra kullanılmıyor. Modern dünya bayağıdır çünkü sürekli değişmektedir. İşte bu yüzden biz objektifiz. Modern dünya bizi bu şekilde yapıyor. Ama tarım sürekli yetişen şeylere bağlıdır; topraktan duygu yetişir ama makineden yetişmez. “Orijinalliği aramaktan nefret ederim; bu her zaman magazinseldir ve bir reklam şeklidir. Yani önemli olan kalitedir; beni ilgilendiren şey budur.” (Moses, 1924: 387).

“Reader's Rhapsody” (Roiphe, 2002) başlıklı makalesinde Katie Roiphe çocukluğunda geçirdiği tıbbi, operasyondan sonra yaşadıklarını okurlarıyla paylaşmıştır. Hastanede yan yatakta yatan adamın ölmesi onu çok etkilemiştir. Hastanede yaşadıklarında ve sonrasında hissettiklerini yazarların ve şairlerin dilinden anlatmaya çalışmıştır. Roiphe eve döndüğünde sekizinci sınıfta okuyan arkadaşlarının kendisi yokken okudukları şiirden “Bir ihtiyarın ne değeri olabilir! / Bastona yaslanmış, üstü başı yırtık bir bunak! / Meğerki ruh el çırpıp şarkı söylesin...” (Humphreys, 1943: 68) bölümünü okur. Bu dizeler, Yeats’ın *Bizans’a Yolculuk* şiirinden bir bölümdür. Yeats bu şiiri olgunluk döneminde yazmıştır. “Yeats’ın olgunluk döneminde yazdığı şiirler gençlik şiirleri ile karşılaştırıldığında insan doğasını tanımlarken daha acı verici, daha dürüsttür ancak kullandığı dil ise daha sadedir.” (Thornley & Roberts, 1984: 182). Bu şiir biraz da Yeats’ın yaşlanmaktan korktuğunu göstermektedir. Yeats bu şiir üzerinden tüm yaşlıların duygularını yansıtmıştır denilebilir. Yeats “*Yaşlı Emeklinin Ağıtı*” (*The Lamentation of the Old Pensioner*) şiirinde de zamana olan öfkesini dile getirir: “Beni böyle değiştiren / Zamanın suratına tükürürüm.” (E. Uysal, 1964b: 91). Yazara ait olmayan yanmetin unsuru New York Times gazetesinde 27 Eylül 2002’de yayınlanmıştır. Yazar yaşamış olduğu duygu durumunu anlatmak için Yeats’ın şiirini kullanmıştır. Yanmetin unsurunun özellikle yaşlı insanların duygularına tercüman olma, gençleri de uyarma işlevi vardır. Gönderen New York Times gazetesi aracılığıyla Roiphe, hedef kitle ise başta yaşlılar olmak üzere tüm insanlar denilebilir.

“Cupid and Psyche” (Davis, 1957: BR3) başlığıyla New York Times gazetesinde, 13 Ocak 1957’de yayınlanan makale Robert Gorham Davis tarafından yazılmıştır. Yazar C. S. Lewis tarafından yazılan *Till We Have Faces* romanındaki karakterlerden birisi olan Physche’nin yaşadığı ruh halini Yeats’ın *Nefs ve Ruh Arasında Bir Diyalog* (*A Dialogue of Self and Soul*) şiiriyle açıklamak ister. “Nefs ve Ruh Arasında Bir Diyalog isimli şiirinde Yeats değişmezliğe erişmeyi ve ebediyetle birleşmeyi arzuluyor; bunun için, cinayet saydığı ölüm ve doğum olaylarından kurtulmak istiyor: “Ölüm ve doğum cinayetinden kurtar.” (E. Uysal, 1964b: 91-92). Yazara ait olmayan yanmetin unsurunun insanlara nefslerine uymamaları gerektiğini anlatmak için yazıldığı söylenebilir. Kitap tanıtımı üzerinden uyarma, rehberlik etme işlevi olduğu iddia edilebilir. Gönderen New York Times gazetesi aracılığıyla Davis, hedef kitle ise okurlardır.

Yeats'in dünya çapında meşhur olması tabii ki ailesinin de medya önünde olmasına neden olmuştur. Bu yüzden Yeats'in karısı George Hyde Lees'in ölümü de yanmetin unsurlarının yaratılmasına neden olmuştur. Lees 25 Ağustos 1968 yılında vefat etmiştir. Ölümü bir gün sonra New York Times gazetesinde “Georgina Yeats, Widow of Irish Poet, Dead at 75: Husband's Biographer ...” (Times, 1968: 88) başlığıyla haber olmuştur. Haberde Lees Yeats'in dulu olarak tanımlanmıştır ayrıca evlilik sürecinden de bahsedilmiştir. Gönderen New York Times gazetesi, hedef kitle ise kamuoyudur. Yazara ait olmayan yanmetin unsurunun Yeats'in karısının öldüğünü ilan etme, duyurma işlevi vardır. Yeats'in karısı şeklinde ilan edilerek onun sıradan birisi olmadığına dikkat çekmek ve Yeats'i de bu vesile ile anmak amaçlanmış olabilir.

İrlandalı edebiyatçı Yeats'in ölümünün doğal olarak medyada çok büyük etki yapması beklenir ancak tam aksine Yeats'in ölümü New York Times gazetesinde sadece bir kez haber yapılmıştır. “W.B. YEATS DEAD; FAMOUS IRISH POET: Winner of the Nobel Prize for ...”(Times, 1939: 13) başlıklı haber Yeats öldükten bir gün sonra 30 Ocak 1939'da yayınlanmıştır. Haberde Nobel ödüllü İrlandalı şair Yeats, Fransa'nın Mentone kasabasında öldüğü bilgisi paylaşılmış ayrıca Yeats'in kısa bir özyaşam öyküsü ile birlikte fotoğrafı verilmiştir. Yeats'in şiirler, düzyazılar ve oyunlar yazdığı söylenmiştir. Gönderen New York Times gazetesi, hedef kitle ise kamuoyudur. Yazara ait olmayan yanmetin unsurunda dünyaca ünlü edebiyatçının öldüğünü tüm dünya ile paylaşmak amaçlanmıştır. Ölümünden sonra Abbey Tiyatrosu'nun bir hafta onun anısına kapalı tutulacağı belirtilerek Abbey Tiyatrosu için ne kadar önemli olduğu da bir anlamda gösterilmiştir. Yanmetin unsurunun ilan etme, duyurma işlevinin yanı sıra yas tutma işlevi olduğu da söylenebilir. Cevat Çapan, Yeats'in kendisini son dönemde yazdığı *Coole Park ve Balylee, 1931 (Coole Park and Balylee, 1931)* şiirindeki şu dizelerle tanıttığını belirtmiştir:

Son romantiklerdik biz- konu diye / Geleneksel kutsallığı ve güzelliği seçtik;
/ Hangi şair adına ne yazılmışsa/Halkın kitabına; en çok ne kutsayabilirse / İnsan
aklını ve ve yüceltebilirse bir şiiri; / Ama değişti her şey, binicisiz şimdi o soylu
at, / Bir zamanlar Homeros'u taşıdıysa da eyerinde / Kuğu'nun sürüklendiği o
karanlık sularda. (William Butler Yeats, 2014: 7).

Yeats öldükten sonra Amerika'da yayın yapan radyo ve televizyonlarda onunla ilgili programlara rastlamak mümkündür. New York Times gazetesi 14 Kasım 1966'da

radio kanallarındaki program akışlarını “Radio” (Times, 1966: 71) başlığıyla duyurmuştur. WRVR kanalında radyo tiyatrosunda Yeats’in *Araf (Purgatory)* oyunun 11.40-12 kuşağında seslendirileceğini okurlarını duyurmuştur. İnsanların en çok radyo dinledikleri bir zaman olarak kabul edilen bir zaman diliminde ve Amerikalı bilinen pek çok oyun yazarı dururken Yeats’in oyununun seslendirilmesi insanlar tarafından hala ilgiyle okunduğunu gösterir. Ayrıca Amerika’nın milliyetçilik duygularından uzak olduğu şeklinde de yorumlanabilir. Gönderenin New York Times gazetesi, hedef kitlenin ise radyo dinleyicileri olarak kabul edilebilen bu yanmetin unsurunun amacı program akışını insanlara duyurmaktır. Bununla birlikte Yeats’in eserlerinin her şekilde, her ortamda dinlenildiğini gösterme işlevi olduğu da iddia edilebilir. Yine aynı gazete 19 Eylül 1982’de “Tuesday” (Times, 1982: 121) başlığıyla televizyon rehberi ile kanalların Salı günü yayınlanacak program akışını duyurmuştur. Arts televizyon kanalında 10.30’da Yeats şiirleri okunacaktır. Yeats’in hangi şiirlerinin okunacağı bilgisi verilmemiştir. Yazara ait olmayan bu yanmetin unsuru Yeats’in sadece tiyatro oyunları ile ilgili programların değil aynı zamanda şiirleriyle ilgili programların da takip edildiğini gösterme işlevi olduğu iddia edilebilir. Amaç insanlara Yeats ile ilgili yapılacak olan programı duyurmaktır denilebilir.

7 Eylül 1948 tarihinde “Yeats’Body Leaves Nice” başlıklı haberle (Times, 1948: 10) New York Times gazetesi İrlanda savaş gemisi Macha’nın Yeats’in naaşını Fransa’nın Nice kentinden alıp Dublin’e getirdiğini bildirmiştir. Haberde ilk defa İrlanda’ya ait bir geminin kendi karasularına çıktığı belirtilmiştir. Yazara ait olmayan yanmetin unsurunun bu olayı okurlarla paylaşma amacı vardır. Ülkenin savaş gemisi tarihinde ilk defa ülke sınırları dışına Yeats’in bedenini ülkeye getirmek için çıkmıştır. Bu yanmetin unsurunun Yeats’in İrlanda için ne kadar önemli olduğunu gösterme işlevi olduğu vardır. Gönderen New York Times gazetesi, hedef kitle ise başta İrlandalılar olmak üzere tüm dünyadır.

Sonuç olarak, yanmetinler değerlendirilirken Genette tarafından belirlenen nerede ortaya çıktığı, ortaya çıkma tarihi sonradan ulaşılamaz hale geldi ise hangi tarihten itibaren ulaşılamadığı, ortaya çıkma durumunun sözlü mü yazılı mı, görsel mi yoksa olgusal mı olduğu, gönderen ve alıcısının kimler olduğu ve amacının ve işlevinin ne olduğu sorularına cevap verecek şekilde incelenmiştir. Şüphesiz her yanmetin unsuru da bir metindir ancak görsel, işitsel ya da olgusal olma durumu da göz önünde

bulundurulmalıdır. Olgusallıktan kasıt okurun metni anlamlandırmasına, yorumlamasına yarayan yazarla ilgili gerçeklerlerdir. Yani, yazarın cinsiyetinin bilinmesi, Nobel ödülü alması, bağlı olduğu veya üyesi olduğu sosyal ve siyasi partiler, dernekler veya etnik kökeni, dini tercihi ile ilgili bilgi sahibi olmak okuru olumlu ya da olumsuz yönde etkileyebilmektedir (Genette, 1997b). Bu noktadan hareketle Yeats'in İrlandalı olması, politik geçmişi, Nobel edebiyat ödülünü almış olması gibi durumlar yanmetinleri değerlendirirken dikkate alınmaya çalışılmıştır. Seçilen gazetelerin İstatistik Enstitüsü'nden seçilmesi, yanmetin yaratıcılarının kesin bir şekilde belirtilmesi hatta bazı yanmetin unsurlarının bizzat Yeats'in kendisi tarafından oluşturulmuş olmasından dolayı yanmetinlerin yüksek güvenilirlik derecesine sahip oldukları kabul edilebilir. Yanmetinlerin göndereni değerlendirilirken, gönderenin yetkisi, sorumluluğu, kimliği önemlidir. Yeats ile ilgili yanmetinlerin sorumluluğunun kimlere ait olduğuna kimler tarafından oluşturulduğu belirtilerek açıklanmıştır.

Gazeteler, dergiler, televizyon kanalları, radyo kanalları, son zamanlarda toplumun en alt kesimden en üst tabakaya kadar insanların kullandığı Facebook, Twitter, Instagram, Periscope gibi uygulamalar yapıtçevresi yanmetin alanı oluşmasına katkı sağlayan diğer unsurlardır. Yazar eseriyle ilgili sosyal medyada kendi hesabından veya fan kulüplerinin ve yayıncısının hesabından okurlara hitaben eserle ilgili paylaşımlarda bulunarak daha fazla insana ulaşma şansı bulabilir. Bunun yanı sıra gazetelerden birinin sanat köşesi veya kitap eki için vermiş olduğu röportajlar vasıtasıyla da kitlelere hitap edebilir. Yazarın dünyaca tanınmış bir kulüp veya dernek üyesi ise bundan dolayı da insanların dikkatini çekebilir. Bu durumun olumlu yanları olmakla birlikte yazarın bağlı olduğu kurumu, üyesi olduğu dernek ve kulüpleri sevmeyen insanlar da bu nedenlerden dolayı yazarı okumama kararı alabilirler. Yazarın demeç verdiği televizyon veya radyo kanalının siyasi çizgisi, hitap ettiği kesim okurun olumsuz fikir sahibi olduğu veya hatırlamak istemediği bir anısı olan bir kanal ise bu durum da okur potansiyelini olumsuz etkileyebilmektedir. Bu durumun tam aksi bir ihtimalde söz konusu olabilir. Okurun sevdiği bir televizyon kanalında yazarın bir programa konuk olarak katılması veya o kanalda program yapması, röportaj vermesi yazarın daha önce hiçbir eserini okumamış birisinin merak edip okumasına neden olabilecektir. Son zamanlarda Cumhurbaşkanı, Başbakan gibi devlet büyüklerinin ve bürokratların Twitter'ı kullanarak açıklamalar yapması ve etkinliklerini buralarda

paylaşması sosyal medyanın gerçekten insanlar tarafından ciddi oranda kullanıldığını ve dikkate alındığını göstermektedir. Yazarların da bu ve buna benzer sosyal medya alanlarında açıklamalar yapması, eserleriyle veya kendileri ile ilgili resimler paylaşması, yorumlar yapması yazarın milyonlarca insana ulaşmasına imkân vermektedir.

Cep telefonu gibi anında iletişim sağlayan araçların hayatımıza girmesi de yanmetin unsurlarının oluşturulmasını sağlamıştır. İnsanlar edebiyatçılarla yapılan sohbetleri yaptıkları ses kayıtlarıyla da yanmetin unsurları oluşturmuşlardır. Özellikle akıllı telefonların kullanılmaya başlamasıyla bu telefonlarda paylaşılan videolar ve resimlerde çok zengin yanmetin unsurları oluşturulmuştur. Twitter, Facebook, Instagram uygulamalarının cep telefonuna yüklenmesi ve bu uygulamalarla anında paylaşımlar yapılarak da yapıtçevresi yanmetin unsurları oluşturulabilir. Edebiyatçıların da akıllı telefonları kullanmaları ve paylaşımında bulunmaları hayranları ve okurlarıyla kısacası tüm dünyayla anında iletişime geçmelerini sağlar. Youtube, Dailymotion gibi video paylaşım siteleri de yanmetin unsurları açısından çok verimli kaynaklar haline gelmiştir. İnsanlar bu sitelere önceleri masaüstü bilgisayarlardan ulaşılırken zaman içerisinde dizüstü bilgisayarlar, tabletler, akıllı cep telefonlarından da ulaşılabilme şansını yakalamışlardır. Bu cihazların anında internete bağlanabilme özelliği sayesinde yazarlar etkileşimli olarak konferanslar verebilmekte, okurlarına, hayranlarına ulaşabilmektedirler.

Yeats'in bu imkânlardan mahrum olması daha büyük kitlelere ulaşmasına engel olduğunu iddia edenler olabilir. Bu yüzden Yeats ve eserleri ile ilgili yapıtçevresi yanmetin unsurlarının tespiti için en uygun medya aracı gazetelerin seçilmesi bir tesadüf değildir. Bütün bunlara rağmen Yeats'in kendi yaşadığı coğrafya dışında yayımlanan gazetelerde bu kadar çok yanmetin unsurunun olması onun ölümsüz eserlerinin sayesinde olduğunu söylemek yanlış olmasa gerek.

SONUÇ

Yapıtçevresi yanmetin unsurlarının kitabın dışındaki bütün alanları kapsamamasından ve zaman olarak sınırlandırılmaması bu unsurlarla ilgili çok zengin kaynakların oluşmasına neden olmuştur ancak Yeats'in yaşadığı dönemde internet, sosyal medya gibi kitle iletişimini sağlayan araçların bulunmaması onun daha büyük kitlelere ulaşmasına engel olmuştur. Bu yüzden Yeats ve eserleri ile ilgili yapıtçevresi yanmetin unsurlarının tespiti için en uygun medya aracı gazeteler olmuştur.

Yeats ile ilgili yaratılan yanmetin unsurlarının taranacağı gazeteler rastgele seçilmemiş, Audited Media araştırma şirketinin en çok dijital baskıya sahip olan gazeteler listesine göre seçilmiştir. Yeats ile ilgili en fazla yanmetin unsuruna New York Times (1399 adet) gazetesinden ulaşılmıştır. Riverside Co. Press-Enterprise, St. Paul Pioneer Press ve Miami Herald gazetelerinde Yeats ile ilgili hiç bir yanmetin unsuru bulunmamıştır. Ulaşılan verilerden bazılarının İngilizcede “uşak” anlamına gelen “butler” kelimesinden dolayı araştırma konusu olan aslen İrlandalı olan edebiyatçı William Butler Yeats'e ait olmadığı tespit edilmiştir. Yeats ile ilgili olmayan unsurlar diğer unsurlardan ayıklanmıştır. Yeats hakkında bulunan yanmetin unsurlarının özel hayatından sanat anlayışına ve ürettiği yapıtlarına kadar geniş bir bölüm oluşturduğu görülmüştür. Öncelikle dijital ortamda ulaşılan yanmetin unsurları içeriklerine veya türlerine göre makaleler, ölüm ilanları, reklamlar, blog yazıları, haberler, eleştiriler, röportajlar, ön gösterim yazıları, fotoğraflar, soru-cevaplar, bulmaca-quizler başlıkları altında tasnif edilmiştir. Yanmetin unsurlarının en çok değerlendirme yazılarından ve makalelerden oluştuğu, en az yanmetin unsurunun Yeats'in fotoğraflarıyla ilgili oluşturulan yanmetin unsurları oldukları görülmüştür.

Makaleler bölümündeki yanmetin unsurlarının gazetelerdeki yazarların Yeats ve eserleri hakkında yazdıkları makalelerden oluştuğu, eleştiri-değerlendirme yazılarında sadece Yeats'in eserlerinin değil onun eserlerinden ve edebiyatçı kişiliğinden ilham alınarak yazılan eserlerin de incelendiği gözlemlenmiştir.

Ölüm ilanlarında gerek Yeats'in ölümü gerekse Yeats üzerine çalışmalar yapan edebiyatçılar ya da ünlü şahsiyetler ile Yeats'in aile bireylerinin özellikle eşinin ölümüyle ilgili verilen ölüm ilanları bulunmuştur. Hayatının en küçük anında Yeats ve

eserleri ile ilişkisi olan halktan birisinin ölüm ilanında bile Yeats'ten söz edilmiştir. Akademik alanda Yeats çalışanların ölümü bile haber yapılmaya değer görülmüştür. Ölüm ilanlarında dikkat çeken en çarpıcı nokta ise İngiliz edebiyatında “baş şair” ünvanıyla anılan, Nobel Edebiyat ödülünü kazanmış şair, yazar ve tiyatrocu Yeats'in ölümüyle ilgili yalnızca bir yanmetin unsuru olmasıdır. Naaşının Fransa'dan İrlanda'ya taşınmasıyla ilgili ise üç yanmetin unsuru bulunmuştur. Yeats'in şiirlerini ya da oyunlarını çalışmış olan ya da oyunlarında aktör ya da aktris olarak rol almış kişilerin ölümü onun ölümünden daha çok haber konusu olmuştur. Yeats'in ölümünün bir kez haber olması bunun aksine akademik olarak veya özel hayatında onunla en ufak ilişkisi olan, şiirlerini yazdıkları eserlere isim olarak veren Chinua Achebe gibi insanların ölümünün bile on üç kez haber konusu olması Yeats'in eserlerinin onun şahsiyetinin önüne geçtiğinin bir göstergesi olarak kabul edilebilir.⁴ Yeats öldükten sonra ortaya çıkan yanmetin unsuru sayısının (yaklaşık olarak 1800 adet), ölmeden önce ortaya çıkan yanmetin unsurundan (375 adet) daha fazla olması onun öldükten sonra değerinin bilindiği, yaşarken ondan yeterince faydalanılmadığı şeklinde yorumlanabilir.

Röportajlarda ise Yeats'in kendisiyle yapılan hiçbir röportaj bulunmamakla birlikte onun oyunlarını sahneleyen yönetmenler veya şiirlerinden şarkılar yapan sanatçılarla yapılan röportajlar yer almıştır. Reklamlar bölümünde Yeats'in yazmış olduğu hikâye ve şiir kitaplarının, tiyatro oyunlarının ya da onunla ilgili diğer yazarların yazmış olduğu kitapların reklamları bulunmuştur. Sayısal olarak çok fazla olmasa da gazetelerde Yeats'in fotoğraflarına yer verilmiş ve altına meşhur bir sözüne ya da şiirinden bir bölüme gönderme yapılmıştır. Editöre mektuplar bölümünde okurlar tarafından gazetelerin editörlerine ya da köşe yazarlarına Yeats'in edebi eserleriyle ilgili sorular sorularak cevaplamaları istenmiştir. Okurların yazdığı tüm mektuplarda Yeats'in şiirleri hakkında bilgi almak, ya da şiir de geçen bir sembolün ne anlama geldiğini öğrenmek için olduğu görülmüş olup bu alanda tiyatro oyunları ya da yazarlığıyla ilgili hiçbir soru sorulmamıştır. Ön gösterim yazılarında Yeats'in kendi oyunları ya da Yeats ile ilgili yapılmış oyunların ön gösterim geceleri ile ilgili yazılmış yazılar olduğu tespit edilmiştir. Blog yazıları bölümünde gazetelerin Blog/web günlüğü olarak adlandırılan bölümlerinde blog yazarları tarafından Yeats ile ilgili yazılan yazılar yer

⁴ Bakınız s.68

almıştır. Son olarak Bulmaca ve Quiz bölümünde yayınlanan yanmetin unsurlarında Yeats'in şiirlerinden ya da meşhur sözlerinden sorular sorulmuştur.

Bu sınıflandırmadan sonra yanmetin unsurları Yeats ile doğrudan ya da dolaylı olma durumuna göre birincil kaynak ve ikincil kaynak olacak şekilde ayrılmış ve sayı olarak aralarında çok fazla bir fark olmasa da birincil kaynakların (1154 adet) ikincil kaynaklardan (1026 adet) daha fazla olduğu tespit edilmiştir.

Yanmetin unsurları Yeats'in özel hayatıyla ve edebi kariyeriyle ilgili olma durumlarına göre ayrılmış ve Yeats'in özel hayatı hakkında oluşturulan yanmetin unsurlarının (87 adet) çok az olduğu görülmüştür. İlgili yanmetin unsurlarının çok az sayıda olması onun eserlerinin, edebiyatçı kişiliğinin özel hayatından daha çok merak edildiği, araştırıldığı ve incelendiği anlamına geldiği sonucuna ulaşılabilir. Edebi kişiliği ile ilgili yanmetin unsurunun çok fazla olması (2093 adet) Yeats'in eserlerinin yazarın isminin önüne geçtiği şeklinde yorumlanabilir.

Edebi kariyeri ile ilgili olan yanmetin unsurlarında hangi yönüyle daha çok tanındığını belirlemek için yapılan sınıflandırmada Yeats'in en çok şiirleri ve şairliği (1114 adet) ile ön plana çıktığı görülmüştür. Bu durum "baş şair" tanımlamasının nedenini doğrudan açıklar niteliktedir.

"Bir yazar toplumda tanınmış bir pozisyona ulaştığı zaman onun düşünceleri önemli kabul edilir sadece düşünceleri değil aynı zamanda özel hayatı geçmişi ve kültürel kökleri de dikkate alınır." (Cain, 2001: 182). Dünya çapında üne kavuşmuş olan Yeats'in aslen İrlandalı olması onun sadece edebi eserlerini değil aynı zamanda kökenini ve özel hayatını da odak noktası haline getirmiştir. Söylemleri ve düşünceleri de sadece okur kitlesi tarafından değil başta Amerikan gazeteleri olmak üzere medyanın da ilgisini çekmiştir. Çalışma kapsamında çözümlenen yanmetin unsurları incelendiğinde çoğunun üçüncü şahıslar tarafından oluşturulduğu görülmüştür. Bu yüzden Yeats ile ilgili yanmetinler incelenirken bu görüş temel alınarak hareket edilmiştir.

Yapılan çalışmada görülmüştür ki Yeats ile bağlantılı en küçük bir noktayı barındıran roman, tiyatro oyunu, şiir, şarkı, beste, etkinlik, konser gibi sanatsal faaliyetlerin tamamı gazetelerin makale, reklam, tanıtım, köşe yazılarına konu olmuştur. Yeats ismini taşıyan herhangi bir eser toplumun ilgisini çekmiş ve gündem oluşturmayı

başarmıştır denilebilir. Bu durum Yeats'in sadece İngiliz edebiyatı için değil tüm dünyada edebiyat ve sanat adına ne denli önemli bir şahsiyet olduğunu göstermektedir. Afrikalı yazar Chinua Achebe gibi farklı ülkelerden yazarların kendi romanlarına Yeats şiirlerinin adını vermesi Yeats'in sadece Amerika'da değil tüm dünyada bilindiğini, tanındığını, şiirlerinin okunduğunu ve insanlar üzerinde etkili olduğunu gösteren çarpıcı bir örnektir.

Ne zaman ülke yönetiminde, eğitimde, siyasette, edebiyatta ve dinde birlik ve beraberlik çağrısı yapılacak olsa Yeats'in "Nesneler dağılır / Merkez tutunamaz" sözünün siyasetçilerden eğitimcilere, yazarlardan felsefecilere ve din adamlarına kadar toplumun bütün kesimleri tarafından kullanılmış olduğu görülmüştür.⁵ İncelenen yanmetinler Yeats'in şöhretinin öldükten sonra azalmadığını aksine her geçen yıl daha fazla arttığını göstermiştir. Yanmetinler Yeats'in ilk yıllarından son yıllarına ve ölümünden sonraki tarihe ışık tutmuşlardır. Kısacası geçmişten günümüze kadar her kesimden insanın Yeats'in bir şekilde bir sözünü, şiirini bildiğini ve kullandığını göstermiştir. Yeats'in şiirlerinin alıntılar yapılarak eleştirmenler, yazarlar, politikacılar tarafından kullanıldığı görülmüştür. Yeats'in siyasi yönü yapıtçevresi yanmetin unsurlarına çok fazla yansımamıştır ancak edebiyattan uzak gibi görünseler de politikacıların da sık sık konuşmalarında Yeats şiirlerini okumaları ve onları ezberlemeleri Yeats'in şiirlerinin tahmin edilemeyecek kişiler tarafından bile okunduğunun ve sevildiğinin göstergesidir. Nitekim Amerika'nın Eski Başkan Yardımcısı Joe Biden bir konuşmasında Yeats'in şiirini uyarlayarak kullanmıştır. J. F. Kennedy gibi devlet başkanlarının dünya edebiyatında çok sayıda önemli yazar olmasına rağmen edebiyattan uzak olmadıklarını göstermek için Yeats okuduklarının belirtilmesi onun ne kadar büyük bir edebiyatçı olduğuna işarettir.⁶ Bu durum Yeats'in en çok okunan şairler arasında yerini koruduğu şeklinde, günümüzde bile şiirlerinin her kesimden insan tarafından hatırlandığı, şiirlerinin pek çok alanda alıntı olarak kullanıldığı, sadece yaşadığı dönemde değil yıllar sonra bile İngiliz edebiyatının baş şairi olarak anılmayı hak ettiği şeklinde yorumlanabilir. Ayrıca bizden sonra gelecek olan nesillere de hitap edeceğinin bir ispatı olarak kabul edilebilir.

⁵ bkz s. 85

⁶ bkz s. 74

Edebiyatçıların gerek resmi gerekse sivil toplum kuruluşlarından almış oldukları ödüller yapıtçevresi yanmetin unsurları için çok önemlidir. Yeats'in 1923 yılında almış olduğu Nobel Edebiyat ödülünün tartışmasız bir şekilde yanmetin unsurlarına etki ettiği Yeats'e ekonomik olarak çok katkıda bulunduğu gözlemlenmiştir. Nobel edebiyat ödülü Yeats yaşarken yapıtçevresi yanmetinlere çok fazla etki etmemiştir ancak yanmetin unsurlarında (22) Yeats tanıtılırken Nobel edebiyat ödüllü yazar olarak tanıtılmıştır. Eğitimciler tarafından Yeats şiirlerinin yeni nesillere aktarmak ve onlara şiiri sevdirmek için kullanıldığı tespit edilmiştir. Eğitim alanında milli duyguların aşılması için okullarda çocuklara Yeats şiirleri okutulmuş, şiir yarışmalarına katılan öğrencilerden mutlaka Yeats şiirlerinden birini okuyan olmuştur.⁷ Üniversitede Yeats dersleri veren akademisyenlerin bile haber konusu olması öğretim üyelerinin çok meşhur kişiler olmasından dolayı değil Yeats'in büyük bir edebiyatçı olmasından kaynaklanmaktadır denilebilir. Galerilerde, kütüphanelerde Yeats'e ait el yazmalarının ve fotoğraflarının bulunması Yeats'in halen önemini korumakta olduğunun bir göstergesidir.

Yeats sadece edebiyat alanında değil diğer sanat dallarında da insanları etkilemiştir. Duyguların, düşüncelerin ifade edilemediği zor anlarda Yeats ve şiirleri insanların imdadına koşmuş ve onların tercümanı olmuştur. Yeats ve eserlerinin dans gösterilerine, resim sergilerine, konserlere, şarkılara bitmek tükenmek bilmeyen ilham kaynağı oldukları söylenebilir. Şehir orkestraları konserlerinde Yeats'ten esinlenerek ezgiler, şarkılar söylemişlerdir. Waterboys adlı müzik gurubu bu gerçeği yansıtan en güzel örneklerden bir tanesidir.⁸

Yapıtçevresi yanmetin unsurlarında görülmüştür ki Yeats ve eserleri sosyal hayatı da önemli ölçüde etkilemiştir. Yeats'in İrlanda üzerindeki etkisi çok fazladır. İrlanda hakkında yapılacak herhangi bir tanıtım organizasyonunda her zaman Yeats'in adının geçmesi ülke yönetimini rahatsız etmiş ve Yeats dışındaki kültürel zenginlikleri de tanıtmaya çabası içerisine girmişlerdir. Örneğin, Sligo her zaman Yeats'in memleketi olarak tanıtılmıştır, İrlanda'da bir adres, bir bar, bir birahane tarif edileceği zaman hep Yeats'in orada bulunduğu yerlerden yola çıkılmıştır. Otellerin tanıtımı yapılırken Yeats'in orada konaklamış olduğunun vurgulanarak adının kullanılması Yeats'in her

⁷ bkz s. 79

⁸ bkz s. 86

zaman insanlarda olumlu etki bırakmış olduğunu gösterir.⁹ Farklı bir coğrafya olmasına rağmen insanlar Yeats'in şiirlerinden o kadar etkilenmiştir ki lokantalara bile onun şiirlerinin adını vermiş oldukları görülmüştür. St. Patrick's Day gibi ulusal kutlama yapılan özel günlerde her zaman anılan isim olarak karşımıza Yeats çıkmıştır. Kitap kulübünün seçkin bir yer olduğu anlatılmak isterken orada Yeats'in eserlerinin okunduğu belirtilmiştir. Televizyon ve radyolarda yapılan programlarda onun şiirleri okunmuş, oyunları seslendirilmiştir ve sahnelenmiştir. *Heroes*, *The Sopranos* gibi dizilerin bazı bölümlerine Yeats'in *İkinci Geliş* şiirinin adı verilmiş ve bu da açıkça belirtilmiştir. Yeats'in diğer sanat dallarında olduğu gibi sinema alanında da etkili olduğu gözlemlenmiştir. *İhtiyarlara Yer Yok* filminin yönetmenleri Coen kardeşler çektikleri filmin ismini Yeats'in şiirinden aldıklarını söyleyerek bir anlamda Yeats'i okuduklarını ve etkilendiklerini itiraf etmişlerdir.¹⁰ Posta pullarının üzerinde resimleri bulunan önemli kişiler arasında Yeats de vardır. Kısacası Yeats ve eserleri sadece sanat ve edebiyata değil hemen hemen hayatın her alanına dâhil olmuştur.

Yeats şiirleriyle sadece sosyal ve siyasi hayatı değil aynı zamanda spor dallarını da etkilediği görülmüştür. Futbolda bile onun "Nesneler dağılır/Merkez tutunamaz" sözü taktik vermek için kullanılmıştır.¹¹

Yeats'in var olan dizgeye, bozulmuş olan düzene karşı çıkmak ve hayallerinin peşinde hayatı pasına olsa gitmek kalıtsal bir özelliktir çünkü babası da tıpkı onun gibi ressam olma ideali uğrunda avukatlık mesleğini bırakmış ve Yeats'i her anlamda desteklemiştir. Yeats ülkesinin bağımsızlığı, özgürlüğü için, İrlanda halkının yeniden doğuşu, milli birlik ve beraberliğin oluşturulması, İrlandalı kimliğinin kazanılması, İrlanda kültürünün ve geleneklerinin yaşatılması, korunması uğrunda yalnızca sanat ve edebiyatını değil, yıllarını, ömrünü bu uğurda feda etmiştir. Günümüzde İrlanda ülkesinden, folklöründen, gelenek ve göreneklerinden, edebiyat ve sanatından bahsediliyorsa Yeats'in göstermiş olduğu büyük çaba ve fedakârlıkların payı çok büyüktür. Bu yüzden İrlanda denilince ilk olarak Yeats, Yeats denilince ilk olarak İrlanda akla gelir. Yeats milli İrlanda kültürünü yaşatmak için çıktığı bu yolda kendisinden sonra gelen edebiyatçıları da etkilemiş onların sanat ve edebiyatına da yön

⁹ bkz s. 73

¹⁰ bkz s.77

¹¹ bkz s.85

vermiştir. Pek çok politikacıya, edebiyatçıya, sanatçıya ilham kaynağı olmuştur. Şiirleri şarkılara söz olmuş, bestecilere kaynak oluşturmıştır. Yeats oyunlarında savunduğu, vurguladığı, anlatmaya çalıştığı milli duygularla İrlandalı olmaktan çıkıp bir dünya vatandaşı olmayı başarmış ve bugün taraflı tarafsız herkesin kabul ettiği en büyük edebiyatçılardan birisi olma kimliğine ulaşmıştır denilebilir. İrlanda halkının kendine has değerlerini, hikâyelerini yazarak başta İrlanda halkı olmak üzere tüm dünyadaki halklara milli değerlerine sahip çıkmaları gerektiğini anlatmaya çalıştığı söylenebilir. Kendi kimliğinden kopmadan, öz değerlerine ait olan insanın yöresel olmaktan çıkıp nasıl evrensel olunabileceğini göstermiştir Yeats. Yaşanılan maddi ve manevi tüm olumsuzluklara rağmen insanın başaramayacağı hiçbir şeyin olmadığına, aşamayacağı hiçbir engelin bulunmadığına en güzel örneklerden bir tanesi olmuştur.

Çalışmada açıkça görülmüştür ki yanmetinsellik sadece tek taraflı bir alan olmayıp okur, yazar ve yayıncı bakış açılarını içerisinde barındıran çok geniş bir alandır. Bu yüzdendir ki yanmetinselliğe daha fazla önem veirlmesi gerekmektedir. Ayrıca bu çalışma, William Butler Yeats gibi dünya edebiyatının örnek şahsiyetlerinden olan diğer edebiyatçıların da eserlerini daha iyi anlamak ve bilinmeyen yönlerini ortaya çıkarmak bağlamında kilit rol üstlenebilir. Okur açısından değerlendirildiğinde okuduğu eserin sadece kendi yarattığı dünyasıyla ilişkili olmadığını arka planda eseri oluşturan pek çok unsurun var olduğunu ve bu unsurların birbirinden bağımsız olarak değil birbiriyle örtülü bir şekilde bir arada bulunduklarını fark etmelerine yardımcı olacaktır. Gelecekte okuyacağı eserleri de bu açıdan değerlendirmesine ve anlamlandırmasına da katkıda bulunacaktır.

Yeats hayatta iken yayınevleri tarafından oluşturulan yapıtçevresi yanmetinler unsurlarının daha az olması o dönemde gazete sayısının az olmasından, bilgisayar, internet, akıllı cep telefonları, görüntülü konuşma, etkileşimli konferans, sosyal medya ortamları gibi ieltişim araçlarının günümüzdeki kadar gelişmemiş olmasından kaynaklanmaktadır şeklinde düşünülebilir. Ayrıca yayınevi tarafından oluşturulan reklam niteliğindeki yapıtçevresi yanmetin unsurlarının ticari kaygılardan çok İrlanda'nın bağımsızlık mücadelesine destek olmak, milli birlik ve beraberlik duygularını ön plana çıkarmak, İrlanda halkına unuttuğu değerleri ve aslını hatırlatmak işlevi ile yapılmış olmasındandır. Yeats öldükten ortaya çıkan yayınevine ait yanmetin unsurları daha çoktur çünkü eserleri farklı yayınevleri tarafından, farklı formatlarda

basılmıştır. Bu sonucun ortaya çıkmasında yaşadığımız dönemin şartları gereği mecburen ticari kaygıların da etkisi olmuştur ancak bu da tamamen Yeats'in iradesi dışında gerçekleştiği için sorumluluk ona ait değildir. Bir eserin basımından, tanıtımına ve okura ulaşmasına kadar geçen süreçte gerekli olan tek şey paradır ancak bu durumun sadece Yeats eserleri için geçerli olduğu sonucunu çıkarmak yanlış olur çünkü günümüz şartlarında bu durum tüm yazarlar için geçerlidir.

Bu çalışmayla yanmetinselliğin metinleri anlamakta ve incelemekte ne kadar önemli olduğuna dikkat çekmek istenmiştir. Bu çalışmanın bundan sonra yapılacak çalışmalara ışık tutması hedeflenmiştir. Üniversiteler başta olmak üzere akademi ve bilim çevrelerinde yanmetinselliğin daha çok tanıtılması ve çalışılması mümkün olabilir. Bununla birlikte bu tez daha önce yapılmış çalışmalardan farklı olarak yanmetinsellik yönteminin sadece metinlere uygulanabilir şeklinde oluşan algıyı değiştirebilir ve farklı alanlara uygulama yapmak isteyenleri teşvik edebilir.

Teknolojinin baş döndürücü bir hızla geliştiği ve kitap formatlarının buna bağlı olarak değiştiği gerçeği göz önünde bulundurulduğunda yanmetinsellik gelecekte daha fazla önem kazanıp bağımsız bir çalışma alanı olabilir. Özellikle de sosyal medyanın bu konuda başrolü oynayacağı çok açıktır. Teknoloji çağının getirmiş olduğu yeniliklerle birlikte yapıtçevresi yanmetin unsurlarına çok geniş bir alanda rastlamak mümkün hale gelmiştir. Masaüstü ve dizüstü bilgisayarlar, tabletler, e-kitap okutucuları, Mp3 çalarlar, akıllı cep telefonları sayesinde araştırmacılar çok sayıda yapıtçevresi yanmetin unsurlarına ulaşabilmektedirler. Bu durum yanmetinsellik ile ilgili çalışma yapmak isteyenlerin işini kolaylaştıracaktır.

Uzun yıllardan beri süregelen yanmetinsellik tartışmalarına dünyaca tanınmış İngiliz yazar, oyuncu, şair, oyun yazarı, eleştirmen William Butler Yeats ile ilgili somut örnekler vererek katkıda bulunulmuştur. Kullanılan kaynaklar, yapılan göndermeler ve verilen örneklerle yanmetinselliğin sadece yazım dünyasında kullanılabilecek düzeyde basit bir yöntem olmadığı ve diğer tüm sanat dallarında da kullanılabileceği, kullanmak isteyenleri teşvik edip, bir anlamda cesaretlendirebileceği anlatılmaya çalışılmıştır. Bu çalışma başta edebiyat öğrencileri olmak üzere tüm okurlara, yazarlara, çevirmenlere, eleştirmenlere ayrıca bu alanda araştırma yapacak olan araştırmacılara, edebiyatçılara, bilim adamlarına kaynak oluşturabilme açısından faydalı olacaktır. Kaynakçada

belirtilen birincil eserler yanmetin alanında çalışma yapmak isteyenlerin kütüphanesinde bulunması gereken başucu kitaplarından olma özelliği taşıyan kaynaklardır ve çalışmalarda maksimum fayda sağlayacaklardır. İkincil kaynaklar da konuyla ilgili çalışma yapanların ilgisini çekebilecek niteliktedir. Uygulanan yöntem açısından değerlendirildiğinde bu tez Türkiye de bir ilk olma özelliğine sahiptir. Araştırma konusu olarak seçilen İngiliz edebiyatının en büyük şairlerinden birisi olan William Butler Yeats, yapılan edebiyat taramasına ve YÖK'ün tez veri bankasındaki sonuçlara göre Türkiye'de doktora tez konusu olarak ilk defa seçilmiş ve çalışılmıştır. Sadece İngiliz edebiyatına değil dünya edebiyatına da oyunları, öyküleriyle, romanlarıyla, yaşamöyküsü ve özyaşamöyküleriyle katkı sağlamış olan ve ölümünden 78 yıl gibi uzun bir süre geçmesine rağmen halen gündemden düşmeyen Yeats, bu tez ile birlikte tekrar hatırlanmış ve onun hayranları ve okurları için yeni bir okuma alanı oluşturmuş olduğu söylenebilir.

Sonuç olarak, yapılan bu çalışmanın Genette'in belirlemiş olduğu kıstaslara göre değerlendirildiğinde Yeats öldükten sonra ortaya çıkan, yazara ait olmayan bir yanmetin unsuru olduğu söylenebilir. Bu yanmetin unsurunun Yeats'i ve eserlerini tanıtmak, farklı bir bakış açısından değerlendirme, bilinmeyen yönlerini ortaya çıkarma amacı olduğu iddia edilebilir. Ayrıca bundan sonra Yeats hakkında yapılacak çalışmalara katkıda bulunma ve teşvik etme işlevi olabilir.

KAYNAKÇA

- Adams, V. (2011). *Doing it by the Book: The Uses of Paratext in Creating Expectation and Determining Structural Genre in Contemporary British Fiction*. (Doctor of Philosophy), New Castle: Newcastle University.
- Aktulum, K. (2014). *Metinlerarası İlişkiler*. Ankara: Kanguru Yayınları.
- Allen, G. (2000). *Intertextuality*. London, New York: Routledge.
- Auden, W. H. (1948). "Yeats as an Example". *The Kenyon Review*, 10(2), 187-195. doi:10.2307/4332931
- Bakhtin, M. M. (2010). *Speech Genres and Other Late Essays*. Austin, Tex: University of Texas Press.
- Barrowman, C. E. (2012). "Fiction: "Force Of Nature," By C.J. Box". Erişim Tarihi (15 Nisan 2014): Star Tribune. <http://www.startribune.com/>
- Barthes, R. (1977). *Image, Music, Text*. (Trans.: S. Heath). London: Fontana Press.
- Barthes, R. (1989). *The Rustle of Language* (Trans.: R. Howard). California: University of California Press.
- Baverstock, A. (2000). *How to Market Books*. London: Kogan Page.
- Bell, V. M. (2006). *Yeats and the Logic of Formalism*. United States of America: University of Missouri Press.
- Bir İrlandalı Pilot Ölümünü Görüyor*. (2017). <http://www.antoloji.com/bir-irlandali-pilot-olumunu-goruyor-siiri/>
- Bjork, O. R. (2008). *Interfacing Milton The Supplementation of Paradise Lost*. (Doctor of Philosophy), Austin: The University of Texas.
- Broening, J. (2009). "Updike's elegy". Erişim Tarihi (15 Nisan 2014): Denver Post. <http://www.denverpost.com/2009/06/11/updikes-elegy/>
- Broening, J. (2010a). "Book review: Exploring the benefits of the absence of sound", Erişim Tarihi (15 Nisan 2014): Denver Post, <http://www.denverpost.com/2010/07/30/book-review-exploring-the-benefits-of-the-absence-of-sound/>

- Broening, J. (2010b). "Cynicism of *"Bodies"* is best left buried". Erişim Tarihi (15 Nisan 2014): Denver Post, <http://www.denverpost.com/2010/10/28/cynicism-of-bodies-is-best-left-buried/>
- Broening, J. (2012). "Book review: *"Essays in Biography"* by Joseph Epstein telling about subjects and author". Erişim Tarihi (15 Nisan 2014): Denver Post. <http://www.denverpost.com/2012/10/04/book-review-essays-in-biography-by-joseph-epstein-telling-about-subjects-and-author/>
- Cain, L. (2001). *Reading Culture: the translation and transfer of Australianness in contemporary fiction*. (Doctor of Philosophy), Australia: Queensland University of Technology.
- Canfield, K. (2012). "MEMOIR: *"Sugarhouse,"* by Matthew Batt". Erişim Tarihi (15 Nisan 2014): Star Tribune. <http://www.startribune.com/memoir-sugarhouse-by-matthew-batt/159090495/>
- Cantrell, S. (2011). "Art review: DMA's *'Silence and Time'* explores passings, transformations". Erişim Tarihi (15 Nisan 2014): Dallas Morning News. <http://www.dallasnews.com/arts/arts/2011/06/06/art-review-dmas-silence-and-time-explores-passings-transformations>
- Capuano, P. J. (2000). "Imagination And Recollection: The Power And Process Of Memory In "The Lake Isle Of Innisfree"". *THE SOUTH CAROLINA REVIEW*, 33(1), 146-154.
- Carberg, J. S. (1974). "'A Vision" by William Butler Yeats". *Daedalus*, 103(1), 141-156. doi:10.2307/20024196
- Chakraborty, A. (September 2011). "Usurped Spaces and Poetic Identity—Anxiety of Influence in Yeats' *Sailing To Byzantium*". *The Criterion: An International Journal in English*, II.(III.), 30-36.
- Chattman, L. (2012). "Dublin: unexpected delights and deals". Erişim Tarihi (15 Nisan 2014): Newsday. <http://www.newsday.com/travel/dublin-unexpected-delights-and-deals-1.3992255>
- Cheuse, A. (2012). "'*The Sadness of the Samurai*' by Victor Del Arbol is above and beyond a thriller". Erişim Tarihi (15 Nisan 2014): Dallas Morning News.

<http://www.dallasnews.com/arts/books/2012/07/20/the-sadness-of-the-samurai-by-victor-del-arbol-is-above-and-beyond-a-thriller>

- Civelek, K. (2015). "Yanmetinsellik Bağlamında Karşılaştırmalı Bir Çözümleme: Anna Gavalda'nın "Je L'aimais/Onu Seviyordum" Adlı Romanının Fransızca Ve Türkçe Baskıları". *HUMANITAS - Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(6), 89-98. doi:<http://dx.doi.org/10.20304/husbd.10956>
- Civelek, K., & Tilbe, A. (2016). "Frédéric Beigbeder'in Romantik Egoist adlı karma benli anlatısı: özyaşamöyküsü mü, yeniötesi günlük mü, özkurmaca roman mı?". *Border Crossing*, 6(1), 27-45.
- Colum, P. (1939). "THE GREATNESS OF W.B. YEATS: With His Passing Goes the Foremost Poet of His Time The Greatness of...". *New York Times*. [PROQUEST (Haberler ve Gazeteler Veritabanı), <http://search.proquest.com/news?accountid=37146>]
- Conner, L. I. (1998). *A Yeats Dictionary: Persons and Places in the Poetry of William Butler Yeats*. Syracuse: Syracuse University Press.
- Coolsaet, S. (2012). *Crossing the Threshold: Reading Authorial and Editorial Paratexts to the Fiction of Hogg, Hawthorne, and James*. (Master's Thesis), Ghent: Universiteit Gent.
- Cremins, R. (2011). "Doyle gets back to his storytelling roots". Erişim Tarihi (15 Nisan 2014): Star Tribune. <http://www.startribune.com/>
- Cuddon, J. A. (Ed.) (1999) *The Penguin Dictionary of Literary Terms and Literary Theory* (4th ed.). England: Penguin Books.
- Cutmore, L. G. (2014). *Interculturality and Les arbres en parlent encore by Calixthe Beyala*. (Master of Philosophy), Australia: The University of Queensland.
- D'Amore, J. (2012). *American Authorship and Autobiographical Narrative: Mailer, Wideman, Eggers*. New York, US: Palgrave Macmillan.
- Dealer, C. P. (2012). "Romney, Obama observe 9/11 truce, pull ads, mute partisan attacks". Erişim Tarihi (15 Nisan 2014): Cleveland Plain Dealer.

http://www.cleveland.com/nation/index.ssf/2012/09/romney_obama_observe_911_truce.html

DeLuca, D. (2011). "*Jolie Jolie*". Erişim Tarihi (15 Nisan 2014): Philedalphia Inquirer. http://www.philly.com/philly/blogs/inthemix/Jolie_Jolie.html

DeLuca, D. (2013). "*A pair of lyric luminaries teaches songwriting at Princeton*". Erişim Tarihi (15 Nisan 2014): Philedalphia Inquirer. http://articles.philly.com/2013-03-13/entertainment/37654193_1_significant-english-language-poet-songs-wesley-stace

DeMarco, L. (2010). "*Horror lit lives again: Vampires, ghosts and zombies claw their way back in books*", Erişim Tarihi (15 Nisan 2014): *Cleveland Plain Dealer*. http://www.cleveland.com/books/index.ssf/2010/10/horror_lit_lives_again_vampire.html

DeMarco, L. (2013). "*Irish writings from James Joyce to Tana French to get you in the St. Patrick's Day mood*". Erişim Tarihi (15 Nisan 2014): *Cleveland Plain Dealer*. http://www.cleveland.com/entertainment/index.ssf/2013/03/irish_writings_to_get_you_in_t.html

Denham, M. (2010). *Telling tales : Helen Demidenko and the autobiographical pact & "The Pact"*. (Bachelor of Arts), Australia: University of Melbourne.

Eagleton, T. (1996). *Literary Theory: An Introduction*. USA, UK, Australia: Blackwell Pub.

Eck, M. (2013). "*Waterboys wow crowd at The Linda*". Erişim Tarihi (15 Nisan 2014): San Francisco Chronicle. <http://www.sfgate.com/local/article/Waterboys-wow-crowd-at-The-Linda-4388271.php>

Elbir, B. (1992). "Importance of the Irish Dramatic Movement". *Tiyatro Araştırmaları Dergisi*, 0(9), 005-014. doi:10.1501/tad_0000000146

Entertainment, C. (2009). "*The Latest Music, Movies, TV, Dining, Events News & Reviews*". Erişim Tarihi (15 Nisan 2014): *Cleveland Plain Dealer*. <http://www.cleveland.com/>

- Faaland, M. S. (2014). *From parallelogram to tower? Texts - Contexts - Paratexts*. (Degree of Master), Tromsø, Norway: The Arctic University of Norway.
- Fabrikant, G. (2011). "European libraries aren't just for scholars". Erişim Tarihi (15 Nisan 2014): Dallas Morning News. <http://www.dallasnews.com/>
- Fakia, C. (2009). *Irish Nationalism in the Later Poetry of William Butler Yeats*. (Degree of Master), Algeria: Mentouri University.
- Farber, J. (2008). "Carla Bruni is no first lady of song". Erişim Tarihi (15 Nisan 2014): New York Daily News. <http://www.nydailynews.com/>
- Feys, S. (2010). *Cultural Nationalism in the Life and Work of W. B. Yeats: The Man Behind the Myth*. (Master of Degree), Ghent: Universiteit Gent.
- Fitzpatrick, T. (2012a). "Reflection for The Day". Erişim Tarihi (15 Nisan 2014): The Boston Globe. <https://www.bostonglobe.com/arts/2012/03/16/reflection-for-day/1l2j2PCTmLpUchzg8XUkbM/story.html>
- Fitzpatrick, T. (2012b). "Reflection for The Day". Erişim Tarihi (15 Nisan 2014): The Boston Globe <https://www.bostonglobe.com/lifestyle/2012/10/03/reflection-for-day/MYbswnrxLjtCAbTXjdhFTM/story.html>
- Fitzpatrick, T. (2013). "Reflection for The Day". Erişim Tarihi (15 Nisan 2014): The Boston Globe <https://www.bostonglobe.com/lifestyle/2013/01/15/reflection-for-day/9O90Ups7WKsACUEHHGEaNO/story.html>
- Flanagan, T. (1975). "Yeats, Joyce, and the Matter of Ireland". *Critical Inquiry*, 2(1), 43-67. doi:10.2307/1342800
- Frédette, J. (2014). « Rare Poems Ask Rare Friends » : *Literary Circles and Cultural Capital. The Case of Montreal's Jubilate Circle*. (Phd), Quebec, Canada: Université de Sherbrooke.
- Genette, G. (1997). *Paratexts: Thresholds of Interpretation*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Genette, G. (1997a). *Palimpsests: Literature in the Second Degree*. Lincoln: University of Nebraska Press.

- Genette, G. (1997b). *Paratexts: Thresholds of Interpretation*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Globe, T. B. (2013). "*Iraq war's failures breed rising sense of isolationism*". Erişim Tarihi (15 Nisan 2014): The Boston Globe : <https://www.bostonglobe.com/editorials/2013/03/19/iraq-war-failures-breed-rising-sense-isolationism/pqHSgi7n3i9osiKZwQyulJ/story.html>
- Granberry, M. (2011). "*Kerrville New Folk winner Grace Pettis ready to grace Uncle Calvin's*". Erişim Tarihi (15 Nisan 2014): Dallas Morning News. <http://www.dallasnews.com/>
- Granberry, M. (2013). "*Robert F. Kennedy Jr. creates a story with 'legs' by offering pro-conspiracy views on his uncle's 1963 assassination in Dealey Plaza*". Erişim Tarihi (15 Nisan 2014): Dallas Morning News. <http://ece.dallasnews.com/news/jfk50/discuss/>
- Greening, J. (2005). *The Poetry of W.B. Yeats*. London: Greenwich Exchange.
- Greene, N. (2008). *Yeats's Poetic Codes*. Oxford: Oxford University Press.
- Haydn, H., & Hadyn, H. (1947). "The Last of the Romantics: An Introduction to the Symbolism of William Butler Yeats". *The Sewanee Review*, 55(2), 297-323. doi:10.2307/27537734
- Hayes, L. O. R. (2012). "*Family travel five: Ireland*". Erişim Tarihi (15 Nisan 2014): Dallas Morning News. <http://www.dallasnews.com/life/travel/2012/03/09/family-travel-five-ireland>
- Heaton, M. (2012). "*How Irish notables in Cleveland spend St. Patrick's Day*". Erişim Tarihi (15 Nisan 2014): Cleveland Plain Dealer. http://www.cleveland.com/dining/index.ssf/2012/03/how_irish_notables_in_cleveland.html
- Heaton, M. (2013). "*St. Patrick's Day quiz: How much fun did you have?*". Erişim Tarihi (15 Nisan 2014): Cleveland Plain Dealer. <http://www.cleveland.com/>

- Hertzel, L. (2011). "Ten questions for an author: Ethna McKiernan". Erişim Tarihi (15 Nisan 2014): Star Tribune. <http://www.startribune.com/ten-questions-for-an-author-ethna-mckiernan/133609793/>
- Holdeman, D. (2006). *THE CAMBRIDGE INTRODUCTION TO W.B. YEATS*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Hoover, B. (2012). "A Ship Without a Sail: The Life of Lorenz Hart,'by Gary Marmorstein stays on the lighthearted side ". Erişim Tarihi (15 Nisan 2014): Dallas Morning News. <http://www.dallasnews.com/arts/books/2012/07/13/a-ship-without-a-sail-the-life-of-lorenz-hart-by-gary-marmorstein-stays-on-the-lighthearted-side>
- Humphreys, A. R. (1943). "Bugünkü İngiliz şiiri". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakóltesi Dergisi*, 2(5), 059-075. doi:10.1501/Dtcfder_0000000391
- Humphreys, A. R. (1943). "Bugünkü İngiliz şiiri". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakóltesi Dergisi*, 2(5), 059-075. doi:10.1501/Dtcfder_0000000391
- Humphreys, A. R. (1945). "Bugünkü İngiliz Drami". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakóltesi Dergisi*, 3(5), 523-537. doi:10.1501/Dtcfder_0000000663
- Hutchinson, J., & Aberbach, D. (1999). "The Artist as Nation-BUILDER: William Butler Yeats and Chaim Nachman Bialik". *Nations and Nationalism*, 5(4), 501-521. doi:10.1111/j.1354-5078.1999.00501.x
- Inquirer, P. (2010). "Dick Polman: Now begins the spin". Erişim Tarihi (15 Nisan 2014): Philadelphia Inquirer. http://www.philly.com/philly/blogs/inq_ed_board/Dick_Polman_Now_begins_the_spin.html
- Italie, H. (2012). "Agent: Author Chinua Achebe dies at 82". Erişim Tarihi (15 Nisan 2014): USA Today. http://usatoday30.usatoday.com/life/books/reviews/2006-05-10-stolen-child_x.htm
- Kaul, G. (2012). "Adolphus Hotel, 'grand old lady' of downtown Dallas, turns 100 ". Erişim Tarihi (15 Nisan 2014): Dallas Morning News. <http://www.dallasnews.com/business/business/2012/10/05/adolphus-hotel-grand-old-lady-of-downtown-dallas-turns-100>

- Kelly, J. (2003). *A W.B. Yeats Chronology*. Great Britain: Palgrave Macmillan.
- Kelly, S. (2006). "*Beauty is found in 'Stolen Child'*". Erişim Tarihi (15 Nisan 2014): USA Today. http://usatoday30.usatoday.com/life/books/reviews/2006-05-10-stolen-child_x.htm
- Kennedy, L. (2007). "*Suggest, on/reference '07's deftly written films a stark contrast to scribeless times'*". Erişim Tarihi (15 Nisan 2014): Denver Post. <http://www.denverpost.com/>
- Kennedy, L. (2012a). "*Denver Post theater critic Lisa Kennedy picks 9 highlights from Colorado's 2012 theater scene'*". Erişim Tarihi (15 Nisan 2014): Denver Post. <http://www.denverpost.com/2012/12/27/denver-post-theater-critic-lisa-kennedy-picks-9-highlights-from-colorados-2012-theater-scene/>
- Kennedy, L. (2012b). "*Theater review: 'The Joy Luck Club' christens Vintage Theatre's Aurora home'*", Denver Post. <http://www.denverpost.com/2012/05/02/theater-review-the-joy-luck-club-christens-vintage-theatres-aurora-home/>
- Kıvrak, F. ř. (2011). *Changing Time Concept and Time-Man Relationship in Modernist Works: Yeats' Short Fiction*. (Master of Degree), Manisa: Celal Bayar Üniversitesi.
- Klein, J. M. (2012). "*The Fun Stuff: And Other Essays by James Wood'*". Erişim Tarihi (15 Nisan 2014): The Boston Globe <https://www.bostonglobe.com/arts/books/2012/11/24/review-the-fun-stuff-and-other-essays-james-wood/yDpqrSg8JlMeJiuxrsSJKJ/story.html>
- Krajewski, E. T. (2002). *Secular Messianism And The Nationalist Idea In The Plays Of Adam Mickiewicz And William Butler Yeats*. (Doctor of Philosophy) The Ohio State University, (UMI:3049058).
- Kristeva, J. (1980). *Desire in Language: A Semiotic Approach to Literature and Art*. New York: Columbia University Press.
- Lejeune, P., & Eakin, P. J. (1989). *On Autobiography*. Minneapolis: University of Minnesota Press.

- Lewis, Z. (2009). "*Music and Dance*". Erişim Tarihi (15 Nisan 2014): Cleveland Plain Dealer. <http://www.cleveland.com/>
- Lewis, Z. (2010). "*Listen to this: noted music critic Alex Ross coming to Cleveland*". Erişim Tarihi (15 Nisan 2014): Cleveland Plain Dealer. http://www.cleveland.com/musicdance/index.ssf/2010/10/listen_to_this_music_critic_al.html
- Lewis, Z. (2012a). "*Cleveland Orchestra invites host of extra-musical associations with program of Beethoven, Respighi and Hersch*". Erişim Tarihi (15 Nisan 2014): Cleveland Plain Dealer. http://www.cleveland.com/musicdance/index.ssf/2012/03/cleveland_orchestra_invites_ex.html
- Lewis, Z. (2012b). "*World premiere of 'Night Pieces' shines spotlight on Cleveland Orchestra trumpeter Michael Sachs*". Erişim Tarihi (15 Nisan 2014): Cleveland Plain Dealer. http://www.cleveland.com/musicdance/index.ssf/2012/03/world_premiere_of_night_pieces.html
- Macmillian, K. (2010). "*Adam Lerner, MCA's new director, brings vision to life in new exhibit*". Erişim Tarihi (15 Nisan 2014): Denver Post. <http://www.denverpost.com/2010/04/28/adam-lerner-mcas-new-director-brings-vision-to-life-in-new-exhibit/>
- Marsh, J. Z. (Winter 2005). "The Influence of Hinduism In William Butler Yeats's *Meru*". *Yeats Eliot Review*, 22(4), 15-18.
- Martin, H. C. (1986). *W.B. Yeats: Metaphysician as Dramatist*. Waterloo: Wilfrid Laurier University Press.
- Matthews, N., & Moody, N. (2007). *Judging a Book by Its Cover: Fans, Publishers, Designers, and the Marketing of Fiction*. London; New York: Routledge
- McKenna, B. (2010). "Yeats, Samhain, and the aesthetics of cultural nationalism: 'a supreme moment in the life of a nation'". *Irish Studies Review*, 18(4), 401-419. doi:10.1080/09670882.2010.515846

- McLeod, E. L. (2015). *Out of the Attic: Agency and Narratives of Mental Illness by David Foster Wallace and Lauren Slater*. (Honors Theses), Mississippi: The University of Southern Mississippi.
- Milofsky, D. (2008). "Poetry the passion of a committed few". Erişim Tarihi (15 Nisan 2014): Denver Post. <http://www.denverpost.com/2008/04/04/poetry-the-passion-of-a-committed-few/>
- Minnigerode, F. L. (1930, *The New York Times (1851-2009) with Index (1851-1993)*). "JAMES STEPHENS GIVES NEWS OF IRELAND: The Poet-Philosopher Looks at the Weather-Vanes of His Country and Also Scans the American Horizon", *New York Times*, p. SM7. [PROQUEST (Haberler ve Gazeteler Veritabanı), <http://search.proquest.com/news?accountid=37146>]
- Moorhouse, C. C. (2014). *Reading Ruins A Transtextual Approach To The Hanna Roundhouse*. (Master of Architecture), Ottawa, Ontario, Canada: Carleton University.
- Moses, M. J. (1924). "With William Butler Yeats". *Theatre Arts Monthly*, 383-388.
- Mulshine, P. (2009). "Nobel award: Obama's no Fridtjof Nansen", Erişim (15 Nisan 2014): Newark Star-Ledger, http://blog.nj.com/njv_paul_mulshine/2009/10/nobel_award_is_the_nuttiest_on.html
- Nally, C. (2010). *Envisioning Ireland: W.B. Yeats's Occult Nationalism*. Oxford: Peter Lang AG, Internationaler Verlag der Wissenschaften.
- Neuhaus, T. R. R. J. (2008). "Pope Benedict brings a powerful message to America", Erişim (15 Nisan 2014): New York Daily News. <http://www.nydailynews.com/opinion/pope-benedict-brings-powerful-message-america-article-1.283625>
- Novak, J. (2011). *Live Poetry : An Integrated Approach to Poetry in Performance*. Amsterdam: Brill Academic Publishers.
- Obemehinti, L. (2010). "Lade Obamehinti of Euleess: Heroes in caps and gowns", Erişim (15 Nisan 2014): Dallas Morning News.

<http://www.dallasnews.com/opinion/opinion/2010/05/16/Lade-Obamehinti-of-Euleless-Heroes-7285>

- O'Donnell, P., & Davis, R. C. (1989). *Intertextuality and contemporary American fiction*. Baltimore: Johns Hopkins University Press.
- Oğuz, S. (2002). "Aa.. *Bu kahramanları bir yerden tanıyoruz!*", Erişim (14 Mayıs 2015): Milliyet. <http://www.milliyet.com.tr/2002/01/27/yasam/ayas.html>
- O'Haire, P. (1998). "A PLACE FOR GOOD YEATS", Erişim (15 Nisan 2014): New York Daily News. <http://www.nydailynews.com/>
- Page, S. (2013). "Political partisanship mirrors public", Erişim (15 Nisan 2014): USA Today. <http://www.usatoday.com/story/news/politics/2013/03/06/partisan-politics-poll-democrats-republicans/1965431/>
- Paige, W. (2008). "Irishman puts stamp on Open", Erişim (15 Nisan 2014): Denver Post. <http://www.denverpost.com/2008/07/20/irishman-puts-stamp-on-open/>
- Palmer, M. G. (1930). "Yeats's Beard Surprises", Erişim (15 Nisan 2014): New York Times. [PROQUEST (Haberler ve Gazeteler Veritabanı), <http://search.proquest.com/news?accountid=37146>]
- Pavlak, F. W. (2004). *Sibelius's Seventh Symphony: Genesis, Design, Structure, And Meaning*. (Master Of Music), North Texas: University of North Texas.
- Pektaş, N. Ö. (2014). *The First Greek Printing Press in Constantinople (1625-1628)*. (Doctor of Philosophy), Royal Holloway: University of London.
- Petkovic, J. (2010). "Your St. Patrick's Day Party Guide: Celebrate the green all day long at Cleveland-area pubs", Erişim (15 Nisan 2014): Cleveland Plain Dealer. http://www.cleveland.com/entertainment/index.ssf/2016/03/st_patricks_day_cleveland_2016.html
- Pierce, C. P. (2010). "Team Wilfork", Erişim (15 Nisan 2014): The Boston Globe. http://archive.boston.com/bostonglobe/magazine/articles/2010/09/19/team_wilfork/
- Pogatchnik, S. (2012). "Louis le Brocquy, at age 95; Irish expressionist painter", Erişim (15 Nisan 2014): The Boston Globe.

<https://www.bostonglobe.com/metro/obituaries/2012/04/25/irish-artist-louis-brocquy-dies-dublin/jOgVg4i18L4qXFA6OstJIL/story.html>

Portland, S. L. (2011). *"Woody Allen, Clint Eastwood defy Hollywood's youth bias"*, Erişim (15 Nisan 2014): Cleveland Plain Dealer. http://www.cleveland.com/movies/index.ssf/2011/06/woody_allen_clint_eastwood_def.html

Post, D. (2007). *"Foreword"*, Erişim (15 Nisan 2014): Denver Post. <http://www.denverpost.com/>

Post, D. (2008). *"Top 5 literary destinations in the world"*, Erişim (15 Nisan 2014): Denver Post Editorial. <http://www.denverpost.com/2008/12/11/top-5-literary-destinations-in-the-world/>

Ratner, J. K. (2011). *American Paratexts: Experimentation and Anxiety in the Early United States*. (Doctor of Philosophy), Pennsylvania: University of Pennsylvania.

Redman, T. (2012). *"James Joyce'by Gordon Bowker based on many new sources "*, Erişim (15 Nisan 2014): Dallas Morning News <http://www.dallasnews.com/arts/books/2012/06/15/james-joyce-by-gordon-bowker-based-on-many-new-sources>

Reynolds, H. (1935, *The New York Times (1851-2009) with Index (1851-1993)*). "That Dream-Made World of Yeats the Dramatist: In His "Collected Plays" We Have the Fruits of a Flaming Effort to Restore a Nation's Consciousness THE COLLECTED PLAYS OF W.B. YEATS. 617 pp. New York: The Macmillan Company. \$ 3.50. The World of Yeats the Dramatist", *New York Times*. [PROQUEST (Haberler ve Gazeteler Veritabanı), <http://search.proquest.com/news?accountid=37146>]

Reynolds, H. (1938, *The New York Times (1851-2009) with Index (1851-1993)*). "W. B. Yeats Expounds His "Heavenly Geometry": In "A Vision" He Sets Forth a System of Enormous Complexity and Range", *New York Times*, [PROQUEST (Haberler ve Gazeteler Veritabanı), <http://search.proquest.com/news?accountid=37146>]

- Roiphe, K. (2002). *"A Reader's Rhapsody"*. Erişim (15 Nisan 2014): New York Times.
<http://www.nytimes.com/2002/09/27/books/a-reader-s-rhapsody.html>
- Rollyson, C. (2013). *"The last days of Sylvia Plath"*, Erişim (15 Nisan 2014): The Boston Globe
<https://www.bostonglobe.com/magazine/2013/01/20/the-last-days-sylvia-plath/Dlpv1hzF4OFO6gtxoGNG5I/story.html>
- Rosenberg, D. (2009). *"Maureen Fleming dances with elusive grace"*, Erişim (15 Nisan 2014): Cleveland Plain Dealer.
http://www.cleveland.com/musicdance/index.ssf/2009/02/courtesy_of_american_dancercho.html
- Ross, D. A. (2009). *Critical Companion to William Butler Yeats: A Literary Reference to His Life and Work*. New York: Facts On File.
- Ruokkeinen, S. (2013). *Tragicall Historie and Phantasticall Trifles: On Evaluation of the Book in Sixteenth-Century Translators' Paratexts*. (MA Thesis), Finland: University of Turku.
- Sadokierski, Z. (2010). *VISUAL WRITING: A critique of graphic devices in hybrid novels, from a Visual Communication Design perspective*. (PhD), Sydney: University of Technology.
- Scolari, C. A. (2014). *"Transmedia Critical| Don Quixote of La Mancha : Transmedia Storytelling in the Grey Zone"*. 2014, 8.
<http://ijoc.org/index.php/ijoc/article/view/2576>
- Scott, A. O. (2010). *"La Danse: The Paris Opera Ballet "*, Erişim (15 Nisan 2014): Dallas Morning News.
http://www.nytimes.com/2009/11/04/movies/04danse.html?_r=0
- Sepinwall, A. (2007a). *"Best of 2007: Top 10 (or 11) shows"*, Erişim (15 Nisan 2014): Newark Star-Ledger.
http://blog.nj.com/alltv/2007/12/best_of_2007_top_10_or_11_epis.html
- Sepinwall, A. (2007b). *"The Sopranos' Top 10 hits"*, Erişim (15 Nisan 2014): Newark Star-Ledger. <http://www.nj.com/entertainment/tv>

- Sepinwall, A. (2007c). "*Sopranos Rewind: The Second Coming*", Erişim (15 Nisan 2014): Newark Star-Ledger. http://blog.nj.com/alltv/2007/05/sopranos_rewind_the_second_com.html
- Sepinwall, A. (2008). "*Sepinwall on TV: 'Heroes' season three review* ", Erişim (15 Nisan 2014): Newark Star-Ledger. http://www.nj.com/entertainment/tv/index.ssf/2008/09/sepinwall_on_tv_heroes_season.html
- Serres, M. (2007) (Trans. Lawrence R. Schehr). *The Parasite*: Minneapolis, Minn: University of Minnesota Press.
- Sheridan, T. (2013). "*As the old song goes: St. Patrick was a gentleman: Terence Sheridan*", Erişim (15 Nisan 2014): Cleveland Plain Dealer. http://www.cleveland.com/opinion/index.ssf/2013/03/as_the_old_song_goes_st_patric.html
- Smith, K. C., Jr. (2006). *THE BOOK AS MATERIAL INSTRUMENT: LONDON LITERARY PUBLISHING 1885--1900*. (Ph.D.), US: Indiana University.
- Spencer, A. (2011). *Author, reader, text collaboration and the networked book*. (PhD), Goldsmiths, University of London. [Thesis] : Goldsmiths Research Online.
- Star-Ledger, N. (2013a). "*Chatham High School freshmen participate in poetry competition*", Erişim (15 Nisan 2014): Newark Star-Ledger. http://www.nj.com/independentpress/index.ssf/2013/02/chatham_high_school_freshmen_p.html
- Star-Ledger, N. (2013b). "*Harmonium Choral Society of Morristown extends deadline for choral composition contest*", Erişim (15 Nisan 2014): Newark Star-Ledger. http://www.nj.com/independentpress/index.ssf/2013/02/harmonium_choral_society_of_mo_2.html
- Star-Ledger, N. (2013c). "*Harmonium Choral Society of Morristown invites high school students to enter contest*", Erişim (15 Nisan 2014): Newark Star-Ledger. http://www.nj.com/independentpress/index.ssf/2013/01/harmonium_choral_society_of_mo.html

- Sutherland, A. (2011). "*For singer-songwriter turned novelist, a cure for writer's block*", Erişim (15 Nisan 2014): The Boston Globe. <https://www.bostonglobe.com>
- Sutherland, A. (2012a). "*For singer-songwriter turned novelist, a cure for writer's block*", Erişim (15 Nisan 2014): The Boston Globe. <https://www.bostonglobe.com>
- Sutherland, A. (2012b). "*SINGER-SONGWRITER For singer-songwriter turned novelist, a cure for writer's block*". Erişim (15 Nisan 2014): The Boston Globe. <https://www.bostonglobe.com>
- şentürk, S. (2010). "*Türkçesini Bekleyen şair*", Erişim (15 Mart 2014): Milliyet. <http://www.milliyet.com.tr/turkcesini-bekleyen-sair-w-b-yeats-kitap-1252212/>
- Thornley, G. C., & Roberts, G. (1984). *An Outline of English Literature*. Harlow: Longman.
- Times, N. Y. (1888, *The New York Times (1851-2009) with Index (1851-1993)*). "Fairy Tales Of Ireland.". *New York Times*, p. 3. [PROQUEST (Haberler ve Gazeteler Veritabanı), <http://search.proquest.com/news?accountid=37146>]
- Times, N. Y. (1901, *The New York Times (1851-2009) with Index (1851-1993)*). "Quiller-Couch's Anthology.*". *New York Times*, p. BR3. [PROQUEST (Haberler ve Gazeteler Veritabanı), <http://search.proquest.com/news?accountid=37146>]
- Times, N. Y. (1901, *The New York Times (1851-2009) with Index (1851-1993)*). "Notes And News". *New York Times*, p. BR14. [PROQUEST (Haberler ve Gazeteler Veritabanı), <http://search.proquest.com/news?accountid=37146>]
- Times, N. Y. (1904, *The New York Times (1851-2009) with Index (1851-1993)*). "W. B. Yeats, Leaving America, Expresses Astonishment". *New York Times*, p. Front Page. [PROQUEST (Haberler ve Gazeteler Veritabanı), <http://search.proquest.com/news?accountid=37146>]
- Times, N. Y. (1903, *The New York Times (1851-2009) with Index (1851-1993)*). "Notes Of The Stage". *New York Times*, p.5 [PROQUEST (Haberler ve Gazeteler Veritabanı), <http://search.proquest.com/news?accountid=37146>]

- Times, N. Y. (1905, *The New York Times (1851-2009) with Index (1851-1993)*). "IRISH PARADOXES.: More of T.W.H. Crosland's Swaggering Half Truths.*". *New York Times*, p. s. BR620. [PROQUEST (Haberler ve Gazeteler Veritabanı), <http://search.proquest.com/news?accountid=37146>]
- Times, N. Y. (1906, *The New York Times (1851-2009) with Index (1851-1993)*). "THE PUBLISHERS". *New York Times*, p. HBN816. [PROQUEST (Haberler ve Gazeteler Veritabanı), <http://search.proquest.com/news?accountid=37146>]
- Times, N. Y. (1909, *The New York Times (1851-2009) with Index (1851-1993)*). "New York Book Announcements: Dante and Beatrice in Fiction -- Explorations in China -- Holiday Gift Books and Books of Travel. “. *New York Times*, p. s. BR684. [PROQUEST (Haberler ve Gazeteler Veritabanı), <http://search.proquest.com/news?accountid=37146>]
- Times, N. Y. (1911, *The New York Times (1851-2009) with Index (1851-1993)*). "The Repertory Theatre": An Interesting Retrospect of Certain Experiments in Great Britain and Ireland. “. *New York Times*, p. s. BR351. [PROQUEST (Haberler ve Gazeteler Veritabanı), <http://search.proquest.com/news?accountid=37146>]
- Times, N. Y. (1923). "NOBEL PRIZE AWARDED TO WILLIAM B. YEATS". *New York Times*. [PROQUEST (Haberler ve Gazeteler Veritabanı), <http://search.proquest.com/news?accountid=37146>]
- Times, N. Y. (1936). "W.B. Yeats Remains in Bed". *New York Times*, p. 3. [PROQUEST (Haberler ve Gazeteler Veritabanı), <http://search.proquest.com/news?accountid=37146>]
- Times, N. Y. (1937, *The New York Times (1851-2009) with Index (1851-1993)*). "Books Published Today". *New York Times*. [PROQUEST (Haberler ve Gazeteler Veritabanı), <http://search.proquest.com/news?accountid=37146>]
- Times, N. Y. (1938, *The New York Times (1851-2009) with Index (1851-1993)*). "Dr. Phelps Lists 41 Books Of Year: In Annual Lecture, He Places 'Dawn ... “. *New York Time*. [PROQUEST (Haberler ve Gazeteler Veritabanı), <http://search.proquest.com/news?accountid=37146>]

- Times, N. Y. (1939). "W.B. Yeats Dead; Famous Irish Poet: Winner of the Nobel Prize for ...". *New York Times*. [PROQUEST (Haberler ve Gazeteler Veritabanı), <http://search.proquest.com/news?accountid=37146>]
- Times, N. Y. (1948). "Yeats' Body Leaves Nice". *New York Times*. [PROQUEST (Haberler ve Gazeteler Veritabanı), <http://search.proquest.com/news?accountid=37146>]
- Times, N. Y. (1966). "Radio". *New York Times*. [PROQUEST (Haberler ve Gazeteler Veritabanı), <http://search.proquest.com/news?accountid=37146>]
- Times, N. Y. (1968). "Georgina Yeats, Widow of Irish Poet, Dead at 75: Husband's Biographer ". *New York Times*. [PROQUEST (Haberler ve Gazeteler Veritabanı), <http://search.proquest.com/news?accountid=37146>]
- Times, N. Y. (1982). "Tuesday". *New York Times*. [PROQUEST (Haberler ve Gazeteler Veritabanı), <http://search.proquest.com/news?accountid=37146>]
- Tittle, M. (2012). *Pen and Printing-Block: William Morris and the Resurrection of Medieval Paratextuality*. (Ph.D.), Ann Arbor/United States: University of Ottawa (Canada), <http://search.proquest.com/docview/1399182138?accountid=37146>
- Tribune, C. (2010). "*Chicagoland book club: South Loop book babes*", Erişim (15 Nisan 2014): Chicago Tribune, http://articles.chicagotribune.com/2010-04-02/news/chi-books-bookclubs-south-loop_1_conversation-swerves-politics-and-family-issues-worst-excuse
- Tuttle, K. (2012). "*Shakespeare's Tremor and Orwell's Cough*"; '*T00 Good To Be True*'; '*Fakes*'", Erişim (15 Nisan 2014): The Boston Globe. <https://www.bostonglobe.com/arts/2012/10/13/capsule-book-reviews-three-recent-titles/jLEVbOJrk9rpZ350GhNtiO/story.html>
- Uysal, A. E. (1964a). "Başlangıçtan Elizabeth Devrine Kadar İngiliz Edebiyatında Zaman Kavramları". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 22(3.4), 135-220. doi:10.1501/Dtcfder_00000000414

- Uysal, A. E. (1964b). "Edebiyat Açısından Doğu Ve Batı Mistisizminde Zaman Düşüncesi". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 22(1.2), 071-099. doi:10.1501/Dtcfder_0000000409
- Vuaille-Barcan, M.-L., & Rolls, A. (2011). *Masking Strategies : Unwrapping the French Paratext*. Oxford: Peter Lang AG.
- Wagner, P. M. (1994). *Conventions of Irish Music in The Early Poetry of William Butler Yeats*. (Master of Arts), Long Beach: California State University.
- Watkins, A. (2009). "The Imaginative Construction of the Soul". *ASEBL JOURNAL*, 5(3), 3-7.
- Whittemore, K. (2012). "Four books look at dyslexia", Erişim (15 Nisan 2014): The Boston Globe <https://www.bostonglobe.com/arts/books/2012/01/08/four-books-look-dyslexia/1ZKthFYVJImgD58ULaFi5H/story.html>
- Whittemore, K. (2013). "A look at some books about football", Erişim (15 Nisan 2014): The Boston Globe. <https://www.bostonglobe.com/arts/books/2013/02/02/please-discuss-look-some-books-about-football/qczPgSE2CfGLLmHCYfMZKK/story.html>
- Yeats, W. B. (1911, *The New York Times (1851-2009) with Index (1851-1993)*). "The Irish Players: Mr. W.B. Yeats Says Their Plays Are Not Mystical or Obscure". *New York Times*, p. 8. [PROQUEST (Haberler ve Gazeteler Veritabanı), <http://search.proquest.com/news?accountid=37146>]
- Yeats, W. B. (1919). "Instead of a Theatre". *THEATRE ARTS MAGAZINE*, III (I), 35-38.
- Yeats, W. B. (1961). *Essays and Introductions*. UK: Palgrave Macmillan.
- Yeats, W. B. (2014). *Her şey ayartabilir beni* (Trans., C. Çapan). İstanbul: Sözcükler Yayınları.
- Yeats, W. B., & Finneran, R. J. (1997). *The Collected Works of W. B. Yeats: Volume I: The Poems, 2nd Edition*. New York: Scribner.
- Yeats, W. B., O'Donnell, W. H., & Archibald, D. N. (2008). *Autobiographies*. Princeton, N.J: Recording for the Blind & Dyslexic.

Young, D. (1987). *Troubled mirror: a study of Yeats's The Tower*. Iowa City: University of Iowa Press.

ZORN, E. (2011). "*On buckets, fires and education*", Erişim Tarihi (15 Nisan 2014): Chicago Tribune. http://blogs.chicagotribune.com/news_columnists_ezorn/2011/09/on-buckets-fires-and-education.html

EKLER

EK 1. 2012 yılında Amerika’da En Fazla Dijital Baskıya Sahip Olan 25 Gazete.

Top 25 Newspaper Daily Digital Editions

By Rank (September 2012)

	Digital Replica	Digital Nonreplica	Total Digital
New York Times	13,089	883,263	896,352
Wall Street Journal	-	794,594	794,594
New York Post	28,659	149,454	178,113
Denver Post	44,116	132,330	176,446
Los Angeles Times	23,992	127,585	151,577
New York Daily News	29,072	117,533	146,605
Newark Star-Ledger	15,892	111,538	127,430
Newsday (N.Y.)	-	114,620	114,620
Los Angeles Investor's Business Daily	46,075	51,696	97,771
Houston Chronicle	69,595	21,736	91,331
USA Today	69,006	17,301	86,307
Detroit Free Press	82,863	1,941	84,804
Cleveland Plain Dealer	10,106	63,524	73,630
Chicago Sun-Times	20,207	50,725	70,932
St. Paul Pioneer Press	55,788	11,372	67,160
Minneapolis Star Tribune	47,222	18,580	65,802
Dallas Morning News	64,788	-	64,788
San Francisco Chronicle	27,931	28,119	56,050
Boston Globe	9,028	40,404	49,432
Salt Lake City Deseret News	14,882	32,829	47,711
San Jose Mercury News	35,061	8,257	43,318
Philadelphia Inquirer	25,572	17,652	43,224
Detroit News	39,992	347	40,339
Riverside Press-Enterprise	30,351	9,506	39,857
Milwaukee Journal Sentinel	38,499	-	38,499

Source: Alliance of Audited Media

Note: The Dallas Morning News and The Milwaukee Journal Sentinel chose not to report nonreplica digital

PEW RESEARCH CENTER

2013 STATE OF THE NEWS MEDIA

EK 2. 2013 yılı Mart Ayında Amerika’da En Fazla Dijital Baskıya Sahip Olan 25 Gazete.

Top 25 U.S. Daily Newspaper Digital Editions

Preliminary figures filed with AAM. Subject to audit.

Newspaper Name	Digital Replica	Digital Nonreplica	Total Digital	Total Average Circulation as of 03/31/13
NEW YORK TIMES	36,456	1,097,467	1,133,923	1,865,318
WALL STREET JOURNAL		898,102	898,102	2,378,827
USA TODAY	121,368	128,532	249,900	1,674,306
NEW YORK POST	1,559	199,012	200,571	500,521
DENVER POST	51,927	140,878	192,805	416,676
LOS ANGELES TIMES	36,802	140,918	177,720	653,868
NEWARK STAR-LEDGER	23,419	137,088	160,507	340,778
NEW YORK DAILY NEWS	26,626	129,080	155,706	516,165
Newspaper	Digital	Digital	Total Digital	Total

Name	Replica	Nonreplica		Average Circulation as of 03/31/13
NEWSDAY		111,962	111,962	377,744
HOUSTON CHRONICLE	79,395	22,946	102,341	360,251
LOS ANGELES INVESTORS BUSINESS DAILY	45,288	51,418	96,706	157,161
CLEVELAND PLAIN DEALER	15,424	80,059	95,483	311,605
ST. PAUL PIONEER PRESS	66,499	17,601	84,100	208,280
DETROIT FREE PRESS	81,511	1,786	83,297	209,652
CHICAGO SUN- TIMES	28,798	48,862	77,660	470,548
MINNEAPOLIS STAR TRIBUNE	49,593	24,058	73,651	301,345
BOSTON GLOBE	13,390	60,134	73,524	245,572
HONOLULU STAR- ADVERTISER	16,149	52,844	68,993	268,244
PHILADELPHIA INQUIRER	41,803	26,155	67,958	306,831
Newspaper Name	Digital Replica	Digital Nonreplica	Total Digital	Total Average

				Circulation as of 03/31/13
DALLAS MORNING NEWS	65,912		65,912	409,265
SAN FRANCISCO CHRONICLE	33,672	27,698	61,370	218,987
SALT LAKE CITY DESERET NEWS	11,995	44,760	56,755	103,190
RIVERSIDE CO. PRESS- ENTERPRISE	36,556	13,250	49,806	137,581
CHICAGO TRIBUNE	20,541	26,244	46,785	414,930
MIAMI HERALD	42,150	3,949	46,099	147,130

EK 3. Gazetelerdeki yapıtçevresi yanmetin unsurlarının türlerine göre sınıflandırılması.

Gazete Adı	Makale	Ölüm İlanı	Reklam	Blog	Haber	Eleştiri	Röportaj	Gala	Fotoğraf	S-C	Bulmaca - Quiz	Toplam
NEW YORK TIMES	315	15	255	1	149	606	0	0	0	55	3	1399
WALL STREET JOURNAL	20	0	0	0	1	6	0	0	0	0	0	27
USA TODAY	3	0	0	0	3	5	0	0	0	0	0	11
NEW YORK POST	19	0	0	0	8	0	1	0	0	0	0	28
LOS ANGELES TIMES	16	3	0	8	1	5	0	0	3	1	0	37
NEWARK STAR-LEDGER	7	3	0	9	7	2	1	0	0	0	0	29
NEW YORK DAILY NEWS	18	0	0	2	6	0	0	0	0	0	0	26
NEWSDAY	2	0	0	0	1	1	2	0	0	0	0	6
HOUSTON CHRONICLE	27	0	0	11	7	7	0	4	0	0	0	56
Gazete Adı	Makale	Ölüm İlanı	Reklam	Blog	Haber	Eleştiri	Röportaj	Gala	Fotoğraf	S-C	Bulmaca - Quiz	Toplam
LOS ANGELES	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1

TISER												
PHILADELPHIA INQUIRER	1	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	3
DALLAS MORNING NEWS	5	0	0	1	1	9	0	0	0	0	0	16
SAN FRANCISCO CHRONICLE	110	6	0	9	51	94	0	27	0	10	1	308
SALT LAKE CITY DESERET NEWS	34	2	0	0	3	7	0	7	0	0	1	54
RIVERSIDE CO. PRESS-ENTERPRISE	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
CHICAGO TRIBUNE	15	1	0	0	0	3	0	0	0	0	0	19
Gazete Adı	Makale	Ölüm İlanı	Reklam	Blog	Haber	Eleştiri	Röportaj	Gala	Fotoğraf	S-C	Bulmaca - Quiz	Toplam
MIAMI HERALD	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Toplam	680	41	260	46	253	774	10	41	3	66	6	2180

EK 4. Yeats İle İlgili Olma Durumuna Göre Yanmetin Unsurları.

Gazete Adı	Birincil Kaynak	İkincil Kaynak
NEW YORK TIMES	1048	339
WALL STREET JOURNAL	4	23
USA TODAY	0	11
NEW YORK POST	1	27
DENVER POST	0	28
LOS ANGELES TIMES	8	29
NEWARK STAR-LEDGER	0	29
NEW YORK DAILY NEWS	5	21
NEWSDAY	0	6
HOUSTON CHRONICLE	6	39
LOS ANGELES INVESTORS BUSINESS DAILY	1	0
CLEVELAND PLAIN DEALER	0	44
ST. PAUL PIONEER PRESS	0	0
DETROIT FREE PRESS	0	2
CHICAGO SUN-TIMES	14	62
MINNEAPOLIS STAR TRIBUNE	0	9
BOSTON GLOBE	4	23
HONOLULU STAR-ADVERTISER	0	1

Gazete Adı	Birincil Kaynak	İkincil Kaynak
PHILADELPHIA INQUIRER	0	3
DALLAS MORNING NEWS	0	16
SAN FRANCISCO CHRONICLE	51	257
SALT LAKE CITY DESERET NEWS	15	39
RIVERSIDE CO. PRESS- ENTERPRISE	0	0
CHICAGO TRIBUNE	1	18
MIAMI HERALD	0	0
TOPLAM	1154	1026

EK 5. Yeats'in edebi kişiliği ve özel hayatına göre yanmetin unsurlarının sayısı.

GAZETE ADI	EDEBİ KİŞİLİĞİ	ÖZEL HAYATI
NEW YORK TIMES	1341	42
WALL STREET JOURNAL	25	2
USA TODAY	11	0
NEW YORK POST	24	4
DENVER POST	28	0
LOS ANGELES TIMES	31	6
NEWARK STAR-LEDGER	29	0
NEW YORK DAILY NEWS	23	3
NEWSDAY	6	0
HOUSTON CHRONICLE	38	7
LOS ANGELES INVESTORS BUSINESS DAILY	1	0
CLEVELAND PLAIN DEALER	44	0
ST. PAUL PIONEER PRESS	0	0
DETROIT FREE PRESS	2	0
CHICAGO SUN-TIMES	75	1
MINNEAPOLIS STAR TRIBUNE	9	0
BOSTON GLOBE	26	1
HONOLULU STAR-ADVERTISER	1	0
PHILADELPHIA INQUIRER	3	0
DALLAS MORNING NEWS	16	0
SAN FRANCISCO CHRONICLE	294	14
SALT LAKE CITY DESERET NEWS	47	7
RIVERSIDE CO. PRESS-ENTERPRISE	0	0
CHICAGO TRIBUNE	19	0
MIAMI HERALD	0	0
TOPLAM	2093	87

EK 6. Yeats'ın Edebi Kişiliğine Göre Yanmetin Unsurları

Gazete Adı	Edebiyatçı Kişiliği	Şairliği ve Şiirleri	Politikacı	Tiyatrocu	Yazar	Düşünür
NEW YORK TIMES	302	639	36	301	156	0
WALL STREET JOURNAL	6	15	0	4	0	0
USA TODAY	1	10	0	0	0	0
NEW YORK POST	6	17	0	1	0	0
DENVER POST	8	18	0	2	0	0
LOS ANGELES TIMES	8	20	0	1	2	1
NEWARK STAR-LEDGER	8	18	0	1	0	2
NEW YORK DAILY NEWS	7	13	0	2	1	0
NEWSDAY	1	4	0	0	1	0
HOUSTON CHRONICLE	13	19	0	4	3	2
LOS ANGELES INVESTORS BUSINESS DAILY	1	0	0	0	0	0
CLEVELAND PLAIN DEALER	8	21	0	14	1	0
ST. PAUL PIONEER PRESS	0	0	0	0	0	0
DETROIT FREE PRESS	0	3	0	0	0	0
CHICAGO SUN-TIMES	12	55	0	7	0	0
MINNEAPOLIS STAR TRIBUNE	0	8	0	0	2	0
BOSTON GLOBE	3	15	0	6	1	1
HONOLULU STAR-ADVERTISER	0	1	0	0	0	0
PHILADELPHIA INQUIRER	1	2	0	0	0	0
DALLAS MORNING NEWS	9	7	0	0	0	0

Gazete Adı	Edebiyatçı Kişiliği	Şairliği ve Şiirleri	Politikacı	Tiyatrocu	Yazar	Düşünür
SAN FRANCISCO CHRONICLE	55	200	0	16	21	2
SALT LAKE CITY DESERET NEWS	10	26	0	7	4	0
RIVERSIDE CO. PRESS- ENTERPRISE	0	0	0	0	0	0
CHICAGO TRIBUNE	5	14	0	0	0	0
MIAMI HERALD	0	0	0	0	0	0
TOPLAM	464	1114	36	366	192	8

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı Soyadı	Raşit ÇOLAK
Doğum Yeri ve Tarihi	Karaman - 23.01.1984
Eğitim Durumu	
Lisans Öğrenimi	2006 - Atatürk Üniversitesi
Y. Lisans Öğrenimi	2010 – Selçuk Üniversitesi
Bildiği Yabancı Diller	İngilizce
Bilimsel Faaliyetleri	Uluslararası hakemli dergilerde yayımlanan iki makale, uluslararası bilimsel toplantılarda sunulan ve bildiri kitabında basılan dört bildiri, iki uluslararası sempozyum düzenleme kurulu üyeliği, iki konferans.
İş Deneyimi	
Çalıştığı Kurumlar	2006-2010 Milli Eğitim 2010-Uşak Üniversitesi (Devam Ediyor)
İletişim	
E-Posta Adresi	rasit.colak@usak.edu.tr
Tarih	07. 04. 2017